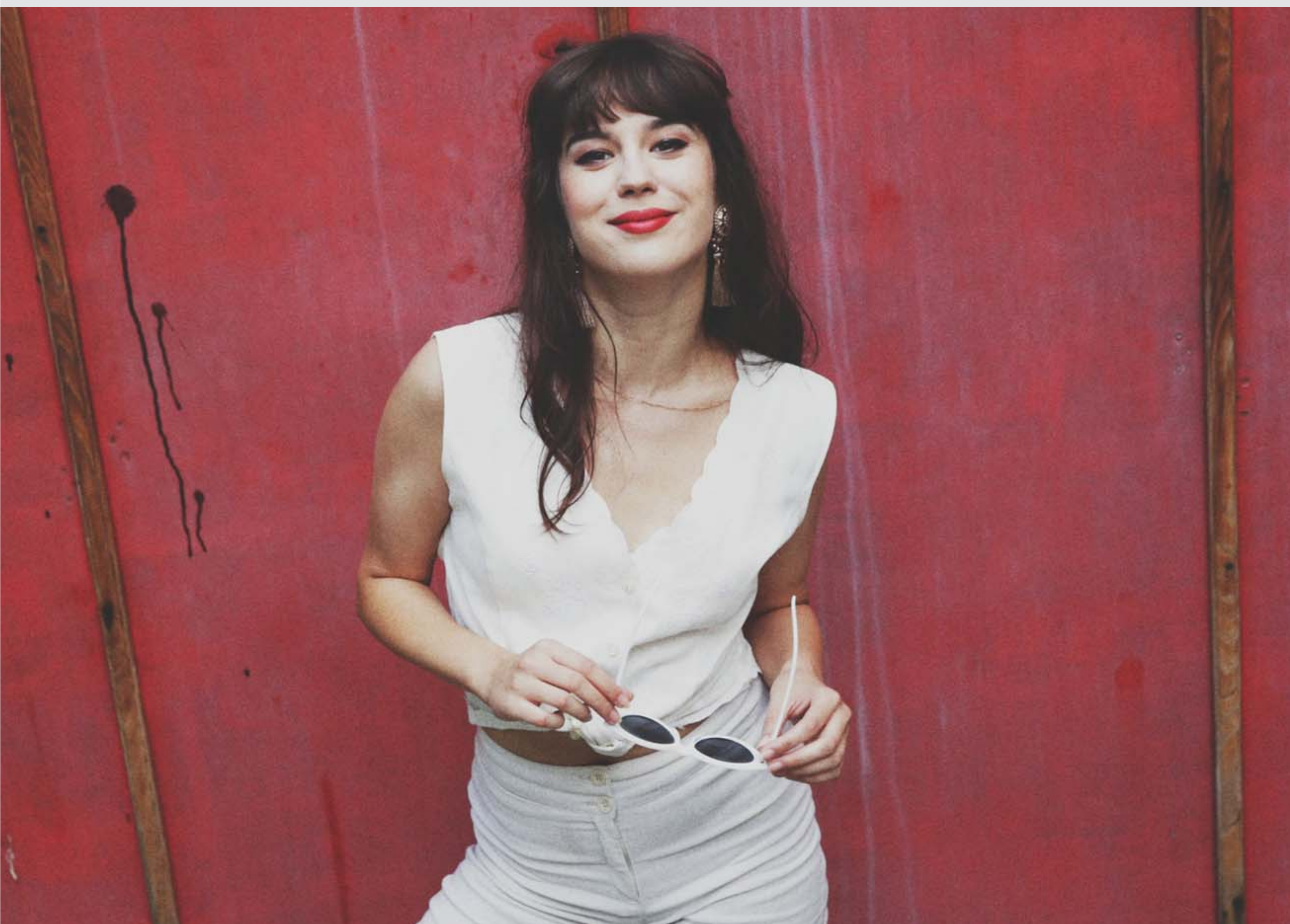
Serie nouă
SEPTEMBRIE 2021
9
(CCXLII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓George Enescu - 140 de ani de la naştere
✓Internaționale - Festivalul de la Tanglewood
✓Concursul Național de Musical
✓Ziua Muzicilor Militare
✓Marina Voica - 85
✓Redutele şlagărului românesc (IV)

În imagine:
Cristina DANU
Câştigătoarea Premiului Criticii muzicale la Concursul Național de Musical
(foto: Alexandra Maria)

Hapsânii

Tot mai puține lucruri, fapte sau personalități ating, în România, standarde internaționale atât de înalte încât să poată aspira la supremația şi admirația generală, pe plan mondial.

Sunt departe vremurile, când, prin secolul XX, spirite luminate de inventatori, medici, diplomați, arhitecți, matematicieni, constructori etc., şi-au pus amprenta pe unele realizări absolut memorabile. Dar... astăzi... cu greu mai putem arăta că suntem o națiune, cultivată şi mândră, şi nu o masă de manevră pentru unii sau alții. Prea rar şi prea timid mai zărim tentative de aducere aminte când vine vorba de Eugene Ionesco, Mircea Eliade, Constantin Brâncuşi ori George Enescu (ce să vezi: toți plecați din țară, de bine ce le era aici...), spirite suverane ale umanismului de secol XX.

Ei bine, George Enescu, marele compozitor, marele interpret, marele povățuitor al tinerilor muzicieni, ne-a făcut un bine şi după moarte: ne-a lăsat, pe de-o parte, creația sa muzicală (abandonată de statul român în mâinile unor obscuri editori parizieni) şi pe de altă parte prestigiul său uriaş, de artist şi de om, adulat de toți cei care l-au cunoscut sau i-au cunoscut realizările creatoare.

Tocmai pe această linie, de gestionare a fabuloasei prețuiri internaționale de care se bucurase Enescu, au pornit la drum autoritățile în anii ’50, când structurile de partid au încredințat Uniunii Compozitorilor coordonarea Festivalului şi Concursului (şi mai târziu şi a Simpozionului) Internațional ”George Enescu”. Sigur, propaganda jubila pe atunci bucuroasă de succesul acestor manifestări, de respectul arătat lui Enescu şi României, exploatând cât a putut de mult în scop politic acest vehicul de imagine care era Festivalul.

Au venit anii ’90 şi, prin intermediul eforturilor conjugate ale unui director executiv foarte priceput şi ale diverşilor directori artistici sau directori de onoare, Festivalul (depolitizat, generos finanțat şi din ce în ce mai bine pus în lumină şi promovat), a tot crescut în ochii Europei şi ai întregii lumi, repunând România pe harta culturală a lumii, ca gazdă a unuia dintre cele mai spectaculoase şi mai ample evenimente dedicate muzicii clasice. În timp ce directorii artistici/de onoare s-au tot schimbat, la cârma Festivalului a rămas (din ce în ce mai profesionist, mai experimentat, mai dibaci şi mai respectat), Mihai Constantinescu, muzician cu calități manageriale nemaiîntâlnite pe plaiurile mioritice. Acest Mugur Isărescu al muzicii clasice a rezistat tuturor schimbărilor de guverne, de preşedinți, de direcții în politică şi fluctuațiilor bugetare, reuşind nu numai să mențină foarte sus standardul artistic al Festivalului, dar să-l şi crească de la an la an, ajungând acum, la ediția aniversară cu numărul XXV, să fie considerat ”cel mai mare festival de muzică clasică din Europa în acest an”, iar anul trecut să fie nominalizat la Premiul pentru cel mai bun festival din lume, pe o listă pe care figura, de exemplu, şi celebrul Festival de la Salzburg.

Modest, mereu retras din lumina reflectoarelor, dar omniprezent la toate secvențele dinainte, din timpul şi de după festival, Mihai Constantinescu (laureat al Premiului revistei noastre pentru management) a reconstruit un eveniment de anvergură mondială, ai cărui parametri de calitate au săltat până la cer. El a reuşit să-i aducă la Bucureşti pe cei mai valoroşi şi faimoşi solişti, dirijori, critici muzicali şi jurnalişti, orchestrele de top ale lumii, prime audiții ale unor lucrări fundamentale, într-o frenezie molipsitoare care a atras ca un magnet publicul din capitală, pe cel din multe alte oraşe ale României, dar şi publicul internațional, prin transmisiile online sau radio/tv, inclusiv pe cele mai prestigioase canale media din lume.

Festivalul şi Concursul Internațional ”George Enescu” au ajuns un brand de țară, făurit prin eforturile, dedicația, munca şi sacrificiile unui prea puțin vizibil manager – Mihai Constantinescu.

Ei bine, încă de la sfârşitul anului 2019 (când conducătorii noştri puneau bazele “dezinsecției de ciuma roşie”, a încarcerării adversarilor politici, a cumetriilor şi a numirilor halucinante în posturi publice a nevestelor, amantelor, copiilor, nepoților şi prietenilor) a apărut zvonul mazilirii părintelui Festivalului, sub penibilul pretext al... necesarei pensionări. Părea imposibil acest gând deoarece era şi este evident pentru toată lumea că directorul executiv al Festivalului este omul potrivit la locul potrivit, care şi-a construit, în peste 30 de ani de eforturi neîntrerupte, un prestigiu şi o rețea de conexiuni în lumea muzicală, care sunt IMPOSIBIL de înlocuit peste noapte.

Mihai COSMA

(*urmare în pagina 14*)

DIN SUMAR

Aniversare: George Enescu - 140..................2-9

Festivalul de la Tanglewood..................16-17

Concursul Național de Musical................20-24

Protocoalele succesului (3)......................33-35

Ziua Muzicilor Militare............................36-38

George Enescu - 140 de ani de la naştere

De George Enescu ne amintim de multe ori în răstimpul fiecărui an, în legătură cu lucrările sale camerale sau simfonice programate de diverse instituţii de concert, cântate de tineri, chiar foarte tineri interpreţi sau de veterani ai scenei muzicale. Ne amintim şi ieşim astfel din ritmul cotidian, simţind că avem nevoie de muzica sa rafinată, complexă, solicitantă, dramatică. Avem nevoie de sunetul înalt şi învăluitor, devenit şi recunoscut ca un sunet-sursă pentru spiritul românesc exprimat muzical.

Trei recitaluri camerale i-au adus împreună pe iubitorii muzicii sale în cele trei sedii ale Muzeului Naţional George Enescu: la ora 17, dând startul acestui triplu eveniment aniversar, la "Casa memorială George Enescu" de la Sinaia (Vila Luminiş) au evoluat violoncelistul Dan Cavassi şi pianistul Andrei Tănăsescu, iar o oră mai târziu, sub aceeaşi egidă *GEORGE ENESCU – 140*, la "Secţia Dumitru şi Alice Rosetti Tescanu – George Enescu" de la Tescani (judeţul Bacău) au cântat pianista Alina Pavalache, violonistul Marcian David, soprana Ramona Păun-Mardare şi tenorul Ciprian Mardare. Tot la ora 18, la Bucureşti, în Aula Palatului Cantacuzino, violoniştii Gabriel Croitoru şi Simina Croitoru, acompaniaţi de pianista Clementina Ristea-Ciucu, au adus din nou pe scenă VIORILE LUI ENESCU LA PALAT.

Fiind vorba în 2021 de o aniversare cu cifră rotundă: 140, ne-am bucurat încă mai mult de acest 19 august, ziua naşterii sale, ca de o fericită ocazie care, an de an, ne reapropie de George Enescu şi ne aduce împreună, chemaţi de muzica sa, de spiritul său eminamente generos, solar.

Carmen CÂRNECI-CAVASSI

Viorile lui Enescu

În 19 august 2021, la împlinirea a 140 de ani de la naşterea celui mai mare compozitor român al tuturor timpurilor – **George Enescu** –, au fost organizate manifestări artistice în numeroase instituţii culturale din ţară şi din străinătate. La Muzeul Naţional "George Enescu" din Bucureşti a avut loc un recital instrumental de excepţie intitulat sugestiv ***Viorile lui Enescu la Palat.*** Protagoniştii evenimentului au fost apreciaţii violonişti **Gabriel Croitoru** şi **Simina Croitoru**, acompaniaţi de pianista **Clementina Ristea-Ciucu**. În anul 2014, am asistat la un eveniment asemănător, cu aceeaşi interpreţi, care a beneficiat de prezentarea muzicologului **Viorel Cosma**, reputat pedagog, critic, lexicolog şi enescolog. Prestaţia maestrului Viorel Cosma – care a coordonat şi o expoziţie cu viorile lui Enescu - a impresionat puternic audienţa. Cu Viorel Cosma, a murit, în 2017, unul dintre cei mai autentici muzicologi români, credincioşi tradiţiei şcolii naţionale de muzică, ca şi tradiţiilor morale de universalitate, năzuinţelor către frumosul conceput ca echilibrare a psihicului uman cu întregul lumii, pentru bucuria de a fi viu şi treaz, lucid şi sensibil deopotrivă, fericit prin catalizarea vibraţiilor sufletelor semenilor la valorile estetice. Pe Gabriel şi Simina Croitoru îi ascultasem recent la Ateneu cu *Anotimpurile* de Vivaldi, respectiv, *Anotimpurile* de Piazzolla în cadrul Festivalului *Vara Magică*.

Recitalul din 19 august 2021, s-a desfăşurat în prezenţa unui public numeros şi entuziast, care a umplut până la refuz Aula şi balconul Palatului Cantacuzino.

Directorul executiv al muzeului, doamna Ema Angelescu a rostit în debutul manifestării o alocuţiune, iar compozitoarea Carmen Cârneci l-a omagiat pe "muzicianul nepereche" al românilor. Despre viorile lui Enescu a vorbit

doamna Mariana Petrescu, consilier al Muzeului; domnia sa a dat detalii despre vioara *Guarneri del Gesù* supranumită *Catedrala* (din 1731), pe care Gabriel Croitoru cântă din 2008 şi vioara realizată special pentru Enescu de lutierul francez Paul Kaul (în 1930), utilizată în recital de Simina Croitoru. Programul a cuprins lucrări de George Enescu (*Balada pentru vioară şi pian*) - şi duo-uri pentru vioară cu acompaniament de pian, din repertoriul universal. Publicul a fost fascinat de violonistica de bravură a protagoniştilor, înnobilată de emoția profundă, de sinceritatea în exprimare, de elevația spirituală şi de echilibrul lor lăuntric. A impresionat şi modul în care s-a îngemănat timbralitatea celor două instrumente, care, deşi au fost construite la distanță de 200 de ani, au dialogat armonios, într-o perfectă unitate sonoră. În debutul recitalului am ascultat ciclul de *5 piese* de Dmitri Şostakovici, în care cei doi artişti au oferit imagini muzicale cuceritoare, pline de fantezie, de dinamism şi culoare. A urmat *Balada* de George Enescu, în care Gabriel Croitoru a transmis un evantai bogat de stări sufleteşti şi profunde semnificații. Fragmentul selectat din *Suita op. 71* de Maurice Moszkowski a prilejuit o nouă etalare a calităților celor doi violonişti şi a colaborării lor excelente. Am ascultat apoi două transcripții ale compozitorului-violonist Igor Frolov: *Souvenir – Smoke gets in your eyes* şi *Divertimento – Ragtime.* Publicul a admirat dezinvoltura, fantezia şi naturalețea cu care violoniştii au întruchipat imagini contrastante, remarcabile prin bogăția expresivă, prin sinceritatea exprimării, prin umorul şi verva pe care le-au transmis. Spre încântarea spectatorilor, interpreții au oferit 3 tangouri celebre: *Volver* de Carlos Gardel, *La Cumparsita* de Gerardo Matos Rodriguez şi *El dia che me quieras* de Carlos Gardel. Atunci când este prezentat de muzicieni valoroşi, acest repertoriu cucereşte publicul, oferindu-i satisfacții inimaginabile. Întruchipând nobile sentimente umane cu fantezie, cu dăruire şi emoție (departe de sentimentalismul şi exagerările altor versiuni), cei doi violonoşti – tată şi fiică – au făcut dovada măiestriei, generozității lor sufleteşti şi a bunului gust. Îmbinând armonios sensibilitatea cu virtuozitatea, vigoarea cu eleganța, elanul cu exuberanța, artiştii au electrizat publicul, care i-a ovaționat după fiecare piesă. Integrate cu naturalețe şi spontaneitate într-un caleidoscop cuceritor şi într-un crescendo emoțional original, imaginile muzicale au evocat atmosfera sălilor de dans şi ritmurile antrenante ale tangourilor, pasiunile, tristețile, elanurile şi iluminările pe care muzica lor le întruchipează. Nu în ultimul rând menționăm aportul pianistei Clementina Ristea-Ciucu, care a realizat un acompaniament expresiv, plin de rafinament şi sensibilitate, de cel mai înalt nivel artistic.

Gabriel Croitoru, Clementina Ristea-Ciucu, Simina Croitoru

Recitalul s-a încheiat cu o splendidă lucrare scrisă de Pablo de Sarasate: *Navarra op. 33.* A fost un ultim regal făcut publicului şi memoriei ilustrului George Enescu de minunații violonişti. A fost în acelaşi timp, un omagiu adus instrumentelor pe care a cântat genialul înaintaş, prin intermediul cărora interpreții de astăzi au oferit publicului adevărate momente de delectare artistică şi satisfacție sufletească.

Carmen MANEA

La Sinaia, la Vila "Luminiş", Enescu revine la el acasă

"A fost o pioasă evocare a lui George Enescu. Mi-am imaginat că acesta i-a invitat pe câțiva dintre apropiați, colaboratori sau chiar prieteni intimi; în gândul meu, compozitorii din program îi fac o scurtă vizită maestrului la Luminiş, prilejuită de ziua sa de naştere. Noi, interpreții, am încercat să aducem puțină emoție, să oferim o caldă aducere aminte"... mi-a declarat violoncelistul Dan Cavassi la sfârşitul recitalului susținut în compania pianistului şi compozitorului Andrei Tănăsescu.

Un celebru *Arioso* dintr-o *Cantată* de Johann Sebastian Bach a constituit frontispiciul fiesc al acestui demers; dat fiind faptul că atât Enescu, cât şi prietenul său violoncelistul Pablo Casals - au concertat împreună la Bucureşti, la Sala Aro, la sfârşitul anilor '30 - considerau că muzica bachiana trebuie să constituie hrana zilnică a oricărui muzician. Pagini cunoscute, mult apreciate ale repertoriului muzicii camerale româneşti, lucrări aparținând unor apropiați ai lui Enescu, au dat consistență momentului; mă refer la cunoscuta *Siciliana* de Constantin Nottara, la celebrul *Joc țărănesc* şi *Serenada Română* de

Andrei Tănăsescu, Dan Cavassi

Constantin Dimitrescu, părintele şcolii româneşti a violoncelului, mă refer la o inspirată transcriere a unui *Chanson* de Dinu Lipatti, transcriere realizată de Dan Cavassi însuşi. Evident, momentele enesciene au adus culminația acestei prețioase întâlniri. Am în vedere partea lentă, sensibil evocatoare - *Andantino cantabile* - din cea de a *doua Sonată pentru violoncel şi pian*; am în vedere celebrele *Dansuri ale păstorilor* din primul act al operei *Oedipe*, moment instrumental spectaculos realizat în transcripție pentru pian solo de Andrei Tănăsescu însuşi. În mod cert, intimitatea muzical-camerală a momentului a marcat această prețioasă aniversare, acum, la o sută şi patruzeci de ani de la naşterea maestrului.

Dumitru AVAKIAN

Gând în gând cu muzica maestrului!

S-au împlinit zilele trecute 140 de ani de la naşterea celui care a definit spiritul enescian al muzicii. Nu mă refer doar la muzica maestrului, ci la situația de specială exemplaritate pe care o oferă omul însuşi. M-aş referi aici, în primul rând, la susținerea necondiționată, cordială, plină de înțelepciune, acordată tinerilor muzicieni. Mă gândesc la botezul întru muzică dat copilului Dinu Lipatti, la îndrumările profesionale oferite aici, la Sinaia, minunatului violonist, minunatului om care a fost Yehudi Menuhin, mă gândesc la încurajarea oferită fraților Gheorghiu, Valentin şi Ştefan... Mă gândesc la instituirea premiului de compoziție ce-i poartă numele, distincție care rodeşte în continuare în ultimele decenii pe parcursul edițiilor marelui concurs enescian.

Sunt gânduri prilejuite de faptul că, recent, am putut participa, mai mult decât în alți ani, la Sinaia, la momentele quasi cotidiene ale **Festivalului Internațional "Enescu şi Muzica Lumii"**, festival susținut anual - iată! - de mai bine de două decenii.

Sunt evenimente imaginate, constituite, de acest spirit mobilizator, creativ şi generos care este profesorul, violoncelistul Marin Cazacu, director al Centrului Național de Artă "Tinerimea Română"; sunt evenimente susținute într-o bună colaborare cu Primăria oraşului. Întreaga suită a concertelor prilejuite în luna august de aniversarea zilei de naştere a celui mai imporant muzician român, a fost gândită - nu de azi, nu de ieri - drept un veritabil laborator privind promovarea tânărului muzician performer; iar aceasta de la nivelul liceanului talentat, remarcat pe parcursul mai multor competiții naționale şi internaționale, până la acela al maestrului. Un exemplar concert al tinerilor maeştri s-a dovedit a fi fost, spre exemplu, recitalul cameral susținut

AICI ŞI ACUM
PRIMĂRIA SINAIA

Centrul Național de Artă
Tinerimea Română

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
ENESCU
ŞI MUZICA LUMII
SINAIA
ediția a XXII-a * 3 – 23 august 2021

Marți 3 august - *De la clasic la folclor!*
Casino Sinaia, ora 19 - Concert în aer liber
Inspirații George Enescu – 140, Constantin Brâncuşi – 145
Soliştii Orchestrei Române de Tineret

Joi 5 august
Casino Sinaia, ora 19
Orchestra Română de Tineret
Dirijor Cristian Mandeal, Solist Daniel Ciobanu - pian
C. Silvestri, D. Şostakovici, R. Schumann

Sâmbătă 7 august - *De la baroc la romantic*
Muzeul Sinaia, ora 19 - Concert in aer liber
Duo de violoncele Jan Sekaci - Sofia Blându

Duminica 8 august - *Muzica pentru toți!*
Casino Sinaia, ora 19 - Concert în aer liber
Formațiile Orchestrei Sinfonietta

Marți 10 august - *Vivaldi - Anotimpurile*
Casino Sinaia, ora 19, Concert în aer liber
Alexander Sitkovetsky - vioară şi Cvartetul Arcadia

Miercuri 11 august - *Mozart, Bizet/Schedrin*
Casino Sinaia, ora 19
Romanian Sinfonietta Orchestra
Condusă de Alexander Sitkovetsky

Joi 12 august - *Generatia mileniului III*
Casino Sinaia, ora 19
Antonia Tudose - pian, Maria Marica - vioară
W.A. Mozart, L. van Beethoven, C. Saint Saens, F. Chopin

Vineri 13 august - *Sub aripa Sfintei Marii*
Biserica Romano-Catolică, ora 19
Adelina Cociobanu - mezzosoprană
Andrei Cocîrlă - bariton, Diana Maria Petrache - pian

Sâmbătă 14 august - *Generatia mileniului III*
Casino Sinaia, ora 19
Ştefan Aprodu - vioară, Sofia Smărăndescu - vioară
Cătălin Răducanu - pian
G.Enescu, M. Ravel, Franz Waxman, D. Şostakovici

Duminică 15 august - *Muzică pentru toți!*
Muzeul Sinaia, ora 19 - Concert in aer liber
Soliştii Orchestrei Junior - *De la clasic la jazz*

Luni 16 august - *Generatia mileniului III*
Casino Sinaia, ora 19
Cornelius Zirbo - violoncel, Iulian Ochescu - pian
F. Schubert, I. S. Bach, J. Brahms

Marți 17 august - *De la muzica clasică la muzica de film*
Centrul Cultural Carmen Sylva, ora 19 - Concert în aer liber
Orchestra Junior, Dirijor Andrei Stănculescu
Soliști: Cristina Fieraru - soprană, Ştefan Aprodu - vioară
Juan Manuel Gomez - corn

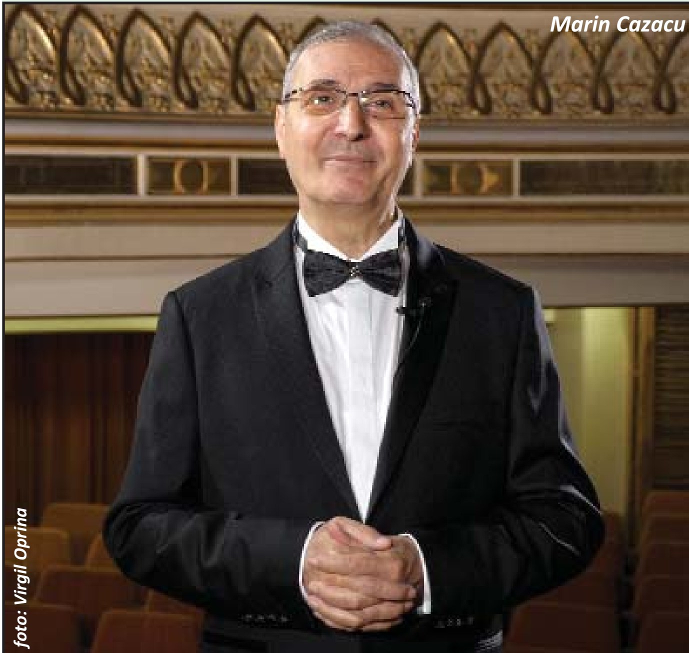
Miercuri 18 august - *Instrumente de poveste!/Cornul*
Casino Sinaia, ora 19 - Concert în aer liber
Juan Manuel Gomez - corn şi Ansamblul *Jeunesse*
Muzica clasică şi de promenadă

Joi 19 august - *Enescu forever!*
Primăria Sinaia, ora 19 - Concert in aer liber
Ansamblul *Violoncellissimo*, condus de Marin Cazacu
De la clasic la rock!

Sâmbătă 21 august - *Muzică pentru toți!*
Centrul Cultural Carmen Sylva, ora 19 - Concert în aer liber
Formațiile Orchestrei Române de Tineret
De la clasic la divertisment

Luni 23 august - *Capodopere ale muzicii clasice*
Casino Sinaia, ora 19
Orchestra Română de Tineret
Dirijor Andrei Stănculescu, solist Ştefan Cazacu – violoncel
L. van Beethoven, J. Brahms, G. Enescu, P.I. Ceaikovski,

de violonistul Alexander Sitkovetski, o prezență artistică absolut fabuloasă, în calitate de solist, dar şi de conducător al ansamblului tinerilor muzicieni; face parte dintr-o celebră dinastie violonistică rusă. În compania celebrului cvartet clujean Arcadia a oferit o versiune absolut spectaculoasă, de mare rafinament timbral-coloristic, a întregului ciclu concertant al *Anotimpurilor* de Antonio Vivaldi. Dispune în plus de un antrenant tact pedagogic atunci când - animând arcuşul viorii - conduce ansamblul Sinfonietta al tinerilor noştri liceeni şi studenți, oferind pagini memorabile ale repertoriului orchestral, momente ce aparțin unor zone stilistice distincte, cum sunt *Simfonia nr. 41 în do major* de Mozart, sau suita *Carmen* de Bizet, orchestrată şi prelucrată de Rodion Şcedrin pentru soția sa, celebra balerină Maia Plisețkaia. Captivante la nivelul acestui veritabil laborator

Marin Cazacu
foto: Virgil Oprina

privind formarea, cultivarea, educarea tânărului muzician instrumentist membru al ansamblului, mi-au aparut microrecitalurile susținute în aer liber, în curtea Muzeului oraşului Sinaia, în curtea primei şcoli din localitate, lăcaş inaugurat de regina poetesă Carmen Sylva, pe scena Casinoului sau pe parvis-ul acestuia, sau în fața sediului Primăriei oraşului. Ansambluri de suflători, de alămuri, de lemne, duete instrumentale adunate quasi ad hoc, flautişti, oboisti, clarinetişti, violoncelişti selectați, sosiți din diferitele oraşe ale țării, elevi ai colegiilor de specialitate, au dat dovada unor abilități instrumentale cu totul captivante, atent dezvoltate, vizând o viitoare evoluție de excelentă condiție profesională. Trebuie să recunosc, realmente entuziasmantă din acest punct de vedere mi-a apărut evoluția câtorva liceeni ai colegiilor de artă şi studenți, talente muzicale ce slujesc unei comunicări emoționante, tineri posesori ai unor abilități istrumentale de mare performanță, cum sunt violoniştii Sofia Smărăndescu, Maria Marica, Ştefan Aprodu, Luca Amarandei, Dragoş Rusanu, Mario Mititelu şi pianistul Cătălin Răducanu; au etalat repertorii de mare virtuozitate, un simț al culorii timbrale, o intuiție impresionantă privind relația dintre planurile sonore. Li se alătură la nivelul unei remarcabile experiențe competiționale, dar şi scenice, violoncelistul Jan Sekaci, absolvent al primului an de studii la "Academia Barenboim" din Berlin, de asemenea pianistul Iulian Ochescu, recent absolvent al UNMB. Creații să le numim ale repertoriului clasic, muzică de antrenant divertisment de bună calitate, muzică din filme, din seriale TV celebre, au fost oferite unui numeros, unui entuziast public, de cunoscutul ansamblu "Violoncelissimo", în fața primăriei Sinaia. Evident, poziția primului violoncel, conducerea ansamblului, au fost asigurate de maestrul Cazacu, inițiatorul întregului proiect susținut aici; iar aceasta dată fiind buna colaborare dintre Centrul Național de Artă "Tinerimea Română" şi primăria locală. Este de remarcat evolutia acestui tânăr dirijor, Andrei Stănculescu, muzician de bună eficiență în comunicarea sa atât cu Orchestra Junior a celor mai tineri instrumentişti, cât şi cu - deja celebra! - Orchestră Română de Tineret; în compania acesteia, violoncelistul Ştefan Cazacu, laureat al recentei ediții a Concursului "George Enescu", a realizat, pe parcursul concertului final, un veritabil tur de forță. Căci pe parcursul aceleiaşi seri de muzică a prezentat momente, părți semnificative ale unor capodopere ale marelui repertoriu concertistic, anume *Variațiunile pe o temă rococo* de Ceaikovski, primul *Concert pentru violoncel şi orchestră* de Dmitri Şostakovici. Trebuie remarcat, Orchestra Română de Tineret este colectivul care evoluează la nivelul primelor organisme simfonice similare europene, colectiv simfonic care a fost invitat recent - pentru a şaptea oară! - să concerteze la Berlin în celebra sală Konzerthaus. Programul susținut în capitala Germaniei a fost anterior prezentat aici, pe scena Casino-ului din Sinaia, evident tot sub bagheta dirijorului Cristian Mandeal. Marea performanță a ansamblului, a tinerilor muzicieni, a şefului de orchestră, a constituit-o realizarea celor *Trei piese pentru asamblu de corzi* de Constantin Silvestri, capodoperă a genului în muzica deceniilor de mijloc ale secolului trecut; am în vedere evidențierea rafinamentului timbral al corzilor în relație cu dinamica sonoră, cu mişcarea. Imaginativ şi prompt în acțiune, solistul serii, pianistul Daniel Ciobanu a redat caracterul tineresc propriu celui *de al doilea Concert pentru pian şi orchestră*, lucrare pe care Dmitri Şostakovici a dedicat-o fiului său. Am fost bucuros să observ că de această dată pianistul - artist de bun renume, de bună circulație în viața muzicală internațională actuală - a evitat să colaboreze cu autorul partiturii; aşa cum a încercat să o facă recent, la Bucuresti, în compania orchestrei Filarmonicii, în finalul altei celebre lucrări concertante. Noutate absolută în cadrul recentei ediții a festivalului enescian al muzicii, aici, la Sinaia, a constituit-o integrarea în cadrul acestuia a unui salutar curs de măiestrie dedicat tinerilor cornişti. Cursul a fost susținut de una dintre personalitățile europene importante în domeniul pedagogiei, dar şi al practicii artistice a acestui nobil instrument, anume cornistul spaniol Juan Manuel Gomez. Cu totul emoționant s-a dovedit a fi fost momentul în care pe scena Casino-ului au urcat peste douăzeci de tineri cornişti de toate vârstele, de la şapte la peste patruzeci de ani, copii şi tineri sosiți din toată țara, elevi şi studenți, absolvenți ai conservatoarelor noastre; au fost de față şi profesorii, dar şi părinții celor mici antrenând împreună entuziasmul cântului în ansamblu. Treptat, de la un an la celălalt, de la o ediție la alta, de la un concert la altul, aici, la Sinaia, momentele festivalului enescian al muzicii se dovedesc a fi veritabile stații pilot întremătoare ale vieții noastre muzicale, spre bucuria noastră a tuturor, întru cultură.

Dumitru AVAKIAN

Sărbătorindu-l pe Enescu

S-au împlinit 140 de ani de la naşterea lui George Enescu şi Festivalul Internaţional *Enescu – Orfeul Moldav* a ajuns la a 42-a ediţie.

Enescu şi-a servit ţara doar cu sufletul, cum frumos afirma. Prin arta sa, marele Pinx, cum îi spunea Mihail Jora, a făcut să fim cunoscuţi în Europa şi America. A cântat în

CONSILIUL JUDEŢEAN BACĂU
FILARMONICA „MIHAIL JORA" BACĂU
MUZEUL NAŢIONAL „GEORGE ENESCU" -
SECŢIA „DUMITRU ŞI ALICE ROSETTI TESCANU - GEORGE ENESCU", TESCANI

FESTIVALUL INTERNAŢIONAL
„ENESCU-ORFEUL MOLDAV"
26 - 29 AUGUST 2021,
Ediţia a XLII-a, la 140 de ani de la naşterea compozitorului

JOI, 26 AUGUST 2021, ORA 18.30, SALA „ATENEU"
Concertul orchestrei simfonice
Filarmonica „Mihail Jora" Bacău
Familii de muzicieni
Dirijor: Carmen Cârneci Cavassi
Solist: Aron Cavassi - vioară

VINERI, 27 AUGUST 2021, ORA 17.00, TESCANI
RECITAL CAMERAL
George Enescu
Solişti: Ioana Pecingină - vioară
Iulia Marin - pian

SÂMBĂTĂ, 28 AUGUST 2021, ORA 17.00, TESCANI
RECITAL DE LIED
Ludwig van Beethoven
Solişti: Daniel Magdal - tenor
Vasilica Stoiciu-Frunză - pian

DUMINICĂ, 29 AUGUST 2021, ORA 17.30, TESCANI
Dialogul artelor
Concertul tinerilor cântăreţi
de la cursul de măiestrie
realizat de ELENA MOŞUC soprană
Alina Pavalache - pianistă
Anda Tăbăcaru - regizor
Participă: Sever Voinescu critic literar
şi artiştii plastici de la Tabăra de pictură Tescani 2021

mari săli de concerte ale lumii, dar şi la căpătâiul răniţilor din spitale, fiind convins că "artiştii lumii sunt nişte apostoli ai păcii".

În *Amintirile lui George Enescu*, Bernard Gavoty punctează că Enescu "a trăit, a gândit, a respirat totul" prin muzică. "În lumea muzicii eu sunt cinci într-unul: compozitor, dirijor, violonist, pianist şi profesor".

La începutul fiecărei toamne, prin manifestările artistice ce-i sunt consacrate la Tescani şi Bacău, Enescu revine în memoria noastră, parcă sugerându-ne că roadele verii ce se adună în hambare ne măsoară vremelnicia raportată la eternitatea valorilor spiritului.

Concertul simfonic de joi, 26 august, sub genericul *Familii de muzicieni* a prilejuit reîntâlnirea cu Carmen Cârneci-Cavassi, fiica poetului Radu Cârneci, initiatorul seriei noi (1964) a revistei de cultură „Ateneu". Aceasta a debutat ca dirijor în anul 1983, la Bacău. Manager al stagiunii de recitaluri a Muzeului Naţional "George Enescu" din Bucureşti, primeşte comenzi şi premii de compoziţie (la Roma, Mannheim, Köln, Bucureşti) şi de dirijat ("Muzica secolului XX"/ Austria, 1988), precum şi burse de creaţie şi de dirijat. Împreună cu soţul ei, violoncelistul Dan Cavassi pune bazele ansamblului de muzică contemporană "*devotioModerna*". La Sala Ateneu, împreună cu orchestra Filarmonicii *Mihail Jora*, ne-a prezentat lucrarea sa, compusă în anul 1988, *Sunet vechi, copac-de-sunet* (*Alter Klang, Baumklang*) pentru 14 instrumente de coarde, inspirată de poemul poetului Radu Cârneci "Cântând dintr-un arbore", ce s-a numit iniţial "Alter Klang – omagiu lui Paul Klee".

Dixtuorul în re major, op.14, magnifică lucrare creată de George Enescu pentru instrumente de suflat în anul 1906, a fost urmat de *Concertul în re major op.77 pentru vioară şi orchestră* de Johannes Brahms, opus interpretat de Aron Cavassi, fiul artiştilor de renume Cârneci-Cavassi, deţinător a 50 de premii, fost bursier la *Academia Menuhin* (Elveţia) unde a lucrat cu Liviu Prunaru şi Maxim Vengherov. Din toamna anului 2014 Aron a fost student la Universitatea de Arte din Berlin, la clasa de vioară a Mariannei Boettcher. În paralel a participat la cursuri de măiestrie ale violoniştilor: Pierre Amoyal, Boris Kuşnir, Christian Altenburger, Serghei Kravcenko, Remus Azoiţei, Pavel Vernikov, Svetlana Makarova. Susţine concerte cu orchestra din ţară şi recitaluri camerale, în ansambluri de duo sau trio. În emoţionanta sa interpretare, Aron a urmărit gândul

Carmen Cârneci-Cavassi, Aron Cavassi

profund brahmsian, redându-l cu dezinvoltură, cu sunet suav ori amplu.

Au urmat trei seri de Festival la Tescani. "Natura vie, vibrantă", ne-a amintit cum ştie ea cânta prin *copacul-de-sunet.* Am ascultat-o şi am privit-o, cu multă recunoştinţă prin ochii lui Marcel Lupşe, Ion Mihalache, Ioana Panaitescu, Mihai Sârbulescu, Ilie Boca, Tudor Marinescu şi Ovidiu Ungureanu.

Medalion Enescu, cu *Impromptu concertant în Sol bemol Major* pentru vioară şi pian, "Lăutarul" din *Suita pentru vioară şi pian op.28*, "Impresii din copilărie" şi selecţiuni din: *Suita pentru pian în sol minor, op.3 nr.1 "în stil vechi"*, *Suita pentru pian în re major, op.10 nr.2, Sonata pentru pian şi vioară în la minor*, *op.25 nr.3 " în caracter popular românesc"* într-un reuşit recital de debut susţinut de Ioana Pecingină, absolventă UNMB, violonistă în orchestra Filarmonicii

băcăuane, cu masterat la Essen, Germania, acompaniată de pianista Iulia Marin, absolventă a Conservatorului *Manhattan School of Music* din New York ca laureată a bursei *Artur Balsam* şi a cursurilor de Master di n cadrul Conservatorului de la Hanovra, care a debutat alături de orchestra Filarmonicii "Mihail Jora" sub bagheta

Vasilica Stoiciu, Daniel Magdal

maestrului Ovidiu Bălan. Laureată a numeroase şi importante concursuri de pian, Iulia a concertat în România, Bulgaria, Germania, Marea Britanie, Polonia şi S.U.A.

Către iubita din depărtare, cu recitalul de lieduri pe versuri de: Johann Wolfgang von Goethe, Alois Jeitteles, Christian Ludwig Reissig, Gottfried August Bürger şi Friedrich von Matthisson ale lui Ludwig van Beethoven măiestrit susținut de tenorul Daniel Magdal. A studiat în oraşul natal, Iaşi, a fost solist al Operei, a emigrat în Germania şi din 2018 este angajat la Opera Națională bucureşteană, unde debutase în anul 2004 în rolul Radames din opera *Aida*. A concertat în Europa, America şi Asia. El a fost secondat de experimentata pianistă Vasilica Stoiciu Frunză, conf. univ. dr. la UNArte din Iaşi, prezență activă în organizarea unor importante evenimente muzicale ieşene de anvergură publică şi director artistic al Concursului "Emanuel Elenescu" de la Piatra-Neamț.

Duminică, Festivalul s-a încheiat cu *Dialogul artelor.* S-a vernisat expoziția Taberei de pictură şi fotografie, *Tescani 45*.

Înainte de a participa la Festivalul Internațional George Enescu, alături de *London Mozart Players* dirijată de Nicolae Moldoveanu în *Marea missă în do minor* de Wolfgang Amadeus Mozart, la Tescani, o prezență specială – Elena Moşuc – soprană de naționalitate româno-elvețiană, născută la Iaşi, nominalizată de două ori în anul 2019 la prestigiosul premiu Opus Klassik, cea mai bună soprană a anului şi pentru CD-ul "Verdi Heroines" (Solo Musica). Ea a fost proclamată cea mai bună soprană, câştigătoarea renumitului International Opera Awards "Opera Star" Oscar della lirica. Performanțele sale artistice (a interpretat de 250 de ori Regina Nopții) au cucerit mapamondul. A cântat la Teatrul Scala din Milano, la Viena, "Covent Garden" din Londra, Bastille, Opéra Comique, Palais Garnier şi Champs-Elysées din Paris, Roma, Torino, Venetia, Palermo, München, Berlin, Hamburg, Bucureşti, Barcelona, Bilbao, Tel Aviv etc.) şi în festivaluri de renume (Salzburg, Arena din Verona, Savonlinna, Torre del Lago), cât şi în SUA (la Metropolitan Opera New York şi Dallas), la Muscat, în Japonia, China, Taiwan şi Coreea de Sud. Ea a condus cursul de măiestrie, alături de pianista Alina Pavalache – organizatoarea *Întâlnirilor Muzicale Internaționale "Georges Enesco"* Paris şi Anda Tăbăcaru – regizor, care şi-a pus semnătura pe apreciate montări, inclusiv a *Oedipe*-ului enescian. În concertul ce a finalizat

Ioana Pecingină, Iulia Marin

cursul, au evoluat: Andreea Marin, Amalia Stoicescu, Ana Mal, Ana Diana Stănescu, Raluca Dumitru, Teodora Damian, Ilinca Pintilescu, Bianca Manole, Alin Buruiană, George Martiniuc şi Cezar Mitituc, cu lieduri de George Enescu şi arii din opere de: J. Massenet, V. Bellini, G. Donizetti, G. Puccini, G. Verdi.

O ediție de reținut!

Ozana KALMUSKI ZAREA

Ozana Kalmuski, Daniel Magdal, Alina Pavalache, Elena Moşuc, Anda Tăbăcaru, Vasilica Stoiciu, Daniela Vlad

Oedipe la Berlin

EXISTĂ câteva cazuri celebre în istoria muzicii când un compozitor a compus o singură operă, aceea constituindu-se în timp într-o reuşită supremă, care s-a impus şi care a devenit o referință în peisajul genului.

Aşa cum compozitorul a fost preocupat de această creație aproape un sfert de veac, şi tempoul recunoaşterii *Oedipe*-ului drept o capodoperă a secolului XX nu a fost deloc alert. Din fericire, astăzi numărăm 52 de variante scenice şi concertante prezentate în 11 țări, consfințind recunoaşterea internațională a valorii acestei partituri.

Doar în ultimele 2 luni, două mari teatre europene au ales opera enesciană pentru lansarea stagiunii, astfel totalul reprezentărilor teatrale ale partiturii ajungând la 32 de oraşe din Europa, America de Nord şi America de Sud.

Pe 29 august a văzut luminile rampei o nouă montare, prezentată în capitala Germaniei, la Komische Oper (instituție manageriată de celebrul regizor Barrie Kosky), la deschiderea stagiunii acestei instituții. În felul acesta Berlinul devine al treilea oraş din străinătate (după Bruxelles şi Viena) care reia, într-o a doua versiune regizorală, opera enesciană. Și pentru că m-am referit la atracția berlinezilor pentru Oedipe, dovedită de această readucere în atenție a operei într-o nouă variantă, trebuie remarcat că Germania este țara cu cele mai multe oraşe care au prezentat montări ale acestei partituri: 8 centre culturale, din diverse landuri, într-un interval de 50 de ani (1971-2021). Mai multe decât în România!

Beneficiind de un subiect puternic, cu un personaj central fascinant şi o partitura muzicală copleşitoare – modernă, expresionistă pe alocuri, dar cu un sistem de leitmotive de inspirație post-wagneriană –, Oedipe a devenit un adevărat magnet pentru regizori şi dirijori. Semnatarul noii versiuni scenice, tânărul Evgheni Titov (care a studiat actorie la Sankt Petersburg şi regie la Viena, şi care este la a doua sa întâlnire cu opera), a propus publicului berlinez a versiune condensată a partiturii enesciene, care a acoperit 1 oră şi 55 de minute ca durată (față de versiunile complete, care durează circa 160 de minute sau chiar mai mult). Este vorba despre o abordare care conține tăieri „chirurgicale”, făcute în scopul de a concentra atenția pe personajul principal, eliminând pagini de muzică ce ar putea fi catalogată ca adițională din acest punct de vedere şi renunțând la personaje non-esențiale (cum ar fi Forbas ori Tezeu).

Dacă ”Dansurile păstorilor” din actul I au mai lipsit şi din alte producții, acum s-a renunțat şi la prima scenă din tabloul I al actul II, care astfel a început direct de la intrarea în scenă a Meropei, care vine să discute cu Oedip. După alte mici salturi vedem că dispare scena în care Creon, la sfârşitul actului II, îl alungă pe Oedipe din cetate. Lipsesc atenienii din actul IV, la fel şi scenele cu Tezeu (adică prima scenă din actul IV), ca şi venirea lui Creon, cu tentativa acestuia de a-l lua cu forța pe Oedip. Astfel, confruntarea cu Creon este înlocuită cu o confruntare cu sine însuşi (ca şi cea anterioară cu Sfinxul): concluzia este – „sunt nevinovat”, confirmată de Eumenide, ca mesagere ale zeilor.

Spectacolul este de mare impact, în ciuda unei imagini scenice simple, fără schimbări de decor. Vedem pereți înalți, drepți, de culoare cenuşie, aceeaşi ca la costumele tebanilor (decoruri Rufus Didwiszus, costume Eva Dessecker). Implicarea şi jocul actoricesc sunt intense, iar câteva idei originale apar drept absolut surprinzătoare şi binevenite: Oedip este în scenă încă dinainte de a începe opera, şi apoi asistă la naşterea şi „botezul” său, la trimiterea sugarului la moarte, prin încredințarea acestuia ciobanului. Capul nou-născutului este, de la început, capul unui om matur, identic cu chipul şi

dimensiunile feței lui Oedip-matur. În Actul II Oedip se confruntă cu Sfinxul, care este... el însuși! O lovitură de maestru a regizorului, care creează un moment spectaculos și bogat în semnificații. Din nou prin machiaj și măști capul Sfinxului este identic cu cel al lui Oedip, după cum sunt și costumul, pieptănătura chiar și statura și ținuta corporală (mezzo-soprana apare, astfel, ca și cum ar fi un bărbat).

Străjerul devine în această abordare regizorală un fel de paznic/ observator/ maestru de ceremonii, cu o prezență extinsă pe parcursul operei, fiind și el prezent pe scenă încă dinaintea intonării Preludiului. Iocasta este prezentată ca o femeie extrem de atrăgătoare, ca un fel de top-model, atunci când lui Oedip îi este oferită, ca recompensă pentru salvarea cetății, cununia cu regina văduvă. Ciuma este „vizualizată" prin scurgerea pe pereți a unei paste lichide negre, care mânjește hainele și fețele tuturor.

Am să mai detaliez câteva soluții regizorale interesante:

Oedip îi povestește Meropei despre visele sale în care se împreunează cu mama sa, ilustrând coșmarurile cu acțiuni fizice asupra Meropei.

Oedip îl ucide pe Laios într-o beznă totală, când el nu vede nimic; iar când se luminează, corpul regelui vedem că este sfârtecat, cu mațele pe afară. Vin să-l vadă pe cel ucis Ciobanul și Iocasta (cu o rochie neagră cu o trenă imensă).

Sfinxul coboară din cer (era o scară de lumină încolăcită, acum se desface și coboară). Apare însă sub formă de om: exact o dedublare a lui Oedip, mezzosoprana luând înfățișarea unui bărbat, a lui Oedip însuși. Întrebarea cheie este pusă după ce întâi cele 2 corpuri păreau că se contopesc (Sfinxul îl îmbrățișează), după care stau față în față, ca o reflexie în oglindă, văzută din lateral. Textul întrebării este rostit și de gura lui Oedip (care mimează pe mutește vorbele Sfinxului). Râsul Sfinxului este însoțit și de râsul lui Oedip, după răspunsul corect, continuând ideea că cei doi sunt de fapt unul și același.

Pentru a afla sursa apariției ciumei este adus Tiresias, căruia Oedipe îi vorbește în batjocură, luându-l peste picior (Oedipe pare aici un fel de Hamlet care simulează nebunia). Replica celebră a lui Tiresias „Amar... Cât de greu e să știi, când știința nu folosește..." este cântată fără voce, fiecare silabă fiind aspirată în loc să fie expirată; efectul sonor este cutremurător. La auzul profeției, îl trântește la pământ pe clarvăzător, care îi dezvăluie ce are să urmeze, după ce la rândul lui îl domină fizic pe Oedip.

Poporul copleșit de ciumă rămâne blocat în groapa în care fusese nu demult orgia care a încheiat petrecerea de nuntă a lui Oedip, cu toții fiind acoperiți de mâzga pandemiei; apoi se refugiază în jurul Iocastei.

În actul IV Oedip este condus de Antigona. Intră în fântână și de aici încolo rămâne singur în scenă. Scara de lumină care simboliza Destinul este acum peste groapa/fântână iar la final se ridică la cer. Oedipe moare singur, în fundul scenei. M-aș fi așteptat ca regizorul să vină cu o idee ilustrativă pentru acest final, care, în forma aceasta, nu are impactul așteptat, ideile bogate și originale etalate anterior creând așteptări care nu au mai fost confirmate în această încheiere statică și convențională.

Scenografia – acei pereți care formează un cub deschis – contribuie la formarea unei acustici excelente. La fel de bine sună corul amplasat în sală, la balcon, determinând un balans sonor stereofonic spectaculos între ceea ce se aude din față și ceea ce vine din spate. Această soluție a permis ca pe scenă personajele anonime care apar să fie actori-figuranți, nu coriști așa cum ne-am fi așteptat. Tot de la balcon răsună trompetele care vestesc uciderea Sfinxului și eliberarea cetății, introducând astfel un ecou stereofonic de mare efect.

Mi-a plăcut foarte mult interpretarea de mare clasă a lui Leigh Melrose în rolul lui Oedip, care a adus în primul plan al importanței cel dintâi monolog („Oú juis-je? Le corbeau crie" - intonat mai întâi ironic și batjocoritor) și nu neapărat pe cel de-a doilea, așa cum se procedează de regulă. El s-a dovedit a fi un excelent actor, al cărui cânt este adaptat rolului, personajului și evoluției situațiilor dramatice generate de text și conturate de partitură, având totodată o voce puternică și perfect controlată. Toți ceilalți soliști (inclusiv rolurile minore) au fost foarte buni – o performanță rareori atinsă în teatre, în contextul în care multe Opere par a fi înclinate să ofere distribuții dominate de 2-3 staruri de talie mondială, arătându-se în schimb prea puțin preocupate de rolurile secundare.

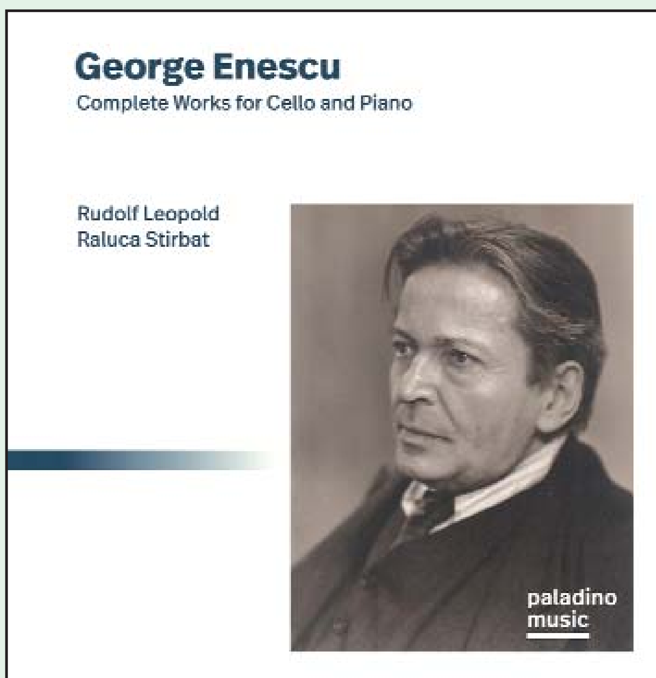
Directorul muzical al Komische Oper, Ainars Rubikis (dirijor de origine letonă care a preluat conducerea artistică a instituției berlineze din 2018), a dirijat complexa partitură enesciană, oferind o cursivitate naturală și o bogăție de culori, acordând egală atenție atât pasajelor teribile cât și secvențelor lirice. Desigur, a fost ajutat și de calitatea orchestrei din fosă, o formați excelentă, cu instrumente de calitate, care a contribuit la un sunet de cea mai bună calitate. Deja, în pachetul de presă, a figurat un CD cu secvențele cele mai reprezentative ale operei, ceea ce ne poate duce cu gândul la o posibilă versiune discografică care ar putea să apară în curând. Ar merita!

A fost un mare succes, cu îndelungi minute de **standing ovations**, poziționând opera lui Enescu și această nouă versiune scenic în topul evenimentelor stagiunii europene.

Mihai COSMA

George Enescu – *Integrala sonatelor pentru violoncel și pian*

Preocuparea pianistei Raluca Știrbăț de a promova în lume cei mai importanți compozitori români s-a concretizat în superbe producții discografice: seria creațiilor de Enescu, Silvestri și Paul Constantinescu (2011), albumul cu compoziții românești plasate în context european (*Go-Between – Frank, Debussy, Enescu, Jora, Bartók*, 2013), ambele difuzate sub sigla casei *Gramola*, *Integrala opus-urilor pentru pian de Enescu*, publicată în 2015 la *Hänsler Classic*. Recent, casa de discuri *Paladino Music* a pus în circulație *Integrala lucrărilor pentru violoncel și pian de George Enescu* interpretate de Rudolf Leopold și Raluca Știrbăț. Cele patru opus-uri reunite acum pe cd au fost lansate la 19 august la Mihăileni, unde a fost reabilitată, tot din inițiativa și eforturile Ralucăi Știrbăț, cu participarea substanțială a fundației *Pro Patrimonio*, casa mamei lui George Enescu, Maria. Pe parcursul unei seri-maraton cu caracter de eveniment, elevi al Colegiului Național de Artă „George Enescu" din Iași, urmați de câțiva studenți, și-au etalat nivelul artistic la care se află în prezent, Raluca Știrbăț a interpretat împreună cu soprana Simina Ivan ciclul de *Șapte cântece pe versuri de Clément Marot*, iar în duo cu Rudolf Leopold fragmente dintr-o partitură de Enescu dedicată violoncelului și pianului. Seara de muzică s-a încheiat în mod potrivit cu proiectarea unui reportaj despre refacerea casei istorice. Cu acest prilej, Raluca Știrbăț și-a reconfirmat calitățile de moderator profund documentat, inspirat, comunicând informații esențiale, multe inedite într-o formă atractivă, perfect adaptată publicului numeros venit special, care a urmărit cu interes toate momentele muzicale succedate în aproape cinci ore. Standul de carte și disc al librăriei *Humanitas*, unde au fost expuse volume monografice, de evocare a lui George Enescu și cd-uri cu înregistrări ale creației sale a împlinit caracterul eminamente cultural potrivit aniversării celor 140 de ani trecuți de la nașterea muzicianului.

Raluca Știrbăț a intrat devreme în universul muzicii lui Enescu – la 11 ani a cântat *Bourrée* din *Suita a II-a opus 10*, a urmat în adolescență *Sonata I opus 24*, reluată în timp cu adaosul firesc al evoluției și maturității intelectual-muzicale, la care s-au adăugat lucrări pentru pian și vioară, pentru grupuri de instrumente cu pian oferite publicului în România și în Austria, opus-uri înregistrate la Radiodifuziunea Austriacă, recitaluri de pian solo și, cum am menționat, edițiile discografice. Lărgirea timpurie a repertoriului pianistic de la partiturile standard ale clasicismului și romantismului la cele semnate de Bartók, Stravinski, Prokofiev, ajungând la Silvestri, Jora, Lipatti i-a luminat Ralucăi Știrbăț tot mai mult complexitatea și frumusețea muzicii imaginată de Enescu. Interesul lui Rudolf Leopold pentru lucrările dedicate de Enescu violoncelului și pianului s-a manifestat începând din anul 2005, când a interpretat însoțit și de Raluca Știrbăț *Cvintetul cu pian în la minor opus 29*. Repetatele abordări ale opus-ului, apoi ale primei sonate pentru acest cuplu de instrumente în recitaluri cu public, l-au convins pe Rudolf Leopold de valoarea excepțională a compozitorului român, stimulându-i inițiativa redării tuturor lucrărilor de acest gen în tandem cu Raluca Știrbăț.

Realitatea istorică își vădește efectele benefice și acum, la audiția discului recent publicat. Austria a fost, a rămas la dimensiuni mai reduse o Americă de Nord a Europei: în Viena au venit să învețe, s-au afirmat tineri din toate colțurile fostului imperiu, și astfel s-a europenizat creația muzicală din zone etno-geografice mărginașe. Rol jucat, cum bine se știe, și de Parisul aceleiași confluențe a a secolelor XIX-XX, ceea ce explică dezvoltarea impetuoasă a componisticii românești cu predilecții și izbânzi de nivel continental. Așa poate fi înțeleasă, interpretată ca viziune, ca exprimare instrumentală muzica lui George Enescu – absorbție masivă, rafinată a influențelor puternice din clasicism și romantism, pe structura originală românească reprezentată de formule melodice, armonice și de climat psihic-sufletesc profund originale, subtile. Acest meltingpot austriac pemite violoncelistului Leopold Rudolf, a cărui bunică era originară din Estul Europei, și Ralucăi Știrbăț să reconstruiască la fiecare parcurgere a textelor muzicale enesciene universul rămas tipic european, de la *Nocturne et Saltarello*, *Allegro* și *Prima Sonată în fa minor* (1897-1898) la *A Doua Sonată în do major* (1935).

Experiența repetițiilor și recitalurilor adunată timp de 15 ani s-a vădit în iunie 2020, când au fost realizate înregistrările, s-a vădit și la Mihăileni în august 2021. Înțelegerea dintre cei doi interpreți este deplină. Sunt de admirat la amândoi frazarea inteligentă, cultivată, expresivă, sublinierea elanului sufletesc completat de siguranța și inspirația lui Enescu aflat la doar 15-16 ani, dezinvoltura, suplețea melodiei expansive, frumusețea, patosul desenului muzical dualist aproape brahmsian temperată la maturitate (1937).

Publicarea albumului discografic ce conține integrala opus-urilor pentru violon-cel și pian de George Enescu este un omagiu necesar, de înaltă calitate ideatică și tehnic-muzicală adus lui George Enescu în anul împlinirii celor 140 de ani de la naștere. Cd-ul poate fi considerat de pe acum o realizare de patrimoniu, și s-ar cuveni promovat printr-un turneu în România. Publicul din Iași și București, deja familiarizat cu cei doi interpreți din trecute prezențe, publicul din alte centre culturale românești ar avea prilejul reîntâlnirii sau cunoașterii dintâi a unor interpreți de prim rang.

Alex VASILIU

SonoSofia şi muzica românească

Ultima întâlnire cu proiectul Comuniune prin Muzică a fost altfel. Pregnanța muzicii româneşti m-a cucerit poate mai mult decât la celelalte întâlniri, cred că îmi era dor, da, dor la propriu, de muzica românească mai mult decât de orice altă muzică – sau muzici... – în acest ultim an sărac în manifestări culturale cu public.

Eveniment organizat de
SONOSOFIA
Comuniune prin Muzică
conferință recital
SÂMBĂTĂ, 26 IUNIE 2021, ORA 17
CERNICA, Universitatea Adventus
prof. univ. dr. dr. h.c.
Valentina Sandu-Dediu
Duo Ana şi Marius Boldea
În program:
Dan Dediu, Leon Klepper, Constantin Silvestri
Cu participarea
drd. Sara Stroici şi dr. Andreea Dobia

Conferința concert care a avut loc pe 26 iunie 2021 la Universitatea Adventus din Cernica a fost ultima dinainte de vacanța de vară, cele două jumătăți ale SonoSofia, Andreea Dobia şi Sara Stroici urmând să reia activitatea începând din toamnă. Mediul academic gazdă a fost unul care s-a potrivit perfect invitaților şi aici mă refer mai cu seamă la doamna prof.univ.dr. Valentina Sandu-Dediu, muzicolog, dar şi profesor la Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti.

Prezența domniei sale a îmbrăcat forma unui ambasador al muzicilor româneşti în contextul noii apariții editoriale, unul dintre cele mai importante şi recente proiecte coordonate prin Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, volumele "Noi istorii ale muzicilor româneşti". Gândite într-o serie de trei volume, primele două sunt proaspăt scoase de sub tipar şi disponibile la Editura Muzicală. Acest aer nou atât de necesar pentru muzicologia românească îşi depăşeşte statutul aparent de cercetare muzicologică de nişă şi se adresează unui număr mare de categorii de muzicieni – muzicologi, interpreți, viitori profesori şi chiar şi melomani doritori de cunoaştere. Ediția aceasta coordonată de cei doi reputați muzicologi, Valentina Sandu-Dediu şi Nicolae Gheorghiță, nu îşi propune să schimbe istoria, ci aduce sub reflectoare informații – unele ştiute, altele nu – totul cu un aer proaspăt, modern, lipsit de apăsări ori cenzuri de vreun fel, păstrând totuşi subiectivismul specific, necesar şi asumat al fiecărui autor în parte.

Cei doi pianişti invitați, duo-ul format din Ana şi Marius Boldea, au completat iscusit discursul doamnei profesor cu trei intervenții din trei direcții diferite ca stil şi caracter. Încă din studenție am avut ocazia să îi ascult pe Valentina şi Dan Dediu pe diverse scene şi de cele mai multe ori le-am admirat energia în timpul *Idilelor*; acum, cu Ana şi Marius Boldea am avut scurta senzație a unui bis dar după primele acorduri am realizat că e o cu totul altă ipostază, un alt suflu, o primă *Idilă* din ciclul celor şase care e doar a lor. Fascinant cu aceste Idile este că niciodată nu îşi păstrează aceeaşi formă – şi nu mă refer aici la structură ci mai degrabă la mesaj – mereu par că îmbracă o altă haină, capătă un alt parfum, cu o capacitate uimitoare, cameleonică de a se adapta fundamental în funcție de cele mai banale (sau nu!) circumstanțe: interpreți, loc, lumini, context... Pentru cei care cunosc muzica scrisă de Dan Dediu nu e o surpriză ci mai degrabă ceva familiar; toată muzica lui are o energie şi un magnetism greu de explicat în cuvinte. Cei doi artişti interpreți invitați sunt şi ei cu o aplecare deosebită către muzica românească pentru pian la patru mâini din secolul XIX şi XX iar celelalte două opțiuni ale lor au fost *Jocuri populare din Transilvania* de Constantin Silvestri şi *Cântec şi Dans* de Leon Klepper. Stări autentice create prin muzici rafinate dar complexe.

Cred că nu putea fi o alegere mai bună pentru a concluziona prima jumătate a proiectului *Comuniune prin muzică*, această semicadență de muzică românească pentru a ne reaminti mereu cine suntem şi, mai ales, ce moşteniri extraordinare ne sunt fundament pentru tot ce înseamnă muzica de azi din România.

Andra APOSTU

Vibrații de suflet la Tescani

Apropierea sublimului generează adeseori şi reacții de ordin fizic. Respirația care îşi accelerează ritmul, bătăile mai rapide ale inimii, senzația ca pielea se răceşte şi se încălzeşte în acelaşi timp, ochii ce se umezesc şi nodul care apare undeva între coastele devenite prea strâmte pentru atât de mult frumos... Toată această suită de emoții şi trăiri a fost experimentată de publicul prezent la recitalul de percuție care a avut loc pe 1 august de la ora 18.00 în incinta vechii capele de la secția „Dumitru şi Alice Rosetti Tescanu – George Enescu" din Tescani a Muzeului Național „George Enescu".

Evenimentul a fost continuarea unei tradiții care a depăşit deja un deceniu. Mai precis, începând cu 2010, Tescanii găzduiesc aceste rezidențe de percuție care, fără falsă modestie, sunt excepționale. Inițial coordonate de prof. dr. Alexandru Matei, ulterior continuate de lect. dr. Sorin Rotaru, taberele de percuție de la Tescani au devenit unul dintre evenimentele de marcă din lăcaşul de cultură de pe malul Tazlăului. Ediția din acest an a avut în program „Marimba d'amore" de Keiko Abe în interpretarea lect. dr Sorin Rotaru, „Gravity" de Mark Mellits, în interpretarea percuționiştilor Sorin Rotaru, Vlad Polgar, Liria Țigăeru, Ioana Aileneri, Philip Goron, un moment surpriză reprezentat de invitatul acestei ediții, prof. dr. Alexandru Matei care a interpretat „Suita nr. 1 în sol major pentru violoncel" de J.S.Bach, „Trio per uno" partea I de N.J.Zivkovic, interpretată de Sorin Rotaru, Vlad Polgar şi Philip Goron, „Capriccio", în interpretarea Liriei Țigăeru şi a Ioanei Ailenei, „Trio pen uno" partea a III-a, interpretat de Sara Merişcă, Ioana Ailenei şi Liria Țigăeru iar în final publicului i-a fost prezentată compoziția „Fratres", de Arvo Pärt, interpretată de Vlad Polgar, Philip Goron, Ioana Ailenei, Sara Merişcă şi Liria Țigăeru.

Venerabila capelă a domeniului boieresc de la Tescani a vibrat de suflet şi emoții în timpul recitalului. Timp de mai bine de o oră, cei prezenți au trecut prin toată gama de emoții posibile. De la sunete suave la ritmuri aproape sălbatice, de la strigăte războinice la meditație, totul s-a cântat, s-a ascultat şi mai ales a fost trăit alături de nişte artişti minunați. Aplauzele prelungite au spus totul după fiecare compoziție, iar la final publicul s-a ridicat cu bucurie şi respect în picioare, fericit, uimit şi cu siguranță mai bogat sufleteşte.

După recital, parcul a găzduit reîntâlnirea cu prietenii dragi din tabăra de percuție dar şi cu pictorii din cadrul Coloniei 21, o altă rezidență cu tradiție. La final, prof. dr. Alexandru Matei a spus că „vom rămâne datori cu partea a doua a Trio per Uno, aşa că trebuie cu siguranță să ne regăsim şi la anul, alături de prietenii noştri de la Colonia şi, bineînțeles, alături de gazdele noastre de la Tescani cărora le mulțumim din nou pentru tot ceea ce fac aici pentru noi şi pentru toți cei care poposesc în acest loc binecuvântat." În completare, lect. dr. Sorin Rotaru a precizat că „este o plăcere să ne regăsim din nou la Tescani. Unii dintre cei care au cântat astăzi erau nişte copii când au venit pentru prima dată la Tescani, iar acum sunt studenți sau masteranzi. Tradiția acestui loc, din care cu bucurie facem parte şi noi, este atât de grea, atât de plină de suflet şi culoare încât pentru oricine ajunge aici este atât o onoare cât şi un prilej de adâncă bucurie şi mulțumire sufletească".

Încă din anul 1976, Tescaniul găzduieşte tabere de creație. Pictură, canto, filosofie, teatru, balet şi dans modern, literatură, toate îşi dau mâna în peisajul de basm oferit statului român de către Maria Cantacuzino-Enescu. Este probabil cel mai vechi hub cultural din țară, un nume care spune. în sine, o poveste a culturii, a artelor din ultimii aproape 50 de ani. Secția „Dumitru şi Alice Rosetti Tescanu – George Enescu" a Muzeului Național „George Enescu" vă aşteaptă pentru muzeu, pentru concerte şi expoziții de pictură, pentru o plimbare un parc. Pentru a vă linişti şi mulțumi sufletul într-un loc unic în peisajul cultural autohton.

Emilian BERCEANU

Duo Arias în Palatele României

Nobleţea şi totodată intimitatea dialogului instrumental, simbioza gesturilor expresive, complementaritatea elegantă a replicilor, fuziunea sugestivă, la nivel subtil, a protagoniştilor, noţiunea de parteneriat muzical din perspectiva unui trăitor pasionat de fenomenul artistic au amprentat creativ conceptul de „muzică de cameră”, încă de la începuturile acestuia. Practicând-o fie „oficial”, în ambianţele curţilor regale, fie în mijlocul propriilor familii, componenţii ansamblurilor camerale şi-au format, treptat, un auditoriu stabil pentru care, periodic, alcătuiau programe selectând lucrări ale unor autori deja consacraţi dar şi prime audiţii ale compozitorilor vremii. Fără acestea din urmă, concertul îşi pierdea „aura” inedită, iar fără cele dintâi, publicul tradiţionalist. Palatele României au fost şi ele, la rândul lor, martorele tăcute ale unor asemenea evenimente artistice, ale căror „actori” principali erau fie instrumentişti binecunoscuţi (de cele mai multe ori, chiar la nivel european!), fie, deseori, creatori de muzică ce-şi interpretau propriile opusuri pe parcursul unor serate pline de farmec, care au rămas în memoria ascultătorilor.

Rădăcinile româneşti ale pianistei concertiste Karina Şabac şi afinitatea specială pentru formula de adresare camerală în ambianţa rafinată a reşedinţelor regale au determinat-o să-şi propună să readucă în atenţia publicului autohton atmosfera acelor seri artistice. Continuând ideea materializată în 2018 prin implicarea Muzeului Naţional Cotroceni în găzduirea unei serate cu participare internaţională intitulată ROYAL – Concert cameral cu muzică şi instrumente din vremea familiei de Hohenzollern, pianista l-a avut alături anul acesta, pentru o suită de recitaluri omagiale dedicate comemorării unui secol de la naşterea Regelui Mihai, pe valorosul violonist mexican Raúl Teo Arias, şef de partidă al orchestrei Bamberger Symphoniker. Karina Şabac şi Raúl Teo Arias au devenit parteneri de scenă după concertul Orchestrei Filarmonice de Stat Nürnberg din ianuarie 2020, cele două stiluri interpretative fuzionând la nivelul unui arsenal expresiv comun. În ciuda blocajelor cauzate de pandemie şi a rarelor ore de repetiţie faţă în faţă, proaspătul **Duo Arias** a uimit auditoriul, în decursul puţinelor – dar memorabilelor – apariţii *live* în Europa, prin naturaleţea atitudinilor scenice, firesc asamblate într-o continuă poetică sonoră.

Beneficiind de colaborarea cu **Asociaţia pentru Patrimoniul Regal Peleş** şi recent înfiinţatul **Centru de studii asupra muzicilor secolului al XIX-lea** din Universitatea Naţională de Muzică, originalul tur prin „La Belle Époque” proiectat de către cei doi interpreţi cu sprijinul asociaţiei interculturale VBC (căreia i se datorează, de altfel, şi superba mapă de prezentare a întregului turneu, tipărită în condiţii grafice de excepţie!) a debutat în Sala de Muzică a Castelului Peleş în 21 august, pentru a continua duminică 22 august în salonul casei în formă de pian a Aureliei Cionca şi a lua sfârşit cu o zi mai târziu, la Palatul Suţu, actualul Muzeu al Municipiului Bucureşti. Reconstituind, virtual, atmosfera de tranziţie a sfârşitului de secol XIX către tumultuosul veac XX printr-un amplu periplu artistic ce a reunit lucrări de Ioan Scărlătescu, Alfonso Castaldi, Constantin C. Nottara, George Enescu, Stan Golestan, Filip Lazăr şi Theodor Fuchs, selecţia din repertoriul autohton pentru care au optat Karina Şabac şi Raúl Arias în acest final de august la Sinaia şi Bucureşti a imaginat o panoramare semnificativă a artei componistice româneşti din perioada sus-amintită.

Aşa cum ar fi fost firesc pentru debutul unei serate muzicale de secol XIX, recitalul **Duo**-ului **Arias** s-a deschis,

fluid, cu *Sonata pentru vioară şi pian în si minor* de Bach, pentru ca rigurozitatea scriiturii baroce să se regăsească ulterior, aluziv, în meditativa *Arie* din *Suita* în la major pentru vioară şi pian a lui Ioan Scărlătescu şi, apoi, în prelucrările pentru vioară şi pian ale celor două sonate scrise de Domenico Scarlatti, *Pastorale* şi *Capriccio*, prelucrări semnate de Alfonso Castaldi. Binecunoscuta *Siciliană* op. 1 a lui Constantin C. Nottara şi *Zaghaft* de George Enescu (transcripţia, pentru vioară şi pian, a liedului cu acelaşi nume), interpretate în cheia neoromantică a unui lirism echilibrat, au evidenţiat arcuirea impecabilă a frazării ambilor muzicieni, tonul cald al viorii dar şi calitatea tuşeului pianistic; iar ceea ce a urmat, *Intimité – Elégie pour Violon solo avec accompagnement de Piano* aparţinând lui Stan Golestan – a conturat, prin expresia sublimată a rostirii violonistice, un peisaj cu tente impresioniste şi irizări onirice. Amplificându-se gradual până la sfârşitul recitalului, complexitatea dinamică a ultimelor două piese – *Trois Danses* de Filip Lazăr şi splendida *Romanze* a lui Theodor Fuchs – a rezonat cu impresionantul potenţial expresiv al **Duo**-ului **Arias**, generând un creuzet de nuanţe şi de trăiri ardente ale viorii soliste, redimensionate prin intermediul multiplelor valenţe orchestrale ale pianului. În fine, ansamblul de bisuri oferite publicului – animatele *Danza* y *Jarabe* din suita *Sonoralia „Zacatecana”* op. 3 de Emmanuel Arias y Luna şi diafana *Siciliană* a Mariei Theresia au prilejuit contactul cu partituri de un farmec rafinat, care au pus în valoare atât resursele tehnice cât şi expansivitatea temperamentală a lui Raúl Arias, corelate disponibilităţilor interpretative cameleonice ale Karinei Şabac.

Dincolo de virtuţile proprii unui recital cameral al unor artişti de asemenea calibru, am aplaudat acest proiect în primul rând pentru inspirata idee de a portretiza sonor România printr-o suită de stop-cadre ale unor personalităţi muzicale, la confluenţa dintre veacuri. Discipoli ai Vienei, Lepzigului, Berlinului sau Parisului ce devin precursori ai unei şcoli de compoziţie *avant la lettre*, Ioan Scărlătescu, Alfonso Castaldi, Constantin C. Nottara, Stan Golestan, Filip Lazăr şi Theodor Fuchs – alături, bineînţeles, de George Enescu – au intrat în circuitul cultural european al veacului trecut prin intermediul unor interpreţi prestigioşi precum Arthur Rubinstein, Henryk Szeryng, Fritz Kreisler sau Jacques Thibauld. Şi vor rămâne, prin **Duo Arias**!

Loredana BALTAZAR

(urmare din pagina 1)

Dar, când la butoane sunt urmaşii lui Brătianu sau #progresiştii, orice devine posibil, pentru că Festivalul – la care nu s-au înghesuit nici Supermani nici promotori ai golfului – a început să fie văzut ca un business, pentru că, nu-i aşa, iată că a mai rămas ceva Made in România. Un business de milioane de euro anual, care întrece ca valoare trotuarele împestriţate şi bordurile de marmoră, un business care a scăpat până acum controlului potentaţilor zilei şi zeciuielii clientei de partid. O vacă de muls! Este momentul să fie găsit un personaj destoinic care să-i ia locul ”pensionarului”, din mers, acum când şi directorul artistic şi-a dat demisia, acum când, la 2 ani de la anunţul ”retragerii” managerului, nu s-au mai făcut strategii, planuri, invitaţii, ante-contracte. Pentru că se aşteaptă momentul în care, eliberaţi de profesionalismul actualului organizator, vor cocoţa cine ştie ce sinistru în fruntea bucatelor, care va împărţi cu dărnicie caşcavalul după ”criteriile” lamentabile aplicate deja pe la entităţile controlate politic. Iar dacă nu se descurcă cu mulsul vacii, o schimbă pe o oaie şi... iese în câştig, evident, pentru că Mioriţa dă şi lână!

Îl avem ca manager al Festivalului pe unul dintre cei mai pricepuţi şi mai respectaţi conducători de asemenea instituţii (căci Festivalul & Concursul au devenit o instituţie). Dovada: faptul că Mihai Constantinescu deja a fost invitat să preia o Filarmonică din Germania, din postura de intendent. Este ca şi cum l-am avea la echipă pe Hagi, în formă maximă, care demonstrează fără echivoc că îi poate aduce lângă el pe Ronaldo, Messi, Neymar, Lewandowski, Mbappe etc., care şi vin în România, pentru că i-a chemat **el**. Aşa, şi?! Pe **el** îl dăm afară (pardon, pensionăm conform legii), fără să ne pese că îi pierdem pe toţi ceilalţi – acesta fiind primul preţ al distrugerii coloanei vertebrale şi a creierului Festivalului. Oricum, bugetul tot va fi alocat, şi, dacă nu mai vin de-alde ăştia renumiţi, găsim noi nişte muzicanţi şi pe aici, prin jur, care au deja bine uns resortul parandărătului şi al ”recunoştinţei” faţă de mâna care împarte. A nu se confunda mâna (care o spală pe alta) cu braţul (lungul braţ al legii), tot mai paralizat şi în prag de amputare.

Dacă ne vom lua adio de la Mihai Constantinescu, ne luăm adio de la Festivalul ”Enescu”, de la clipe luminoase ale unui trecut şi prezent care, dacă va fi destrămat, nu se va mai putea întoarce.

”Zdrobite cătuşe” era imnul României la un moment dat, compus de un politruc deplorabil, cocoţat în funcţii de către marionetele regimului stalinist, căruia i s-a dat scaunul de Preşedinte deţinut până atunci de... George Enescu! ”Zdrobită cultură, răpus festival” ar fi imnul zilei, întocmit, se pare, pe baza aceleiaşi reţete de înlocuire a celor valoroşi cu ”ai noştri”, astfel Enescu fiind înlăturat de politicieni pentru a doua oară.

Suntem în ceasul al 12-lea, deşi cei mai mulţi mă contrazic şi spun că şi acesta a trecut. Chiar nu ne mai poate salva nimic?!

Mihai COSMA

Modalități polifonice în creația corală de filiație bizantină

Este mai mult decât îmbucurător faptul că, în condițiile în care fantasmagoriile lui Lucian Boia au ademenit deja şi pe unii dintre muzicologi (mai mult ologi decât muzici!) se găsesc şi condeie care nu se grăbesc, nu mitizează având impresia că demitizează, ci chibzuiesc, caută, se documentează, se confruntă cu o bibliografie săracă şi puțin accesibilă, pentru a releva elemente originale ale culturii noastre. În timp ce pseudo-istoricul, „țipat" afară de securişti, dar premiat de premierul Ungariei, pentru contribuția semnificativă „la îmbunătățirea relațiilor dintre poporul român şi maghiar", ajunge, după „demitizarea" lui Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul şi Mihai Eminescu, la George Enescu, ignorând condițiile reale ale exilului genialului artist şi ale sfârşitului său tragic şi amețind pe necunoscători cu colaboraționismul său cu comuniştii, tineri şi oneşti cercetători deschid noi piste de abordare a istoriei muzicii româneşti, care nu începe în secolul al XIX – lea decât pentru boiştii globalişti şi globalizanți. Căci emblematicele monumente culturale româneşti, numite Voroneț, Humor, Moldovița, Trei Ierarhi, Tismana, Curtea de Argeş, Hurezi etc. etc., au un echivalent literar în *Psaltirea în versuri* a mitropolitului Dosoftei, în cărțile de cult şi în cele religioase apărute în tiparnițele româneşti, culminând cu *Biblia* lui Şerban Cantacuzino, dar şi pe plan muzical, care trebuie căutate şi scoase la lumină, prin eforturi susținute şi nu confecționate de semidocți şi pseudoistorici.

Unul dintre aceştia este lectorul universitar **Gheorghiță Stroe-Vlad**, care iese în public, pe uşa din față, cu o lucrare ce asociază două elemente ce până de curând erau considerate ireconciliabile: muzica bizantină şi polifonia. Absolvent al specializării Muzică religioasă din cadrul Universității Naționale de Muzică din Bucureşti el şi-a propus şi a reuşit escaladarea spațiului dintre creația corală de filiație bizantină şi de sorginte populară şi modalitățile polifonice de prezentare. Deoarece lucrarea de doctorat, pe care am elogiat-o în comisia de susținere, a fost elaborată la Universitatea Națională de Arte "George Enescu" din Iaşi, autorul a avut în vedere în mod prioritar muzicieni ieşeni, Dimitrie Suceveanu, Teodor Teodorescu, Gavriil Galinescu, Vasile Spătărelu, Florin Bucescu, dar şi-a extins investigațiile şi spre şcoala bucureşteană, reprezentată de D. G. Kiriac, George Enescu, Gheorghe Cucu, Paul Constantinescu, Ion Popescu – Pasărea şi George Breazul. Toți i-au oferit cercetătorului material reprezentativ pentru urmărirea unor interdependențe structurale şi stilistice ale folclorului românesc şi muzicii bizantine practicată în țara noastră. Pornind de la *Preludiul la unison* şi ajungând la *Liturghia psaltică în glasul III şi prelucrare corală la două şi trei voci – Jertfa laudei* - semnată de Florin Bucescu şi Vasile Spătărelu, de la celebrele *Catavasii de la Întâmpinarea Domnului*, ale lui Dimitrie Suceveanu, până la prelucrările corale din creația lui Gheorghe Cucu, Teodor Teodorescu, Paul Constantinescu, se extinde un spațiu creator excepțional, foarte divers ilustrând modalități diferite de prelucrare polifonică, confirmând un potențial cu totul deosebit de exprimare muzicală.

Lucrarea – ***Modalități polifonice în creația corală de filiație bizantină*** – înregistrează şi un alt mare merit: punerea în valoare a unor creații rămase până în prezent în manuscrise, cum ar fi cele şase liturghii corale ale lui Gavriil Galinescu, analizate cu pricepere şi profesionalism de autor. Analizele deschid drumul integrării unor asemenea valori în circuitul interpretativ şi muzicologic, fiind vorba despre modalități inedite de prelucrare contrapunctică a unui tezaur tradițional. În aceeaşi categorie a deschiderilor trebuie amintite reliefările unor elemente intonaționale comune muzicii populare şi celei de filiație bizantină, pregnante în colinde.

Mânuirea cu reală competență a instrumentarului caracteristic exprimării specificității din muzica bizantină (autorul este un bun cunoscător al notației bizantine, oferind multe extrase exemplificative în semiografie psaltică şi guidonică), dar şi al celei contrapunctice permit autorului deschideri spre ceea ce se poate numi „terra incognita", multe analize putând continua şi releva aspecte inedite ale modalităților polifonice de prelucrare a muzicii de filiație bizantină.

Trecând prin aceeaşi grilă creațiile în care urmăreşte modalitățile polifonice aplicate creațiilor corale focalizate în paginile cărții, lucrarea porneşte de la prozodia, respectată atât de modelele bizantine sau populare, conturând scările specifice, frecvența intervalelor melodice, elementele ritmice, armonice (la creațiile plurivocale), anumite disonanțe melodico – ornamentale şi elemente de eterofonie ale lucrărilor

Deşi abundă în citate muzicale, în ambele notații, ilustrând anumite aprecieri stilistice, lucrarea se adresează nu numai practicanților acestor modalități şi muzicologilor (bizantinologi şi etnomuzicologi) dar şi celor interesați de modalități inedite (din lucrări necunoscute sau mai puțin abordate şi cunoscute), confirmând marea diversitate muzicală în care s-a exprimat şi se exprimă cei ce se consideră cu îndreptățire continuatorii unor tradiții artistice şi teologice care merg până la cele patristice. Nicolae Iorga ar fi mândru să găsească noi argumente în favoarea celebrei sale teze - *Bizanț după Bizanț* - melosul bizantin fiind analizat cu specificitățile lui, asociindu-se cu modalități europene renascentiste şi preclasice, cu trimiteri inclusiv la şirul lui Fibonacci. În fond, Gavriil Galinescu reprezintă el însuşi un muzician european în sensul cel mai deplin al cuvântului: absolvent al seminarului de la Socola din Iaşi, ucenic al lui Musicescu şi al lui Kiriac, admirat de Ion Popescu – Pasărea, Galinescu a studiat la Leipzig cu Max Reger, la Viena cu Egon Welles şi la Atena cu Constantin Psachos şi a zămislit o creație ce-şi dreptul de intrare în circuitul interpretativ artistic şi de cult.

Vasile VASILE

Andris Nelsons și Orchestra Simfonică din Boston revin la Festivalul de la Tanglewood

După un hiatus de un an, Boston Symphony Orchestra (BSO) a revenit la Tanglewood, în acel spațiu bucolic din Berkshires, unde susține de multe decenii concerte săptămânale în fiecare vară. În raport cu alte mari orchestre americane, BSO a avut una dintre cele mai active prezențe pe internet în timpul pandemiei, oferind periodic noi înregistrări combinând opusuri simfonice cu lucrări camerale mai puțin cunoscute interpretate de membrii orchestrei. Cu toate acestea, revenirea în fața audienței s-a transformat într-o sărbătorire ad hoc. Un public de obicei rezervat a izbucnit în aplauze frenetice la apariția instrumentiștilor, zâmbind larg și îmbrăcați în alb, pe scena pavilionului ce poartă numele lui Serge Koussevitzky, luminată pentru ocazie într-un albastru psihedelic. Doar puține semne – spectacol fără pauză, câteva măști răzlețe, magazinele de suveniruri închise – indicau grozăvia prin care a trecut omenirea în ultimul an. Uriașa pajiște era ca întotdeauna plină de familii venite la picnic, preocupate (sau nu) de ceea ce se întâmplă pe scenă. Andris Nelsons, directorul muzical al ansamblului, le-a reamintit – în cuvinte care și-au pierdut impactul, atât de mult au fost repetate în aceste luni – că perioada pe care am traversat-o « a arătat cât de mult avem nevoie de muzică, arte, cultură ca hrană și confort pentru sufletele noastre».

Majoritatea evenimentelor care au sărbătorit a 250-a aniversare a nașterii lui Beethoven în 2020 fiind anulate, primul concert cu public al BSO a fost dedicat în întregime muzicii sale. După *Uvertura baletului „Creaturile lui Prometeu”* (o lucrare care nu demonstrează originalitatea și inventivitatea *Simfoniei I-a* – compusă anterior), Nelsons a programat două capodopere din perioada mijlocie de creație a compozitorului. Protagonistul *Concertului pentru pian nr. 5* a fost Emanuel Ax care a debutat la Tanglewood acum mai bine de patru decenii și a apărut aici în mod regulat de atunci, atât ca solist, cât și în concerte camerale. Dând dovadă de aceeași tehnică rafinată, Ax nu a abordat concertul din punctul de vedere al unui virtuoz. El și-a concentrat atenția nu asupra aspectelor pirotehnice ale interpretării, ci asupra segmentelor lirice, subliniind cu discreția sa caracteristică cantabilitatea, calitățile mozartiene ale multora dintre contribuțiile pianului. În Adagio, interpretarea lui Ax a avut o seninătate apolinică și trecerea de la a doua la treia mișcare a fost încărcată de mister. În Rondo, fiecare reiterare a temei a avut un caracter clar individualizat, perfect articulat. Încurajat de Nelsons, ansamblul a adoptat cu ușurință abordarea neobișnuită, „non-beligerantă” a partiturii propusă de Ax.

Andris Nelsons, Emanuel Ax

Peisajul sonor s-a schimbat destul de drastic în interpretarea *Simfoniei a V*-a. Compusă cu câțiva ani înaintea “*Imperialului*”, muzica a sunat, paradoxal, mai aproapiată de romantism. Contrastele ritmice și schimbările tonale au fost mai pregnante, interpretarea a avut o tensiune suplimentară. Menținând forma arcului compozițional, Andris Nelsons a atras atenția asupra unor detalii speciale ale partiturii de la surprinzătoarea cezură propusă de oboi în prima mișcare, la introducerea caldă, evocând atmosfera din *Simfonia Pastorală* din *Andante con moto,* la jocul contrapunctic din Trio, sau reluarea motivului intonat de corni în Scherzo în ultima parte. Chiar dacă ar fi avut nevoie de mai mult timp pentru a se readapta unul la prezența celuilalt, instrumentiștii Orchestrei Simfonice din Boston au demonstrat o coeziune remarcabilă pentru o primă reuniune după atâta timp.

După seara dedicată în întregime creației beethoveniene, Andris Nelsons și BSO au propus, a doua zi, un program mult mai variat. Cele trei lucrări – un nou opus al unui tânăr compozitor american, un renumit concert compus la începutul secolului al XX-lea și o simfonie rar interpretată – ar putea fi indicative pentru o nouă direcție în programarea concertelor orchestrei din Boston.

Carlos Simon a compus *Fate Now Conquers* în 2019. Potrivit compozitorului, punctul său de plecare a fost « structura armonică fluidă a celei de-a doua mișcări din *Simfonia a VII*-a de Beethoven». Cu ritmuri incisive, induse de percuție și o orchestrație colorată, succinta lucrare are un clar caracter cinematografic. Plină de viață și în același timp destul de vagă în intențiile ei, partitura pare să fie suficient de flexibilă pentru a fi extensibilă la ambele ei capete și ajustabilă la orice schimbări propuse de un scenarist.

Superba violonistă letonă (și compatrioată a lui Andris Nelsons) Baiba Skride a fost solista *Concertului pentru vioară de la Sibelius.* S-ar putea foarte bine ca tinerețea pe care ambii interpreți au petrecut-o pe țărmurile baltice să le permită o perspectivă diferită asupra tumultuoasei și in același timp melancolicei muzici a compozitorului finlandez. A fost o interpretare remarcabilă, chiar dacă neobișnuită, a unui concert a cărui importanță în repertoriul pentru vioară a crescut abia în ultimele decenii. Abordarea lui Skride nu se bazează pe forță, șarm sau virtuozitate, ci

este ancorată în expresivitate poetică şi frumuseţe tonală. Vioara ei nu a dominat ansamblul, ci a fost complet integrată în peisajul sonor general, mai ales în primul Allegro, cu atâtea linii melodice – intonate de clarinete, fagoturi sau viole – rătăcind în toate direcţiile. Tonul argintiu al lui Skride a adus o calitate de vis liniei viorii, nu numai în Adagio, ci şi în prima mişcare, subliniind calitatea rapsodică a muzicii. Nelsons a fost mereu în consens cu solista, încurajând, de asemenea, membrii orchestrei să exploreze detaliile mai întunecate ale teritoriului muzical.

Baiba Skride, Andris Nelsons

Într-o după-amiază înnorată şi ploioasă de duminică, păsările „rezidente" de la Tanglewood au simţit mai puţin nevoia de a „interacţiona" cu vioara solo sau cu suflătorii din lemn. „Concertul" lor a început odată cu apelurile de flaut şi oboi în cea de-a doua mişcare a *Simfoniei a VI-a* de Dvořák. Ca întotdeauna, au distras atenţia publicului, mai cu seamă în momentele în care muzica nu era întocmai captivantă. În afară de binecunoscutul dans *Furiant* din *Scherzo*, chiar şi incursiunile lui Dvořák în folclorul boem au sunat – aici – destul de searbăd, mai ales in raport cu evocările pline de mister ale celui finlandez ascultate mai devreme. În comparaţie cu producţia sa simfonică ulterioară, *Simfonia în re major* de Dvořák – prima sa publicată – este încă o lucrare în care influenţele (mai ales brahmsiene) sunt încă prea palpabile. Multe segmente par a avea doar un rol de umplutură. Nelsons a menţinut cu măiestrie fluxul muzical, atrăgând atenţia asupra unor detalii speciale: contribuţia trombonilor în prima mişcare; segmentul *pesante* al corzilor din Adagio, evocând sonorităţi din *Maeştri cântăreţi;* dialogul delicat dintre flaut, piccolo şi oboi în Trio. În ciuda eforturilor interpretative, pare să existe un motiv valid pentru care simfonia este redată rar.

Cu o săptămână mai târziu, un program, din nou redus ca timp, a inclus doar două opusuri, interpretate într-o ordine neobişnuită, *Simfonia I-a* de Prokofiev precedând *Concertul Nr. 1 pentru pian* de Brahms. A fost însă o juxtapunere justificată, ambele lucrări reprezentând încercări ale unor tineri compozitori de a exprima ceva nou în timp ce continuă să se refere la şi să respecte tradiţia.

În prima sa simfonie numerotată, Prokofiev a dorit şi a reuşit să injecteze o nouă vitalitate în forme asociate cu perioada clasică, cu opera lui Haydn şi Mozart. Cu darul său extraordinar de a concepe melodii simple şi de a le combina într-o structură complexă, el a creat un exemplu tipic de lucrare care sună modernă şi inovatoare, în timp ce este construită în conformitate cu un canon de reguli preexistente. Toată această palpabilă efervescenţă se bazează pe un eşafodaj construit cu mare migală, ale cărui detalii Andris Nelsons s-a străduit să le pună în lumină, chiar dacă asta a însemnat adoptarea unui tempo mai lent decât cel obişnuit.

Daniil Trifonov şi Andris Nelsons au tratat primul concert pentru pian de Brahms mai puţin ca o luptă a compozitorului de a se sustrage umbrei lăsate de creaţia beethoveniană, ci mai mult ca o prelungire a conflictului schumannian dintre Florestan şi Eusebius, dintre pasiune şi introspecţie. Schimbările frecvente de stări sufleteşti au fost evidente în special în *Maestoso*, unde izbucnirile dramatice au alternat cu momente de tandru lirism. În fraze impecabil modelate, pianistica lui Trifonov a pendulat între momente de explozie şi subtilitate. Inclusiv în Adagio – presupusul portret muzical al Clarei Schumann – solist şi dirijor au reuşit să evite mereu orice indiciu de sentimentalitate exagerată. În ultima mişcare, octavele tunătoare ale lui Trifonov – pianistul aproape în picioare pentru a obţine un impact cât mai mare – au fost în consens cu fulgerele care păreau să atace campusul de la Tanglewood din toate direcţiile. Echilibrul dintre solist şi ansamblu, păstrat cu grijă până în acel moment, aproape a dispărut. Un simbol al lui Florestan, un virtuoz visceral, romantic, reîncarnare a unor Liszt sau Paganini, a dominat scena.

Daniil Trifonov, Andris Nelsons

Edward SAVA

Bicentenar Louis Lewandowski (1821-1894) şi *Un deceniu* de *Festival Internațional* omonim (2011-2020)

Recunoscut drept unul dintre cei mai prolifici creatori de muzică sinagogală, Louis Lewandowski reprezintă excepția ce pare a întări regula; născut într-una din provinciile poloneze aflate sub stăpânire prusacă (Wreschen, astăzi Września) şi rămas orfan de mic, la doar 12 ani soseşte la Berlin. Claritatea vocii şi acuratețea intonațională îl recomandă rapid pentru corul de băieți al sinagogii în care, la acea vreme, se cânta într-un suveran unison. În paralel, începe să studieze canto şi pian cu muzicologul A. B. Marx. Autor al unor importante scrieri despre muzică, dar şi despre tehnici de creație (între care tratate de compoziție şi una din cele mai timpurii biografii beethoveniene), editor la *Berliner Allgemeine Musikalische Zeitung*, Marx s-a afirmat acționând cu autoritatea muzicologului pentru publicarea de către Adolf Martin Schlessinger (fondatorul publicației) a oratoriului *Matthäus Passion* de Bach (lucrare redescoperită şi repusă în circulație de tânărul Felix Mendelssohn la 1829) şi – ceea ce este foarte important în contextul de față! – devine un apropiat (la acea dată) al familiei lui Felix Mendelssohn, care îl şi recomandă ca profesor la *Academia de Artă* din Berlin.

Studiile cu A.B. Marx şi simțul armonico-polifonic al adolescentului îndrăgostit de muzică, dornic să dea strălucire serviciului religios, îl determină pe Lewandowski să depună toate eforturile pentru a crea în scurt timp (grație unui voluntariat asumat alături de colegii săi), un cor la patru voci, apt să abordeze un repertoriu din ce în ce mai complex, din care nu lipsesc creațiile semnate de Felix Mendelssohn, compozitor pe care Lewandowski (ca şi îndrumătorul său) îl admira. Astfel, atrage atenția asupra sa şi formația muzicală începută ca autodidact se va desăvârşi nu doar prin studii particulare, ci prin cele universitare ale *Academiei de Artă* din Berlin, cu Carl Friedrich Rungenhagen (continuator al acțiunii lui Mendelssohn, dirijând prima audiție a oratoriului *Johannes Passion* – 1833, a *Missei în si minor* de Bach – 1835, a unei semnificative selecții de oratorii haendeliene – 1840 şi a altor creații vocal-simfonice contemporane) şi Eduard Grell (dirijor al primei audiții a *Weihnachts-Oratorium* de Bach şi împătimit promotor al creației palestriniene). Ca paranteză, menționăm că Louis Lewandowski devine astfel primul german-polonez etnic evreu care este admis, păşeşte pragul acestei prestigioase instituții şi o absolvă cu laurii aprecierii unanim câştigate.

Din 1840 până în primii ani de după 1890 – adică pe o perioadă de peste jumătate de veac, va aduce servicii de o importanță capitală cântării rituale sinagogale, deținând poziția muzicală centrală a celei mai impozante sinagogi berlineze (*Oranienburgerstrasse Synagogue*, cu 3200 locuri şi una dintre cele mai bune orgi din oraş). A rămas în istorie impresia puternică pe care ceremonialul sinagogal, condus de Lewandowski, a lăsat-o asupra celui care peste doar câțiva ani va deveni Cancelar al Germaniei unificate (1871), contele Otto von Bismarck, invitat să asiste la acesta în data de 5 septembrie 1866…..Compozitorul şi dirijorul era, la acea dată, în plină maturitate artistică: cu câteva luni în urmă împlinise, deja, 45 ani iar numele său era apreciat de muzicienii Europei şi binecunoscut melomanilor.

Numit atât director muzical cât şi dirijor al corului, se ocupă de crearea (prin remodelare) a întregului repertoriu: culege, aranjează şi publică sute de compoziții, majoritatea pentru cor mixt la patru voci cu acompaniament de orgă; multe dintre acestea au prevăzută şi partitura cantorului solist, pentru care Lewandowski repune în circulație, prin prelucrare, melodii tradiționale ashkenaze, cu melodicitatea şi modalismul lor specific. În mod special atrag atenția cele două volume (1876, 1882) care cuprind o generoasă selecție de cântări rituale *Todah ve'Zimrah/Mulțumire şi Cântare* pentru cor la patru voci şi orgă „ad libitum", volumul *Kol Rinnah u'Teffilah/Vocea Bucuriei şi a Rugii*, diverse alte colecții, ca şi cel care marchează în mod manifest „ieşirea din regulă": *Achtzehn liturgische Psalmen für Soli und Chor mit Begleitung der Orgel/Optsprezece Psalmi liturgici pentru solişti şi cor cu acompaniament de orgă*; acest din urmă volum (1879), cu cântări al căror text este tradus în limba germană, concretizează un gest impropriu ritualic, menit să atragă publicul german de altă confesiune. Pentru exercițiul zilnic al interpreților instrumentişti, ca şi pentru formarea auzului

armonic al coriştilor, acelaşi Lewandowski a inițiat şi publicat o colecție specială de cântări, fără text, dar vehiculând intonații cunoscute, dedicată harmoniumului (op. 47).

De remarcat că toate compozițiile sale corale, concepute cu suportul orgii, reprezintă un format complex din care, în funcție de necesități (existența sau inexistența instrumentului în sinagogă), se poate alege doar partitura corală iar uneori şi aceasta apare redusă la linia melodică a cantorului sau în cântarea la unison a comunității. Şi reversul a fost la fel de valabil în sensul că, sub impulsul dorinței de a aborda noul repertoriu, promovat şi recent publicat de Lewandowski, nu puține au fost sinagogile europene care au acceptat orga, dotându-se cu acest instrument şi astfel serviciul religios conservator a câştigat în fast şi grandoare. Stilul compozitorului apare ca declarat mendelssohnian: clar, limpid, melodios, uşor de reținut, profund religios valorizând ideea versetelor, cu armonii previzibile, simple fără a fi simpliste, cu dialog între partide sau cu solistul (cantor) şi structurare tripartit simplă ABA.

Atât creațiile cuprinse în prima colecție mai sus menționată (1876 – cântări pentru *Shabbat*) cât şi cele din colecția secundă (1882 – cântări pentru sărbători) constituie astăzi baza repertoriului sinagogal din multe părți ale globului. Pentru a întregi portretul compozitorului să mai adăugăm câteva date, ce par a ține mai degrabă de statistică: circa 40 *Psalmi* pentru solişti, cor şi orgă, simfonii, uverturi,

cantate, cântări – toate acestea poartă semnătura lui Lewandowski.

Acum 10 ani, în perioada 16-18 decembrie 2011, ca „preludiu" la *Festivalul Luminilor*, „reunind" *Hanukka* şi *Crăciunul*, avea loc la Berlin o primă ediţie a festivalului Lewandowski, manifestare anuală ajunsă, în decembrie 2020, la cea de-a zecea ediţie. Acest ecumenism se reflectă şi în locaţiile alese: *Sinagoga* de pe *Rykestraße* din Berlin şi *StNikolaiKirche* din Potsdam. Atunci, în 2011, fuseseră invitate prestigioase formaţii corale/ansambluri sinagogale din Germania (*Synagogal Ensemble Berlin*, fondat şi condus din 2002 de Regina Yantian, avându-l ca solist pe cantorul Isaac Sheffer), Elveţia (*Synagogenchor Zürich* – condus de Robert Braunschweig), Franţa (Ansamblul Vocal *Hébraïca* din Strasbourg – condus de fondatorul acestuia în 2006, Hector Sabo), Statele Unite ale Americii (*Zamir Chorale* din Boston, ansamblu fondat în 1969 de compozitorul, dirijorul şi muzicologul Joshua Jacobson) şi Africa de Sud (*The Johannesburg Jewish Male Choir*, formaţie fondată în 1985); s-au adăugat şi două formaţii instrumentale: *Lewandowski Streich Quartet* şi *Saxofonquadrat*. De fiecare dată au existat luări de cuvânt ale muzicologilor, compozitorilor, interpreţilor, autorităţilor administrative, factorilor responsabili în organizarea manifestărilor.

În general, toate acestea – locaţiile, „formatul", formaţiile şi – ceea ce este, poate cel mai important: interesul publicului – s-au păstrat de-a lungul anilor, lista invitaţilor fiind în continuă remodelare prin adăugarea unor nume noi, reprezentând tot mai multe culturi muzicale şi, în mod necesar, continente. „Punctul de orgă" l-au constituit,

evident, locaţiile, publicul, *speech*-urile, formaţia devenită „gazdă" a manifestării – *Synagogal Ensemble Berlin* şi cea cu statut de „invitat permanent": *Zamir Chorale* din Boston, alături de compozitorul, dirijorul şi muzicologul Joshua Jacobson, al cărui nume se regăseşte între organizatorii manifestărilor.

An de an a sporit şi numărul partiturilor abordate – cu interes crescut pe zona oratorială – şi cel al personalităţilor omagiate alături de Lewandowski: în mare parte de la contemporani ai săi (mai puţin cunoscuţi, care au conlucrat la reorientarea şi stabilizarea repertorială în muzica sinagogală nu doar din sudul landurilor germane) la cei de astăzi, de pe întregul mapamond. În timp s-au adăugat locaţii: *Krankenhauskirche im Wuhlgarten*, programe: un foarte bine primit *Louis'Lab, Portrete solistice, Interviuri* şi formaţii – reputatul *Berliner Symphoniker* – pentru a nu cita aici decât câteva semnificative nume.

Astăzi moştenirea sa trăieşte o nouă tinereţe; multe formaţii corale readuc în memoria publicului – fie coreligionari, fie melomani sau specialişti – veritabile programe axate pe creaţiile corale şi cantoriale lewandowskiene. Aşa sunt, spre exemplu, formaţiile corale europene: *The Baruch Brother Choir* din Belgrad (fondat iniţial în 1879 şi reînnoit din 1952 – fiind considerat cel mai vechi ansamblu de muzică sinagogală cu activitate neîntreruptă, conducător muzical şi director: Stefan Zekić), *Sinagogal Ensemble Berlin* fondatori – 2002: Regina Yantian şi cantorul Isaac Sheffer), *The Moscow Male Jewish Cappella* (format din studenţi şi cadre didactice ale Conservatorului *P. I. Ceaikovski*, fondator şi dirijor Alexander Tsaliuk), *Zemel Choir* din Londra, *Coralele* din Varşovia sau Ungaria care au realizat imprimări cu creaţiile compozitorului, după cum aşa este şi *Lewandowski Chorale-Johannesburg* sau formaţiile israeliene *Jerusalem Academy Chamber Choir* (fondator: Avner Itai, dirijor: Stanley Sperber), *The Moran Choir* (fondatoare – 1986 şi dirijoare: Naomi Faran), *Adi Classical Young Choir* (fondatori Yishai Shteckler şi Goni Bar Sela – 2006, dirijor: Oded Shomrony), *Cecilia Ensemble, Israel* (grup solistic vocal desprins din *Moran Choir*, creat în 2016), ca şi cele de peste ocean: Cincinnati, Los Angeles, Corala *Zamir* din Boston (fondator –1969 şi dirijor: Joshua Jacobson). Prin intermediul internetului dar şi al întregistrărilor pe *CD*, putem face cunoştinţă cu toate aceste formaţii.

Dincolo de toate aceste iniţiative, la Berlin şi Potsdam, în sinagogă sau biserică (*St. Nikolaikirche*) s-au definit drept cadrele ideale ale *Festivalului Internaţional* „Louis Lewandowski", iniţiat în decembrie 2011 prin întâlniri corale; de atunci au fost găzduite an de an evenimente memorabile: conferinţe, vizite la obiective de interes, performanţe interpretative ale unor formaţii (nu doar corale, ci şi instrumentale!) de pe toate meridianele sau paralelele, formaţii ce au repus pe tapet valoroase partituri create de-a lungul vremii de compozitori sinagogali, de la Salomone Rossi la Louis Lewandowski, de la contemporanii lui la contemporanii noştri, rememorând şi creatorii ce au trecut prin tragedia *Holocaustului*.

La ediţia jubiliară din decembrie 2020, organizată într-un timp nefast (în condiţii de pandemie), dar în luminile sărbătorii de *Hanukka*, drept care a fost redusă la doar două evenimente, transmise *online*, s-au menţinut locaţiile, dar participarea corală s-a redus dramatic (un eveniment a fost anulat, cu promisiunea unor reveniri imediat ce se va putea, pe parcursul anului 2021 – întregul an fiind dedicat bicentenarului). Se demonstrează şi pe această cale că muzica trăieşte prin comunicare şi că omul sfinţeşte locul câtă vreme îşi onorează semenii, trecând lumina amintirii prin veacuri şi îmbogăţind-o cu noi file de neuitare…..

Se menţine – cu „relele" dar, mai ales, cu „bunele" sale – deja înstăpânit „prietenul" tuturor: contactul *online*; graţie tehnicii de care dispunem, se menţine posibilitatea de a accesa amintirile ediţiilor trecute pe un portal din ce în ce mai ofertant şi, pentru cei doritori de înregistrări sonore – se pot cumpăra doritele *CDs*. Ca o notă aparte, inclusiv „mascota" Festivalului Internaţional „Louis Lewandowski" – simpaticul ursuleţ de plus în culoare ales luminoasă – a devenit îndârjit „purtător" de mască – semn distinctiv al ediţiei „limitate" pe motiv de pandemie…..

Carmen STOIANOV

Concursul Național de Musical

La începutul lunii august a avut loc la Universitatea Națională de Muzică București primul Concurs Național de Musical din România, organizat de prof.univ.dr. Mihai Cosma prin intermediul proiectului de cercetare științifică finanțat de Fondul de Dezvoltare Instituțională coordonat de Ministerul Educației.

A participat un număr mare de tineri cântăreți, actori şi dansatori, şi un juriu multilateral, alcătuit din specialişti din domeniul cântului, dirijatului, componisticii, criticii muzicale, muzicologiei, teatrologiei, actoriei, coregrafiei şi dansului. Revista noastră a fost partener în proiect, organizând cu acest prilej un concurs de critică muzicală, primul de acest fel centrat pe domeniul artelor spectacolului muzical. Au existat 3 probe: o cronică la Finala Concursului, un reportaj despre Primul Concurs Național de Musical şi un interviu cu unul dintre finalişti. Juriul alcătuit din membrii redacției ”Actualității Muzicale” (Mihai Cosma, Norela Costea şi Octavian Ursulescu) a analizat lucrările primite, semnate de studenți la muzicologie din Bucureşti, de la ciclurile de licență şi masterat. Au fost alese 2 lucrări, care ambele au primit Mențiune, Premiul cel mare nefiind acordat, juriul opinând că tinerii aspiranți la statutul de cronicar încă mai trebuie să-şi perfecționeze scrisul. Mențiune pentru cronica de spectacol a primit Rodica-Andreea Pitic, iar Mențiunea pentru interviu i-a revenit Teodorei Constantinescu. Puteți citi cele 2 texte în grupajul de mai jos, răsplata pentru autoare fiind publicarea lor în revista noastră. (**M. C.**)

Umor, dramă şi pasiune într-o excepțională şi inedită competiție de musical

Studioul de Operă şi Multimedia al Universității Naționale de Muzică din Bucureşti a găzduit vineri, 6 august, începând cu ora 19, finala Concursului Național de Musical, desfăşurat între 1 şi 6 august. Încheind o primă ediție a unei competiții originale pentru viața muzicală românească, evenimentul a prilejuit afirmarea unor tineri artişti, care, provenind deopotrivă din lumea muzicii şi a teatrului, au reuşit, cu siguranță să fascineze publicul prin măiestria de a-şi etala talentul în cele trei sfere artistice: cânt, actorie şi dans.

Repertoriul propus pentru etapa finală a reunit 22 de titluri din musicaluri celebre, fiecare dintre cei unsprezece finalişti interpretând câte două momente care, prin contrastul lor, au animat şi colorat atmosfera serii.

Pe scenă şi-au dat concursul muzicienii şi actorii Ana-Diana Stănescu, Daniela Bucşan, Vlad-Andrei Nicolici, Alexandra Crăescu, Sidonia Doica, Diana Elena Vornicu, Teodora Calagiu, Maria Grosu, Cristina Danu, Laura Gabriela Oana şi Miruna Dascălu, fiecare interpretând roluri diferite. Au existat însă şi situații când am ascultat de două ori acelaşi fragment dintr-un musical: Teodora Calagiu şi Laura Gabriela Oana au interpretat momentul „Mein Herr”din *Cabaret*, iar cea de-a doua astfel de ieşire din tipare a fost propusă de Miruna Dascălu şi Daniela Bucşan, care au concurat cu cântecul de cabaret „The Girl in 14G”, fiecare evidențiind interpretări puternic individualizate, în care personalitatea lor artistică a primat.

Au atras, de asemenea, atenția şi alte momente, între care se numără „Glitter and Be Gay” din *Candide*. În rolul mironosiței isterice s-a aflat Daniela Bucşan, a cărei interpretare, plină de dinamism şi permanent aflată sub semnul întrepătrunderii dintre ideile sonore şi jocul scenic, a fost primită cu mult entuziasm de public şi de juriu, acesta din urmă acordându-i tinerei soprane Premiul I.

La rândul ei, Cristina Danu, câştigătoarea Premiului al II-lea, a interpretat „Sexy” din *Mean Girl* şi „I Can´t Do it Alone” din *Chicago,* momente care au evidențiat o prezență deopotrivă jovială, provocatoare şi dornică de a-şi etala talentul artistic şi viziunile pline de efervescență şi originalitate.

Juriul şi laureații: Mihai Cosma, Alina Petrică, Daniel Jinga, Florin Tănase, Adi Nour, Ioana Sihota, Teodora Calagiu Garofil, Cătălin Petrescu, Maria Zărnescu, Sidonia Doica, Octavian Ursulescu, Ana Bianca Popescu, Cristina Danu, Oana Gabriela Laura, Miruna Dascalu, Alexandra Craescu, Vlad Nicolici, Ana Cebotari, Ana Stănescu, Daniela Bucşan, Diana Elena Vornicu, Maria Grosu

Sub semnul măiestriei interpretative şi al înaltei calități a jocului scenic s-au aflat, de asemenea, numerele complexe propuse de actrițele Teodora Calagiu şi Maria Grosu. În aceeaşi ambianță, un alt moment deosebit din punct de vedere muzical a fost cel al Alexandrei Crăescu. Astfel, „Almost There” din *The Princess and The Frog* a deschis, pentru câteva momente, o lume de basm, în care ne-am lăsat purtați de vocea deopotrivă caldă şi impunătoare a interpretei, care a tins permanent să îşi evidențieze virtuozitatea interpretativă, compensând cu siguranță caracterul predominant static al jocului actoricesc.

Nu a putut fi trecută cu vederea nici prezența unui public numeros, care şi-a făcut simțit entuziasmul prin ropote de aplauze efervescente în urma fiecăreia dintre prestațiile concurenților. Rolul său cu adevărat important în desfăşurarea acestui concurs s-a concretizat prin implicarea publicului în procesul de votare, demers care i-a adus Premiul de popularitate lui Vlad-Andrei Nicolici. Spectacolul oferit de acesta, prezența sa ca singur finalist printre concurente dar şi farmecul său, l-au apropiat de inimile spectatorilor, remarcându-se în atitudinea sa spiritul jovial şi plin de energie.

Desfăşurat în trei etape, Concursul Național de Musical a propus, de asemenea, o serie de workshopuri coordonate de o parte din membrii juriului cu scopul de a-i pregăti pe tinerii artişti pentru etapa finală. Astfel, timp de patru zile, concurenții şi-au perfecționat calitățile scenice sub mentoratul dansatorului şi coregrafului Florin Tănase şi al actorilor Adrian Nour, Ana Bianca Popescu şi Alina Petrică, în vreme ce pregătirea vocală a fost coordonată de cântărețele Ana Cebotari şi Ioana Sihota.

Prestațiile concurenților au fost notate de un juriu la fel de divers, personalităților artistice mai sus menționate alăturandu-li-se compozitorul şi interpretul Mihai Alexandru, pianistul Alexandru Burcă, muzicologul Mihai Cosma, dirijorul Daniel Jinga, baritonul Cătălin Petrescu, criticul muzical Octavian Ursulescu şi criticul de teatru Maria Zărnescu.

Felicit întreaga echipă şi urez mult succes în următoarele ediții ale acestui proiect inedit în România, fondat şi organizat ireproşabil de muzicologul Mihai Cosma, alături de o echipă care, deşi aflată în spatele cortinei, a contribuit, prin munca intensă, la realizarea acestui proiect ce promite multe reuşite pe viitor!

Rodica-Andreea PITIC

Interviu cu Daniela Bucşan,
câştigătoarea primei ediții a Concursului Național de Musical

„Pe scenă e indicat să ne dizolvăm în temperamentul personajului şi să uităm de noi”

Teodora Constantinescu: *Felicitări, Daniela! Meriți pe deplin premiul. Îți mulțumesc că ai acceptat să stăm puțin de vorbă despre evoluția ta în acest concurs.*

Daniela Bucşan: Eu îți mulțumesc şi îți sunt recunoscătoare pentru această oportunitate!

T.C.: *Ai câştigat Premiul I şi Premiul concurenților. Ce reprezintă pentru tine fiecare dintre aceste premii?*

D.B.: Premiul I nu a fost sub nicio formă scopul participării mele în acest concurs. Eu mi-am dorit în primul rând să cunosc mai îndeaproape jurații, mentorii care au lucrat cu noi. Şi de aceea am rămas plăcut surprinsă când s-au anunțat rezultatele, dar probabil Premiul I reprezintă confirmarea că munca mea nu a fost în zadar şi că am reuşit să asimilez aproape tot ce s-a lucrat cu mine în săptămâna de dinaintea finalei. Iar Premiul concurenților a fost, de asemenea, o surpriză fiindcă am decis să nu ne votăm între noi pentru că au fost numere pe care nu am apucat să le vedem, dar se pare că totuşi cineva a votat şi le sunt foarte recunoscătoare colegilor care au hotărât că eu merit acest premiu.

„Mi-am imaginat cum vreau să arate personajele mele în aceste lucrări.”

T.C.: *Concursul Național de Musical se află la prima ediție şi reprezintă o inițiativă fără precedent a Centrului de Excelență al Universității Naționale de Muzică din Bucureşti. Care a fost primul tău gând atunci când ai aflat despre existența unui astfel de concurs în România?*

foto: Eugen Oprina

D.B.: M-am bucurat când am aflat despre existența unui astfel de concurs în România pentru că îmi place enorm, chiar dacă ştiu foarte puțin despre acest gen. Şi de aceea am luat-o ca pe o provocare, să văd cum mă descurc în afara teatrului în care activez, fără recuzită, fără costume şi indicațiile regizorului.

T.C.: *Atât în finală, cât şi în etapele anterioare ale concursului ai prezentat aria „Glitter and be gay” din Candide de Leonard Bernstein şi piesa de cabaret „The girl in 14G”, compusă de Jeanine Tesori şi Dick Scanlan. De ce te-ai oprit asupra acestor lucrări şi cum ți-ai construit momentele?*

D.B.: M-am îndrăgostit de aceste două lucrări de la prima audiție pentru că pun în valoare calitățile vocale şi actoriceşti, poate mai puțin pe cele ce țin de partea de dans, dar mi-am gândit în aşa fel numerele încât să cuprindă toate cele trei aspecte. A fost prima dată când am lucrat mai mult mental decât fizic la construirea unui moment pentru că eram în vacanță, nu aveam sală de studiu şi efectiv îmi rulam în minte fiecare mişcare, fiecare cuvânt pe ce accent pică, mi-am imaginat cum vreau să arate personajele mele în aceste lucrări.

Daniela Bucşan

foto: Eugen Oprina

„... dacă te pasionează ceva cu adevărat, cred că nu există piedici în a duce la bun sfârşit acel lucru...”

T.C.: *Juriul a fost compus din oameni aparținând unor diverse ramuri ale artei: actori, compozitori, dirijori, cântăreți, dansatori, critici muzicali, etc. Te-ai gândit vreun moment că poate prestația ta nu va îl mulțumi pe vreunul dintre ei?*

D.B.: Normal că m-am gândit la acest aspect, doar că am mers înainte cu ideea că ori plac aşa cum am reuşit eu să gândesc, să construiesc momentele şi să mă prezint, ori în caz contrar trebuie să-mi pun întrebarea dacă fac bine ceea ce fac.

T.C.: *În general actorii abordează roluri de musical. E dificil pentru un artist liric să joace un astfel de rol?*

D.B.: Cred că orice e dificil dacă nu îți place cu adevărat. De aceea, nu contează ce fel de artist eşti, dacă te pasionează ceva cu adevărat, cred că nu există piedici în a duce la bun sfârşit acel lucru şi de a o face la un nivel cât mai înalt.

T.C.: *În prezent eşti solistă a Teatrului Național de Operetă şi Musical Ion Dacian. Atât musicalul, cât şi opereta presupun actorie, muzică şi mult dans. Care este, din punctul tău de vedere, diferența de abordare dintre cele două?*

D.B.: Nu cred că sunt în măsură să răspund la această întrebare pentru că experiența mea în genul musicalului este infimă. Totuşi, din punctul meu de vedere, diferența care m-a marcat pe mine a fost cea a emisiei vocale, şi anume trecerea de la cântatul impostat la cel natural.

T.C.: *Concursul Național de Musical a avut la bază o idee extraordinară care să permită participanților să se perfecționeze în arta cântului, în actorie şi mişcare scenică. Finaliştii au avut ocazia să participe timp de patru zile la astfel de workshopuri şi masterclasses pentru a îşi construi cât mai bine momentele. Cum a fost lucrul cu mentorii? Ți-au folosit sfaturile lor?*

D.B.: De fapt, acesta a fost premiul cel mare – lucrul cu mentorii. A fost o săptămână foarte intensă, cu multă informație nouă, am fost ca un *burețel*, am încercat să asimilez tot ce mi se spunea, inclusiv indicațiile date colegilor, pentru că asistam la orele celorlalți, iar sfaturile mentorilor efectiv mi-au schimbat unele viziuni, ceea ce mă bucură enorm. Sunt nişte oameni extraordinari, cu o experiență vastă, ceea ce ne-a făcut să-i ascultăm cu sufletul la gură şi mă bucur foarte mult că am avut onoarea să-i cunosc în cadrul acestui concurs.

T.C.: *Ai avut emoții pentru marea finală? Cum ți s-au părut ceilalți concurenți?*

D.B.: Cred că e puțin spus că am avut emoții în marea finală pentru că îmi doream atât de mult să nu dezamăgesc mentorii care au pus suflet în fiecare mişcare, dar în acelaşi timp am încercat să mă simt bine şi să mă bucur de moment. Iar colegilor mei pot doar să le mulțumesc pentru atmosfera incendiară pe care au creat-o prin temperamentele lor colorate şi atât de diferite. Datorită lor m-am încărcat cu energie şi cu acea doză de nebunie pe care trebuie să o aibă fiecare artist. Absolut toți suntem nişte câştigători.

T.C.: *Cum se reflectă temperamentul unui artist în rolul pe care îl construieşte?*

D.B.: Nu cred că temperamentul artistului ar trebui să se reflecte în rol sau cel puțin pe mine nu m-a ajutat niciodată acest lucru, fiind timidă şi neîncrezătoare pe alocuri. Cred că pe scenă e indicat să ne dizolvăm în temperamentul personajului şi să uităm de noi.

„un artist trebuie să arate bine, să se mişte bine, să fie actor şi nu doar să ştie să cânte”

T.C.: *Musicalurile încep să ia amploare şi la noi. Cum primeşte publicul din România aceste spectacole?*

D.B.: Publicul este entuziasmat, normal, pentru că este un gen atât de interesant, captivant şi antrenant. Desigur că nu pot generaliza, vorbesc prin prisma publicului pe care îl cunosc. Dar oamenii sunt curioşi să vadă lucruri noi, mai ales că majoritatea temelor abordate în musicaluri sunt foarte apropiate de problemele noastre de zi cu zi.

T.C.: *Ce oportunități crezi că vor aduce studenților şi absolvenților de la secția de Canto a U.N.M.B. viitoarele ediții ale acestui concurs?*

D.B.: Oportunitatea de a ne cunoaşte colegii actori şi dansatori datorită cărora începem să realizăm că nu totul se învârte doar în jurul aparatului nostru vocal. Mă refer la cunoaşterea faptului că un artist trebuie să arate bine, să se mişte bine, să fie actor şi nu doar să ştie să cânte.

„Combinația dintre hip-hop, pop, R&B și soul într-un musical m-a făcut extrem de curioasă."

T.C.: *Premiul I constă într-o deplasare la West End, Londra, pentru vizionarea unui musical. Te-ai gândit deja ce spectacol ți-ar plăcea să urmărești?*

D.B.: Îmi doresc să văd musicalul *Hamilton* de Lin-Manuel Miranda pentru că este o noutate absolută pentru mine. Combinația dintre hip-hop, pop, R&B și soul într-un musical m-a făcut extrem de curioasă.

T.C.: *Care sunt proiectele tale viitoare?*

D.B.: Mă pregătesc cu drag pentru participarea în cadrul Festivalului „George Enescu" alături de Corul Regal pe data de 2 septembrie 2021 la Sala Radio. Pe 24 septembrie, tot în cadrul acestui festival, vom pune în scenă opereta *Candide* de Leonard Bernstein la Teatrul Național de Operetă și Musical Ion Dacian.

T.C.: *Mult succes!*

D.B.: Să fie! Mulțumesc încă o dată!

Teodora CONSTANTINESCU

Premiul Criticii muzicale la Concursul Național de Musical: Cristina Danu

Cristina Danu este actriță cu o bogată activitate artistică. Absolventă a Universității de Artă Teatrală și Cinematografică „Ion Luca Caragiale" din București (promoția 2018), ea are în repertoriul artistic numeroase colaborări printre care amintim prezențele în musicalurile *Mamma mia!* sau *We Will Rock You!* (în producții ale Wonder

foto: Daniel Penciuc

Theater), piesele de teatru *Lecția*, *Papagalul mut* și alte colaborări cu Răzvan Dincă și Răzvan Mazilu (regizori), Violeta Dincă, Monica Petrică, Răzvan Mazilu (coregrafi), Marry Hammond, Stuart Morley, Bob Broad (antrenori vocali).

Cristina a câștigat Premiul al doilea și Premiul Criticii Muzicale la Concursul Național de Musical, primul concurs național dedicat acestui gen muzical, organizat de Universitatea Națională de Muzică București prin proiectul finanțat de FDI 2021 (euRO iMusEdu). În discuția pe care am purtat-o cu tânăra actriță, am căutat să aflu ce muză stă în spatele unei actrițe care este pasionată de *musical*.

Norela-Liviana Costea: *Cristina Danu, pentru început aș dori să ne spui cum a început cariera ta artistică? Care era meseria la care visai când erai copil?*

Cristina Danu: Când eram mică îmi doream multe! Pe baza documentarelor pe care le urmăream împreună cu tatăl meu, ba îmi doream să fiu astrolog, ba vulcanolog, ba egiptolog, dar cel mai mult îmi doream să devin arheolog. Mă fascina domeniul! Apoi, am început să vizionez tot felul de filme vechi, împreună cu mama. Și am prins un interes enorm față de filmele *musicale*. La actorie am ajuns inevitabil, după ce am încercat și alte domenii. Cumva, am constatat că actoria cuprinde tot ce aș fi vrut să fac și tot ce aș putea deveni.

N.L.C.: *Vii dintr-o familie cu tradiție sau ești pionieră în lumea artei, a teatrului?*

C.D.: Când eram la grădiniță, mama mea urma un curs de teatru la Casa Armatei din Brașov, coordonat de actrița Viorica Geantă Chelbea. Neavând cui să mă lase acasă, a început să mă ia la cursurile ei, iar eu stăteam cumințică și făceam bastonașe. Văzând că aveam răbdare, că eram chiar foarte atentă la ce se întâmpla, mama nu a mai mers la curs fără mine. Pe atunci aveam o memorie excelentă și învățam replicile tuturor cursanților. Iar la spectacole, parcă vedeam totul pentru prima oară și rămâneam la fel de interesată, chiar dacă știam pe de rost spectacolul. Cred că prin asta, mama mi-a transmis mai departe iubirea față de teatru.

N.L.C.: *Ești actriță, și la Concursul Național de Musical organizat de Universitatea Națională de Muzică București, ai câștigat Premiul al doilea și Premiul Criticii Muzicale, oferit de revista „Actualitatea Muzicală". Ce semnificație au pentru tine aceste premii?*

C.D.: În primul rând, mă bucur de participarea la prima ediție a acestui concurs de *musical*. Sincer, nu mă gândeam că voi ajunge până în etapa finală, iar acest lucru m-a bucurat, evident. Pe lângă aceste două premii se adaugă workshop-urile la care am participat, artiștii pe care i-am întâlnit și experiența *per total* a acestui concurs. Pot spune că am plecat extrem de câștigată, împlinită și cu o dorință de a fi și mai bună în meseria mea.

N.L.C.: *Concursul Național de Musical se află la prima ediție și reprezintă, de asemenea, o premieră în acest domeniu la noi în țară. Cu ce gânduri te-ai înscris în competiție, și care au fost motivele pentru care ai decis să participi?*

C.D.: Am explodat de fericire când am văzut că are loc un asemenea eveniment. Totuși, nu pot spune că eram ferm convinsă că voi participa. M-am tot răzgândit. Asta pentru că îmi era cam teamă să particip la un astfel de concurs și nu știam la ce să mă aștept; însă din momentul în

care am început să îmi pregătesc momentele, nu a mai existat cale de întoarcere. Am vrut să cunosc și artiști de la Conservator, am vrut să mai fac un pas înainte, să cresc, să capăt încă puțină experiență și mai ales, să trec printr-un proces de pregătire, de lucru individual, eu fiind mai confortabilă în lucrul de ansamblu.

N.L.C.: *Cum ai ales piesele (rolurile) pe care le-ai înscris în semifinală și în finala concursului?*

C.D.: Am vrut ca momentele să fie diferite și să mă reprezinte. Personajul meu preferat în rol negativ a fost și este Ursula (*The Little Mermaid* – trad.: *Mica sirenă*) și am considerat că este un prilej bun să îl abordez. Momentele prezentate în finală (Sexy – *Mean girls* și I Can't Do It Alone – *Chicago*) sunt solicitante pe partea de mișcare scenică, primul fiind comic în mișcare, iar al doilea având multe segmente exclusiv coregrafice. Ador momentele comice și cu mult dans.

N.L.C.: *Consideri că cele două personaje interpretate au o personalitate fundamental diferită? Sau ce ar avea ele în comun?*

C.D.: Bineînțeles. Karen, din *Mean Girls* este mult mai jovială, prostuță și naivă, în timp ce Velma din *Chicago*, este o divă în adevăratul sens al cuvântului. Deși sunt diferite, ambele sunt excentrice, extrovertite, avide de atenție. Karen cucerește publicul prin umor, drăgălășenie, iar Velma îl acaparează prin forța feminină pe care o emană, hotărâre, ambiție. Pentru ea, totul este *show*.

N.L.C.: *Care este procesul creativ din jurul rolurilor, ai vreo rețetă prin care ajungi să intri în mintea personajelor pe care le interpretezi?*

C.D.: Nu știu dacă există o rețetă valabilă pentru toata lumea. Nici pentru mine nu e întotdeauna aceeași. Procesul diferă în funcție de rol, gen de spectacol, cheie de joc etc.. Cred că este important ce urmărește personajul, ce își dorește, ce scop are, de unde vine, ce trecut are, cum ar arăta, cum s-ar manifesta, ce ar face, de ce ar face. Este un proces lung și complex, dar cel mai mult descopăr făcând, repetând.

N.L.C.: *Există o diferență notabilă între rolurile de teatru și cele musical?*

C.D.: Da. Există. Sunt câteva, la fel cum există și foarte multe asemănări. În musical, tipul de joc este mai matematic și mai expozitiv, pentru că trebuie să te conformezi muzicii, în așa fel încât să devii parte din ea. Însă asta nu înseamnă că este superficial. În ambele tipuri de joc este important procesul actoricesc, în primul rând. Gândul. Fără gând, un moment de musical rămâne doar o interpretare muzicală. Mijloacele de expresie diferă între musical și teatrul realist, dar la bază este aceeași tehnică actoricească.

N.L.C.: *Pentru finaliști au avut loc cinci zile de training-uri în tehnică de cânt, mișcare, dicție etc.. Care a fost vibe-ul din acele zile, cum s-au petrecut sesiunile și care au fost cele mai importante „lecții" cu care ai plecat?*

C.D.: Cu siguranță au fost cinci zile de lucru intens. Fiecare a luat de la celălalt câte ceva și am evoluat împreună în acele zile. Am rămas cu gura căscată, la propriu, văzând cum lucrează concurentele de la Conservator partituri de operetă. A fost un spectacol în sine. Mi-a plăcut faptul că toți eram concentrați pe lucru și că ne-am ambiționat unii pe alții. Din păcate, timpul a fost scurt, dar am profitat de el la maximum.

N.L.C.: *Ce roluri preferate ai avut de-a lungul timpului (din teatru sau din musical)? Există unul cu care te identifici în mod special, sau te implici în fiecare rol ca și cum ar fi singurul?*

C.D.: Până acum mi s-a părut mai intrigant să fac parte din ansamblu. A fi parte dintr-un ansamblu, dintr-un întreg, este solicitant și provocator, mai ales că inclusiv în interiorul ansamblului, ești un personaj, ai un rol al tău, pe care îl adaugi la acel întreg. Încă nu pot spune că mi-a plăcut doar un rol. Fiecare este diferit, vine cu probleme de rezolvat, căutări și provocări.

N.L.C.: *Ce rol(uri) pregătești în acest moment? Unde te vom putea vedea în următoarea perioadă (dacă situația sanitară o va permite, bineînțeles)?*

C.D.: Momentan, am reluat repetițiile la spectacolul de musical *Cabaret* la Teatrul Odeon, în regia lui Răzvan Mazilu. Sper ca de data aceasta să putem ieși la public.

Cristina Danu

foto: Cristi Sandu

N.L.C.: *Care sunt cele mai importante proiecte în care ai fost implicată până în acest moment?*

C.D.: Cele mai importante rămân, cu siguranță, proiectele de musical, în care am început să aprofundez altfel meseria de actor (cum este cel de mai sus).

N.L.C.: *Pentru a interpreta cu succes orice rol, însă, care crezi că ar fi un atribut esențial al unui interpret?*

C.D.: Hm, grea întrebare. Cred că antrenamentul constant este cel mai important lucru pentru un artist. Dacă îți antrenezi mijloacele, repeți, nu te oprești din lucru și, mai ales, cauți să descoperi profunzimile rolului, probabil va ieși un rol bun. *A crede că știi deja totul e o capcană.* **Căutarea este cea mai importantă. Eu încă mai am de căutat.**

N.L.C.: *Îți urez, atunci, succes în căutări. Te felicit încă odată pentru performanța atinsă la Concursul de Musical și îți mulțumesc pentru timpul acordat! Cu bine!*

Norela-Liviana COSTEA

Jazz sub stalactite

Titlul generic al prezentelor rânduri n-ar trebui luat în considerare ad-litteram, ci s-ar dori mai curând *o metaforă*, deşi nu a fost foarte departe de adevăr, adică de interiorul mai adânc al peşterii, „tapetat" cu stalactite... O întâlnire live cu jazzul într-un amplasament atât de insolit precum în incinta unei peşteri reprezintă aprioric, ea însăşi, un fapt de legitim interes!

Pentru o atare inovativă şi ispititoare sărbătoare muzicală – aflată la ediția I în răstimpul 2 – 4 iulie 2021 (precedată însă în 2020 de o ediție-pilot) – podiumul a fost edificat la intrarea în *Peştera Ialomiței* având în față plasate scaune şi bănci aduse anume pentru auditori. Anvelopant, bizar, deosebit de pitoresc, ambientul s-a dovedit fascinant, scena dizolvându-se parcă în decor, minionă, dominată copleşitor de două impunătoare falduri de stâncă luminate color, contopite în înalt, ca într-un triunghi la mulți metri altitudine! Printre alte privilegii ale locului, să avem în vedere, de asemenea, aerul atât de pur al munților Bucegi şi răcoarea de invidiat în zile cu temperaturi caniculare...

Ideea de a armoniza acest feeric cadru natural cu rezonanțele captivante ale improvizațiilor jazzului i-a aparținut lui Sebastian Gheorghiu, manager al *UCIMR* – adică pe înțeles, elongat, *Uniunea de Creație Interpretativă a Muzicienilor din România* – instituție şi destoinică echipă organizatoare a evenimentului *„THE JAZZ CAVE FESTIVAL"*. Joncțiunea *artei creativității sonore* cu *speologia* – iată un proiect temerar dar nicicum lesne traductibil în practică, fie şi dacă ne referim doar la dificultățile transportării în amonte a unor tone de materiale în circumstanțele de vitregie ale abruptelor căi de acces. Dar cu eforturile şi dăruirea celor implicați, reuşita a triumfat!

În ceea ce de fapt ne interesează, din punctul de vedere al ținutei artistice, este de remarcat înainte de toate calitatea *line up-ului*, evidențiind intenția organizatorilor de a promova preponderent virtuțile şi împlinirile noii generații de muzicieni autohtoni valoroşi.

De menționat că pe lângă recitalurile propriuzise ale grupurilor de jazzmani consacrați invitați la *Festival*, preconizate a se derula cu începere de la orele 13, 15 şi 17, au evoluat sâmbătă 3 iulie şi duminică 4 iulie de la ora 11 în ceea ce am putea numi recitaluri-matineu, formații de tineri şi foarte tineri interpreți aflați în postura de aspiranți la caratele consacrării. Ne referim la *ICON ARTS PERCUSSION GROUP*, alcătuit din junii instrumentişti Cosmin Dumitru, Maribel Petean, Marc Pocola, Patricia Niculae cântând la marimba şi alte instrumente de percuție propriile creații şi piese compuse de Vadim Neselovsky, Mark Glentworth, Chick Corea, Astor Piazzolla, Jesus Salvador Chapi şi de mentorul tinerilor artişti, vibrafonistul Alexandru Anastasiu, grupul fiind aplaudat sâmbătă dimineața; iar duminică, sub denominația *„YOUNG ARTISTS ON STAGE"* a urcat pe scenă *ALEX ŞVEȚ BAND* (numit şi *BOURBON JAZZ UNIT*), reunindu-i pe liderul Alex Şveț la pian, pe Geea Popescu - voce, Andrei Frâncu - bas şi Cosmin (Betty) Marin - baterie, talentați interpreți ai unor cover-uri precum cele semnate de Irving Berlin, Stevie Wonder, Leon Russell, Tracy Chapman ş. a.

Efectiv, *„THE JAZZ CAVE FESTIVAL"* ediția I a luat startul vineri 2 iulie la ora 15,00 cu primele sunete emise de *IRINA SÂRBU BAND* din Bucureşti, reverberate de fortificațiile naturale de piatră ale *Peşterii Ialomiței*. Apreciata vocalistă şi actriță Irina Sârbu, participantă prin ani la peste cincizeci de festivaluri de jazz şi de teatru, şi-a încântat auditorii cu un program divers şi atractiv ce a inclus teme standard ale repertoriului internațional de jazz, ca *„SWEET GEORGIA BROWN"* de Ben Bernie şi Maceo Pinkard, *„BUT NOT FOR ME"* compusă de George Gershwin, *„UN MIC CUVÂNT"* – autor Richard Oschanitzky, *„RHYTHM-A-NING"* – creație a lui Thelonious Monk, *„LOVE FOR SALE"* de Cole Porter, dar şi melodii pop româneşti precum şlagărul lui Nicolae Kirculescu *„AŞA ÎNCEPE DRAGOSTEA"* şi cântecele folclorice autohtone *„CĂLUŞARII"* & *„CIOCÂRLIA"*. Glasul ferm, suplu şi mlădios al protagonistei a fost agrementat în plan instrumental cu fidelitate şi bun gust de admirabilii coechipieri Puiu Pascu - pian, Ciprian Parghel - ghitară bas şi Tudor Parghel - baterie electronică.

Bucurându-se de popularitate în rândurile tinerilor ascultători, vocalistul keyboard-ist Ovi Cernăuțeanu a apărut însoțit de câțiva foarte buni interpreți: Sorin Zlat - pianist de elită, Sheby Yoo - apreciat basist, Marius Ciupitu Ciupi - baterist inventiv şi, împreună cu ei, frații Cezar Cazanoi - flaut, taragot, nai, saxofon alto şi Anatol Cazanoi - țambal. Am putea estima al lor recital drept un moment de o culoare aparte în economia *Festivalului*, mereu surprinzătorul Ovi înfățişând celor prezenți nemaiauzite îngemănări ale unor hit-uri internaționale cu reverberații folclorice româneşti, ca *„WHAT I'D SAY"* cu *„BREAZA"*, *„SÂRBA ÎN CĂRUȚĂ"* cu *„PLAY THAT FUNKY MUSIC"*, *„ATTENTION"* cu *„CIULEANDRA"* *„MARY ANN"* cu *„FOAIE VERDE ŞI-UN CHIPER"*, pe lângă acestea şeful formației incluzând şi compoziții proprii, ca *„AM HÂRTIE-N PANDEMIE"*, *„INIMA N-O MAI RĂBDA"*, *„SUITA INSTRUMENTALĂ"*.

Ana-Cristina Leonte, Alex Arcuş

Cu şase creații ale notoriului muzician argentinian Astor Piazzolla, între care cele intitulate *„MILONGA"*, *„ADIOS NONINO"*, *„CALAMBRE"*, vibrafonistul Alexandru Anastasiu, contrabasistul Cezar Knihinschi şi acordeonistul Fernando Mihalache – laolaltă trio-ul *ACCORD VIBES* din Bucureşti – ne-au purtat pe aripi de sunet înspre climatul caracteristic traiectelor melodice, ritmurilor şi armoniilor *latino americane*... s-a depănat acest recital sâmbătă 3 iulie începând de la ora 13.

Le-a urmat, la ora 15, *SEBASTIAN BURNECI SEXTET* din capitală cu un proiect care a alăturat exclusiv inspirate compoziţii ale liderului – *„INTRO 1”, „FAKE NEWS”, „MINOR RIOT”, „BEHIND SOCIAL BARS”, „INTRO 2”, „RED IS THE COLOUR OF WINE”, „BALANCE”, „INTRO 3” („YOU'RE NOT YOURS”), „WEDDING SORROW”, „TAIL HUNT”* şi *„OUTRO”*. Sextetul i-a integrat pe trei dintre cei mai buni instrumentişti solişti ai *Big band-ului Radiodifuziunii Române* – Sebastian Burneci - trompetă şi flugelhorn, Florian Radu - trombon, Adrian Flautistu - ghitară bas, plus tânărul şi virtuozul baterist Iulian Nicolau şi doi invitaţi din Bulgaria, pianistul Teodor Petkov şi ghitaristul Miroslav Ivanov.

Iar de la ora 17, am aplaudat *TRIO-UL ALEX SIMU* de componenţă internaţională: Luis Possollo, energic ritmician din Portugalia, sensibila, introvertita contrabasistă şi vocalistă Anna Zavorina din Rusia şi, desigur, românul Alex Simu, interpret de excepţie la clarinet şi la clarinet bas, compozitor al celor *„Six processes of the universe”* – nonconformistele secvenţe purtând titlurile *„COME TO LIFE”, „HOLD TO LIFE”, „HEAR LIFE”, „WATCH YOUR SELF”, „HEAR AGAIN LIFE”, „LIVE THROUGH OUT”*. Ca şi în fruntea grupului *ARIFA*, apreciat combo de componenţă internaţională pe care l-a întemeiat şi condus cu câţiva ani în urmă, Alex Simu a dovedit odată în plus şi în formula de trio că este unul dintre cei mai pregnanţi, mai dotaţi muzicieni de jazz ai diasporei române actuale.

Şi a venit ultima zi festivalieră, duminică 4 iulie, când pe podiumul instalat la intrarea în *Peştera Ialomiţei* a urcat la ora 13 un valoros quartet de vârstă medie cu muzicieni din România şi Italia – *PAOLO PROFETI EUROPEAN COLLECTIVE*, având-ui componenţi pe bateristul italian Alessandro Rossi, pe experimentatul basist ploieştean Răzvan Cojanu, pe talentatul ghitarist bistriţean Ciprian Pop şi pe saxofonistul, compozitorul, aranjorul şi profesorul Paolo Profeti originar din Milano dar stabilit în ţara noastră, component de marcă al *Big band-ului Radio*, fervent improvizator şi harnic performer pe scene *live* şi în studiourile de înregistrări. Şi în acest caz, evoluţia în faţa publicului s-a identificat ca recital *de autor*, Paolo Profeti fiind atât creatorul, cât şi iscusitul aranjor al celor cinci piese încrustate în program: *„OCTOBER 6TH”, „HOPEFULLNESS”, „INNER IMPULSE”, „(R)EVOLUTION”, „ROBERT'S GLASSES”*.

Incontestabil, fericita confluenţă asociativă a plăsmuirilor muzicale făurite spontan de doi dintre cei mai ingenioşi şi mai competenţi tineri jazzmani români contemporani, cu policromul suport vizual asigurat de partenerul lor, s-a materializat eficient într-un act artistic de excepţie cuantificabil de beneficiarii prezenţi drept unul dintre punctele culminante ale întregii derulări festivaliere. Excelând prin fantezie, prin maturitate creatoare – deşi vorbim despre doi artişti încă tineri – compozitoarea Ana-Cristina Leonte, interpretă vocală, la vioară, la percuţie, dar utilizând şi *electronics* şi compozitorul Alex Arcuş, mânuitor al saxofonului tenor, al flautului, al cavalului, al fluierului, al percuţiei, instrumentar completat de *electronics*, au întruchipat prin muzica lor un univers sonor-expresiv aparte, căruia Andrei Cozlac, specialist în efecte vizuale, i-a adiţionat acestui context o dimensiune în plus. În această conjunctură specială, cei doi au fermecat asistenţa prin creaţiile lor – marcate intens de spontaneitate – denumite *„ZIDIREA”, „HEART CAVE”, „WATER FLOW”, „EVERYTHING”, „PROCESIUNEA”, „PASĂREA”, „GREEN CHURCH”, „DIFFERENT VOICES”, „LOVE RIDE”*.

Ca o încununare şi totodată o concluzie fastuoasă a derulării acestei sărbători muzicale subsumată creativităţii improvizatorice, momentul epilog l-a etalat pe podium pe promotorul fervent, dedicat trup şi suflet acestei estetici inovative – pianistul, compozitorul şi profesorul Mircea Tiberian secondat în chip magistral de doi străluciţi companioni întru acest ineluctabil adevăr artistic contemporan, creativitatea: înzestratul contrabasist american Chris Dahlgren şi percuţionistul profesionist german Tilo Weber. Aglutinând toate ingredientele, ca şi varii constituente specifice tehnicii *instant composing*, cele două piese de ample dimensiuni *„LOOKING FORWARD TO THE PAST”* şi *„BOTH SIDES OF THE RIVER”*, ambele purtând autograful lui Mircea Tiberian, au reliefat înaltele cote ale măiestriei trio-ului.

Drept alte pertinente complemente ale evoluţiilor muzicale propriuzise sunt de menţionat: interesantul *moment jam session* în care la parterul *Hotelului „Peştera”* artista plastică Elena Nicoleta Albu a pictat *live* o pânză, inspirată nonşalant de frazele emise concomitent la saxofon tenor de Alex Arcuş; ca şi proiecţia filmelor *„Mezzo forte!”* (2019, regia Eugen Dediu), *„Prova d'orchestra”* (1978, regia Federico Fellini) – vineri 2 iulie ora 21,30 şi *„Whiplash”* (2014, regia Damien Chazelle) – sâmbătă 3 iulie, ora 21,30.

Paolo Profeti European Collective

Nu şi-au precupeţit orele de neodihnă pentru ca acest reuşit eveniment artistic bine gândit şi judicios pus în pagină organizatorică să funcţioneze impecabil, sârguitorii colaboratori ai lui Sebastian Gheorghiu – între care Irina Macedonski, Gabriela Rădulescu, Manuela Clapon, Laurenţiu Schipor şi membrii echipei de sunet *„Rental Audio Video System” (RAVS)* – Ionuţ Androne, Adrian Achiţe şi Gabriel Pisoc, cu toţi meritând gratitudinea publicului.

Deşi la început de drum, *„THE JAZZ CAVE FESTIVAL”* – căruia îi dorim viaţă lungă în peisajul nostru cultural, a izbutit a oferi publicului nu mai puţin de cincizecişitrei de compoziţii originale şi aranjamente ale unor teme folclorice autohtone, secvenţe semnate de înşişi membrii grupurilor şi de alţi creatori români...

(Şi) de la autorul acestor rânduri – un sincer BRAVO!

(Foto: Mihai Benea)

Florian LUNGU

O vară ca-n filme

Dacă anul trecut pandemia a impus desfăşurarea tuturor activităților cultural-artistice estivale în aer liber, relaxarea de anul acesta a adus marele public în săli, dar şi la teatrele şi grădinile de vară. A fost ce-i drept o reîntoarcere la viața mai mult sau mai puțin tumultuoasă, dar atât de frumoasă după care tânjeam cu toții, mulți dintre artişti, majoritatea teatrelor de stat şi companiilor independente preferând să joace toată vara decât să plece în vacanțe. Grădina de Vară Herăstrău a Teatrului Tănase, Teatrul de Vară „Mihai Eminescu" din Parcul Național, Grădina cu Filme Cinema&More de la CREART Teatrelli, Grădina Urbană, Arenele Romane, Romexpo sau în cluburi cu spații în aer liber au avut porțile deschise în fiecare seară pentru spectatorii amatori de piese de teatru, concerte şi filme.

Irina Baianț

Vara aceasta, față de anul trecut, s-a putut juca şi în săli, aşa încât oferta culturală a Bucureştilor a fost una impresionantă.

Teatrul de Revistă ”Constantin Tănase" a jucat până la jumătatea lunii august, atât la Sala Savoy, cât şi la Grădina Herăstrău, cel mai mare teatru de vară din țară. „Acces Direct la... Muzică", cea mai nouă premieră avea să anunțe încheierea Stagiunii Estivale 2021. Titlul acestui spectacol–concert surprinde esența show-ului, o întâlnire nemijlocită a publicului cu şlagăre de ieri şi de azi din repertoriul românesc şi internațional, cu melodii nemuritoare şi piese care au scris istoria muzicii pop, toate aduse pe scenă de cei doi charismatici solişti ai Teatrului Tănase, Adrian Enache şi Mirela Vaida, acompaniați de Orchestra dirijată de Dan Dimitriu. Este un spectacol cu muzică de calitate, cap-coadă, inspirat aleasă, de la noi şi din mai multe colțuri ale lumii, iar cei doi artişti aduc omagiul lor şlagărului şi folclorului românesc, dar şi muzicii de pretutindeni. Acelaşi spectacol avea să deschidă oficial, în septembrie, stagiunea 2021 – 2022.

Raoul a fost invitatul special al ultimului spectacol al stagiunii estivale, ”Un cântec... O glumă...", un spectacol concert care are, prin tradiție, la fiecare reprezentație câte un invitat special. Până acum au cântat pe scena Teatrului Tănase, Marina Voica (prima invitată la premiera oficială din 2018!), Gabriel Dorobanțu, Corina Chiriac, Stela Enache, Dorin Anastasiu, Gabriel Cotabiță, Anastasia Lazariuc, Sergiu Cioiu, Adrian Daminescu, Ileana Şipoteanu, Daniel Iordăchioae, Marina Florea, Carmen Rădulescu, Florin Apostol şi, în iulie, Mirabela Dauer, chiar de ziua ei de naştere! Acest spectacol este, după cum scria un cronicar, "ca un dialog pe strune şi pe clape, un dialog al unor voci lirice de excepție, un dialog al dansurilor şi al vorbelor în dungă, spuse cum trebuie şi pentru cine trebuie, despre care se poate spune că este o încântare. De remarcat calitatea spectacolului şi echilibrul fericit între elementul național şi piesele din repertoriul internațional". Ambele spectacole au fost regizate de Cezar Ghioca.

Tot în această vară, pe scena Sălii Savoy s-au jucat şi spectacole de Revistă ce poartă semnătura vedetelor teatrului: Alexandru Arşinel semnează regia la ”Hai, hai, România!", iar Vasile Muraru şi Valentina Fătu, scenariul şi regia la ”E spectacol în oraş", reprezentații de repertoriu care se bucură de mare succes. Asemeni spectacolului lansat în pandemie, cu trei distribuții şi un titlu mai mult decât sugestiv, ”Cu mască sau fără mască, oamenii vor să zâmbească". Şi, după o ”Vară la Savoy şi la Herăstrău", directorul Teatrului Tănase, Vasile Muraru, pregăteşte o nouă premieră a Stagiunii 2021 – 2022. Titlul? – ”Toamna la Savoy"!

Spectacolele de divertisment, concertele de muzică uşoară, operă şi operetă, filmele, musicalurile, comediile, spectacolele de teatru şi dans, clasice şi contemporane, au fost motive serioase şi plăcute pentru ca publicul să aleagă să trăiască bucuria, plăcerea şi savoarea unui eveniment cultural în aer liber. Să nu uităm că timp de trei luni, în fiecare week-end, străzile din centrul Capitalei au devenit pietonale, circulația autovehiculelor fiind interzisă. Trebuie să amintim de succesul spectacolelor ”sold out" din cadrul ”Promenadei Operei", care au avut loc seară de seară pe esplanada din fața Operei Naționale Bucureşti, dar şi de Festivalul ”George Enescu", ajuns la cea de-a 25-a ediție, aniversară.

Vasile Muraru, Valentina Fătu

Teatrele şi-au continuat activitatea şi au jucat la grădinile de vară la foc continuu, pentru că, nu-i aşa, nu se ştie ce va fi şi ce vremuri vor veni. Teatrul Mic, Teatrul ”Stela Popescu", Teatrul Nottara au jucat cu mare succes la ”Herăstrău".

După ce anul trecut soprana Irina Baianț a susținut pe aceeaşi scenă un concert cu arii de operă, operetă, musical şi duete celebre în care i-a avut ca invitați pe Florin Ristei şi Adrian Nour, acompaniați fiind de Orchestra

Metropolitană Bucureşti, dirijată de Daniel Jinga, anul acesta ea a concertat alături de Horia Brenciu şi Cornel Ilie (”Vunk”). Au fost acompaniaţi de Orchestra Simfonică Bucureşti, dirijată de Andrei Tudor. Irina Baianț are o carte de vizită impresionantă, strălucind în rolurile principale din “My Fair Lady” (Eliza Doolitle), ”Elixirul Dragostei” (Adina) şi “Fantoma de la Operă” (Christine Daaé). Câştigătoarea locului I la Concursul Internațional “Hariclea Darclée”, ediția 2017, ea a evoluat cu succes pe scene lirice

Cristi Minculescu, Valter & Boro

din Franța, Italia, Belgia, Olanda, Anglia, Germania, Cehia, Rusia, Turcia sau Coreea de Sud.

Şi Ştefan Bănică a ales ”Herăstrăul”! El a concertat alături de trupele sale, Rock'n'Roll Band&The 50'S şi de invitatii săi. Despre concertul intitulat sugestiv „Party in the park”, artistul spunea: ”Este un concept muzical pe care vreau să-l începem în această perioadă în care o seară în parc poate fi petrecută într-o atmosferă relaxată, cu familia sau cu prietenii, unde vreau să cântăm, să dansăm, să râdem împreună şi să uităm de orice grijă!”. Actor, compozitor, interpret, regizor, vedetă de televiziune şi producator, cu o carieră de peste trei decenii, Ştefan Bănică

Ştefan Bănică

este unul dintre cei mai iubiți artişti din România, cu veritabile recorduri ca număr şi audiență ale concertelor sale de Crăciun: aproape 80 de concerte sold - out la Sala Palatului, considerate ca fiind cea mai longevivă şi complexă producție muzicală a unui artist român.

Plimbându-ne prin Bucureşti, nu avem cum să nu observăm din nou puzderia de afişe lipite peste tot, care propun evenimente, concerte şi spectacole, majoritatea fiind în aer liber. Doar se anunța o toamnă blândă, călduroasă şi frumoasă! Multe au avut loc în septembrie la Teatrul de Vară ”Herăstrău”; amintim de ”Taraful Rutenilor şi Carmen Chindriş”, ”Damian Drăghici & Brothers şi Mireasa Nebună” şi ”Nelu Vlad si formatia Azur”, trei proiecte muzicale de mare succes. La Teatrul de Vară ”Mihai Eminescu” au concertat Alexandra Uşurelu şi trupa URMA (solist Mani Gutău), iar în Grădina Urbană de pe strada Batiştei au evoluat Mircea Baniciu (”Eşarfă în dar”), trupele ”Omul cu şobolani”, ”Taxi”, ”Bosquito”, ”White Mahala”, ”Trooper”, ”Proconsul” şi Jul Baldovin, ”Vița de Vie” cu un concert electric şi cei trei foşti membri de la IRIS (Cristi Minculescu, Valter & Boro) cu un concert acustic şi Mihai Mărgineanu şi a sa trupa ”Banda“.

Unele concerte, deşi anuțate şi promovate, precum ”Folk in The Park” cu Mircea Baniciu, Florin Chilian, Radu Captari, Dan Manciulea şi trupa Forțele de Muncă, au fost anulate.

Altele au fost reprogramate. Este vorba despre concertele de la Arenele Romane ale trupelor ”Subcarpați” (”Dă-i Foale”) şi ”Alternosfera”, cu ”Roadkill Soda” şi ”Cosmos în Buzunar”, în deschidere. Tot aici a avut loc şi

Mirela Vaida

concertul artistei LP, amânat din 2020 din cauza pandemiei. Ea s-a făcut cunoscută cu hitul “Lost On You” compus de ea şi a revenit în Bucureşti pentru concertul în deschiderea căruia a cântat ”Moonlight Breakfast”, una dintre cele mai îndrăgite trupe româneşti, care a reuşit să se impună şi pe scena internațională. LP, pe numele său real Laura Pergolizzi, locuieşte în SUA şi a compus piese pentru Rihanna, Leona Lewis şi Christina Aguilera. Ea a concertat pentru prima data în România, pe 17 iunie 2017, pe Arena Națională, în deschidere pentru ”Kings of Leon”.

Şi totuşi, chiar dacă sunt anunțate spectacole şi concerte până la sfârşitul anului, organizarea acestora ține până la urmă de... noroc şi de inevitabilul ”Val 4” al pandemiei, care ne va ține departe de astfel de evenimente.

Oana GEORGESCU

Doru Stănculescu

De-alaltăieri şi până când ne-om aminti de el

Plecarea artistului Doru Stănculescu dintre noi s-a lăsat cu numeroase ecouri. Parcă prea multe consemnări în mass-media, dacă e să compar cu cel mai recent mare eveniment al său (dacă nu cel mai mare) - dubla lansare a unui CD dublu „De alaltăieri şi până ieri" (produs de Dan Andrei Aldea) şi a cărţii „Prezidente. Doru Stănculescu în

dialog cu Florin-Silviu Ursulescu", din 5 iulie 2019. Atunci, la Green Hours, am asistat la încununarea carierei cantautorului (nu s-a considerat folkist niciodată), alături de mai multe zeci de persoane.

Unul dintre personajele recunoscute… dar mai puţin cunoscute ale muzicii româneşti. Pentru că nu pot spune că este ştiut pe de-a-ntregul portofoliul său de melodii (nu multe, dar una şi una). Deşi a fost unul dintre primii noştri folkişti, n-a avut niciodată prea multe concerte (şi în nici un caz comparabile cu omologii săi de generaţie şi valoare). Probabil din cauza firii sale boeme prin excelenţă, poate şi pentru că „nu are stil", în sensul în care compoziţiile sale nu au treabă cu manierismul. Doru nu a cântat niciodată la comanda unui producător, să strângă piese pentru un disc. Dacă a fost convocat să scrie muzică de film („Porţile albastre ale oraşului"), atunci avea deja un cântec potrivit... şi ce cântec!

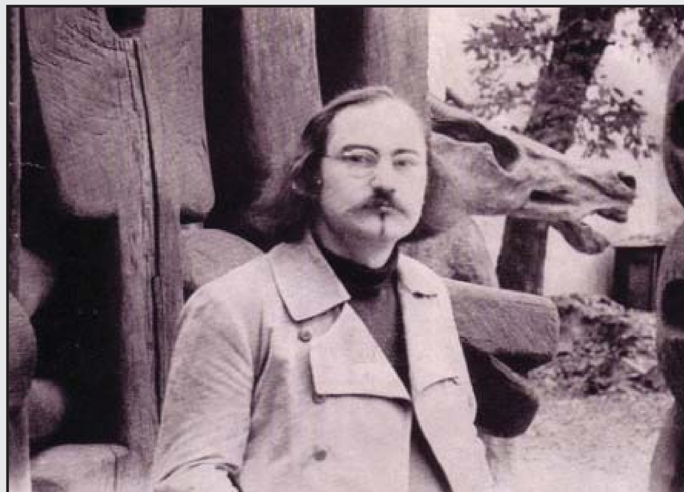
Bijuteria sa „Ai, hai" (una dintre cele mai frumoase melodii ale folkului românesc) este reprezentativă şi pentru o epocă în care acest gen muzical, cu sau fără Cenaclul „Flacăra", a luat în România proporţii de fenomen cultural în sine. Un artist care a refuzat în felul său - mai pe faţă, mai pe furiş - încadrarea într-o formă sau alta de funcţionare şi care s-a ridicat deasupra regimului comunist, parcă ignorându-l. Apropiaţii s-au bucurat de generozitatea, de disponibilitatea, de sensibilitatea omului din spatele muzicii. Din 2019, acestea au răzbătut şi în spaţiul public, la publicarea cărţii-dialog.

Se poate ca Stănculescu să fi fost primul folkist difuzat de RadioTeleviziune. Cert e că una dintre compoziţiile de-nceput, „Ecou de romanţă", a devenit mare şlagăr, lansată de sora lui Doru, Mihaela Mihai - melodia anului 1969, conform topului revistei „Săptămâna". În Arhiva Multimedia TVR, cele mai vechi filmări (şi singurele de până în 1989, deocamdată) sunt „Şambala" şi „Avram Iancu", cântate în 1974 (fără play-back) împreună cu Sorin Minghiat, primul şi eternul colaborator muzical.

Şi atât, apariţiile lui Doru Stănculescu devenind complicate, după emigrarea Mihaelei în Franţa, în 1975. Deşi cu doi ani înainte câştigase prima ediţie a festivalului „Primăvara baladelor". Filmul artistic a mai redus din handicap. La fel şi cele două melodii apărute pe o culegere de muzică folk de la Electrecord („Fără petale" şi „Ioan Vodă cumplitul") şi discul mic din 1979, cu „Ai, hai" şi tulburătorul „Cântec între apele ţării". Dar, din 1990 (după episodul arestării sale în timpul Revoluţiei), când toţi colegii lui de generaţie au putut apărea liberi pe scene, Doru şi-a adus aminte că era arhitect şi a plecat şase ani în Franţa.

După întoarcere, primul pas important pentru revenirea sa legitimă în muzica românească a fost făcut oficial în 1998, când a lansat primul CD „De-alaltăieri şi până ieri", înregistrat cu Valeriu Sterian. Următoarele două au apărut, pe rând, orchestrate şi înregistrate impresionant de Dan Andrei Aldea, care l-a considerat cât a trăit unul dintre marii compozitori români, dacă nu cel mai mare, cel puţin din acest gen de muzică. Cu toate acestea, Doru Stănculescu a rămas unul dintre marii artişti români cu prea puţine apariţii pe scenele noastre.

Întoarcerea lui Aldea în România i-a dat speranţe pentru a pune în pagină un proiect închipuit de marele muzician – desfăşurarea compoziţiei lui Stănculescu „Cum

se naşte un mit" într-o operă pentru copii... „Eu altfel nu mai lucrez la piesele mele... pentru că dacă te-ai urcat pe Everest, nu te mai întorci pe Mont Blanc." În toamna lui 2019 s-a stins Florin - Silviu Ursulescu, urmat în iarnă de Dan Andrei Aldea. Evenimente care l-au marcat din plin pe Doru... În 29 iulie 2021, am fost bucuros să îi fiu aproape două zile la Râşnov, atât pe scenă, cât şi în culise. Era fericit pentru naşterea nepotului său, părea împăcat cu toate cele lumeşti. Interviul şi concertul filmate de Asociaţia Mioritics, organizator al evenimentului „Folk la altar. Generaţia generică", vor fi puse în curând în pagină într-o emisiune „Remix", la TVR 3.

„Niciodată nu mi-am pus problema publicului, dar niciodată. Nişte actori de succes spuneau că publicul e stăpânul lor. După părerea mea, nu-i adevărat, noi suntem stăpânii publicului, fiindcă noi trebuie să îl educăm. Să îl ridicăm, nu să ne coborâm la el; asta e misiunea mea, aşa gândesc eu." Doru Stănculescu, legănându-se pe sub flori, ori plutind pe undeva, poate-n Shambala...

Doru IONESCU

Prieten al rockului

Despre dispariţia marelui campion Ivan Patzaichin s-a scris şi se va mai scrie, accentuându-se îndeosebi performanţele sale sportive. Dar chiar în paginile revistei noastre am subliniat nu o dată pasiunea "Amiralului flotilei de aur" pentru muzică, îndeosebi pentru rock. Faceţi o comparaţie cu ceea ce ascultă fotbaliştii noştri inculţi şi plini de bani... Ivan era nelipsit de la concertele importante, iar atunci când a fost aniversat, inclusiv la împlinirea a 70 de ani, la clubul Fratelli din Capitală, a invitat în recital atât muzicieni rock, cât şi formaţia condusă de saxofonistul Flavius Teodosiu. A suferit, împreună cu noi, la dispariţia bunilor săi prieteni Ioan Gyuri Pascu şi Leo Iorga, iar la evenimentele organizate de el la Tulcea, cu faimoasele competiţii ale "canotcilor" inventate de el, pe faleza Dunării programa de fiecare dată şi un concert rock. Iubea muzica, arta în special, era modest, cu un bun-simţ proverbial,

Ivan alături de Adi Bărar

discret (nimeni n-a ştiut că a zăcut pe un pat de spital trei luni înainte de a se stinge!), plin de umor. Înafara întîlnirilor muzicale ne-am intersectat de multe ori şi în Deltă, deşi, paradoxal, nu era un fan al pescuitului. Între aceste colaborări se numără minunatele spectacole din satul său natal, Mila 23, unde el sosea cu puştii angrenaţi în concursul canotcilor, iar cunoscutul promotor Dorin Irimia a adus artişti de valoare atât din ţară (Alexandru Jidveianu), cât şi de peste hotare, cum ar fi basarabenii Iurie Sadovnic (Artist al Poporului din Republica Moldova) şi Radu Captari sau italianul Enrico di Calabria. Respectul lui faţă de artişti era proverbial şi este pilduitoare o întâmplare pe care am trăit-o personal. Am colaborat mult cu regretatul Alexandru Jula şi, cu ocazia lansării cărţii scrise despre el de colega noastră Oana Georgescu, l-am întrebat dacă şi-ar dori un invitat anume, dinafara lumii muzicii. Sandu Jula, om al Dunării, locuitor al Galaţilor, a ezitat şi mi-a declarat că a avut dintotdeauna visul de a-l întâlni pe Ivan Patzaichin. Nu i-am promis nimic, nici n-aveam cum, am pus mâna pe telefon şi l-am sunat pe bunul meu prieten, expunându-i dorinţa venerabilului solist. "Dar, Tavi, nu-l cunosc personal, deşi îi ştiu melodiile de succes, mai ales "Soţia prietenului meu"...". Am insistat, a acceptat şi nu-mi făceam probleme, cunoscându-i corectitudinea. Evident, lui Jula nu i-am spus nimic, mizând pe surpriză. Dar evenimentul începe şi Ivan nicăieri, ceea ce m-a alertat, ştiindu-l extrem de punctual. Poate a fost mai bine aşa, fiindcă îl zăresc după câteva minute în fundul sălii, timid. Evident, i-am făcut loc în primul rând, s-a scuzat explicând că n-a găsit loc de parcare (cine ştie unde se află Biblioteca Metropolitană, lângă Piaţa Amzei, va înţelege), a spus câteva cuvinte elogioase la adresa lui Alexandru Jula. Ei bine, acesta, în tot timpul lansării, nu şi-a putut dezlipi privirea de la Ivan Patzaichin, necrezându-şi ochilor că idolul său se află acolo, la lansarea lui! Aşa a fost Ivan Patzaichin, un monument de omenie, verticalitate şi demnitate, pentru el cuvântul dat era sfânt: "Tavi, ţi-am promis doar că vin!". Poate că muzicienii rock se vor reuni şi vor da un concert în memoria marelui lor prieten, aşa cum ar fi normal şi cum n-au făcut în alte ocazii, când mă aşteptam la mai multă solidaritate... (**U. Octavian**)

Don Everly

Isaac Donald Everly, membru de marcă al Panteonului Rock'n'Roll Hall of Fame, a murit în data de 21 august 2021.

Don Everly s-a născut în anul 1937, la 1 februarie, în Kentucky (Statele Unite ale Americii) şi alături de fratele său mai mic, Phil Everly, a format unul dintre cele mai de succes duo-uri din istoria rock'n'roll – The Everly Brothers. Cei doi fraţi Everly s-au născut într-o familie de muzicieni, apărând încă din copilărie în faţa publicului împreună cu părinţii lor Ike şi Margaret Everly, reuniţi sub numele de scenă „The Everly Family".

The Everly Brothers şi-au început cariera la jumătatea anilor '50, în perioada timpurie a rock'n'roll-ului, în care nume precum Little Richard, Jerry Lee Lewis, Carl

Everly Brothers

Perkins, Roy Orbison, Johnny Cash sau Elvis Presley începeau să devină superstaruri naţionale. După o perioadă

mai puţin fructuoasă petrecută sub sigla Columbia Records, Don şi Phil Everly au reuşit să înregistreze primul lor disc în 1957 la casa de discuri Cadence Records. Cântecul înregistrat „Bye Bye Love”, compus de Felice şi Boudleaux Bryant, i-a propulsat pe The Everly Brothers pe locul doi în clasamentul rock’n’roll, fiind depăşiţi numai de succesul fulminant al lui Elvis Presley cu piesa „ (Let Me Be Your) Teddy Bear”, care a ocupat primul loc. „Bye Bye Love” a atins locul întâi în clasamentele dedicate muzicii country. Un an mai târziu, colaborarea cu Felice and Boudleaux Bryant avea să îi consacre definitiv pe Don şi Phil în istoria rock’n’roll. Astfel, în 1958 cei doi înregistrează cântecul „All I Have to Do Is Dream”, piesă ce a devenit în scurtă vreme un hit, cucerind topurile americane. „All I Have to Do Is Dream” este considerat de prestigioasa publicaţie Rolling Stone ca fiind unul dintre cele mai bune cântece din istorie, ocupând locul 141 din topul 500.

Începând din anul 1957 până în 1965, faima celor doi s-a extins dincolo de Atlantic, reuşind să aibă nu mai puţin de 28 de hituri în topurile britanice. Maniera de interpretare şi mai ales armonizarea vocilor din cântecele The Everly Brothers a influenţat nume mari din noua generaţie de muzicieni a anilor ’60, succesul The Beatles sau Simon and Garfunkel datorându-se într-o oarecare măsură şi lui Don şi Phil Everly.

The Everly Brothers au făcut parte din lista primilor laureaţi ai galei Rock’n’Roll Hall of Fame, care a avut loc în 1986 şi care a omagiat fabuloasa generaţie a muzicii rock a anilor ’50, pe listă aflându-se, alături de Don şi Phil, şi Elvis Presley, Ray Charles, Jerry Lee Lewis, Little Richard, James Brown, Chuck Berry, Sam Cooke, Buddy Holly.

Compozitor, interpret, pionier al muzicii rock’n’roll, Don Everly a murit vara aceasta la vârsta de 84 de ani, după şapte ani de la moartea fratelui său Phil, alături de care a înregistrat 21 de albume de studio şi peste 70 de single-uri, dintre care multe au devenit hit-uri nemuritoare precum „All I Have To Do Is Dream”, „Bye Bye Love” sau „Crying In The Rain”.

Mikis Theodorakis

Titanul muzicii clasice moderne elene a murit pe 2 septembrie 2021, la vârsta de 96 de ani. Mikis Theodorakis a fost un simbol muzical şi politic în Grecia, un compozitor prolific, poet şi dirijor, dar este cunoscut lumii întregi mai ales prin faptul că a realizat coloana sonoră a peliculei *Zorba Grecul* (1964). Theodorakis a surprins momentul dansului între Anthony Quinn şi Alan Bates, cu una dintre cele mai memorabile linii melodice din istoria muzicii de film, coloana sonoră devenind una iconică în conştiinţa culturii pop.

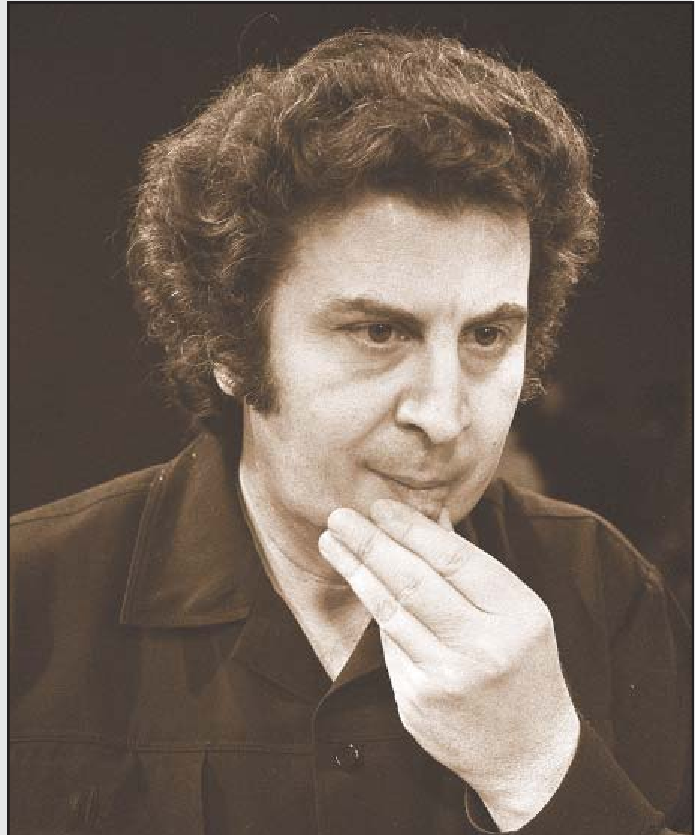
Cu toate că a devenit unul dintre cei mai cunoscuţi compozitori de muzică de film, scriind muzică pentru mai bine de 20 de pelicule, Mikis Theodorakis a excelat şi în alte genuri, fiind şi unul dintre cei mai prolifici compozitori de muzică clasică.

Theodorakis s-a născut în insula Chios, Grecia, în data de 29 iulie 1925. În 1954, a fost admis la conservatorul din Paris, acolo unde a studiat sub îndrumarea lui Olivier Messiaen şi a lui Eugène Bigot.

De-a lungul carierei de compozitor, Mikis Theodorakis a scris lucrări simfonice, numeroase partituri de muzică de cameră, cantate, oratorii, imnuri, balete, muzică de teatru şi de film, având în palmares peste 1000 de lucrări.

În 1996 a devenit Ofiţer al Legiunii de Onoare din Franţa şi Doctor honoris causa la Universitatea din Atena. În 2000, Universitatea Aristotel din Salonic, i-a oferit la rândul sau distincţia de Doctor honoris causa. În anul 2005, Consiliul Internaţional de Muzică UNESCO i-a oferit distincţia International Music Prize, iar în anul 2013 Mikis Theodorakis a fost ales ca membru de onoare în cadrul Academiei din Atena.

Mikis Theodorakis a fost un compozitor de marcă, un dirijor de succes şi în cele din urmă un creator modern

de mituri. Atât în viaţa personală, cât şi în cea publică, Theodorakis nu s-a abătut de la crezurile sale politice şi artistice, continuând să fie până la final o voce importantă atât în societatea elenă, cât şi în industria muzicală mondială. Numele său a rămas de-a lungul deceniilor legat de legenda lui Zorba Grecul, o poveste despre idealuri, prietenie şi sacrificiu, dar cu siguranţă în anii următori, publicul larg va descoperi, în cele peste 1000 de lucrări lăsate în urmă de Theodorakis, întreaga personalitate artistică a marelui compozitor.

Charlie Watts

Charles Robert Watts, toboşarul care, alături de Mick Jagger, Keith Richards şi Brian Jones, a contribuit la naşterea legendei The Rolling Stones, a decedat în data de 24 august 2021, la vârsta de 80 de ani.

Cariera prolifică a lui Charlie Watts, care s-a născut pe 2 iunie 1941, în Londra, s-a împărţit între muzica rock, împletită cu influenţe rhythm & blues propusă de Rolling Stones şi dragostea sa pentru jazz. Încă din perioada copilăriei, Watts s-a apropiat de jazz, ascultând discuri cu marii maeştri ai genului precum Charlie Parker, Jelly Roll Morton sau Thelonious Monk. În adolescenţă, atunci când

părinții săi i-au dăruit primul set de tobe, Watts a cântat alături de discurile sale preferate, perfecționându-şi stilul muzical.

După ce a părăsit şcoala de arte, Charlie Watts a lucrat ca designer grafic, căutând în paralel ocazii de a cânta în cluburi şi baruri în Londra. În 1961, întâlnirea cu un nume important din blues-ul britanic avea să dea un curs neobişnuit carierei sale muzicale. Alexis Korner l-a invitat să facă parte din trupa sa, denumită Blues Incorporated. În acest context, în primii ani ai deceniului şapte, Charlie Watts i-a întâlnit pe Mick Jagger, Brian Jones, Ian „Stu" Stewart şi Keith Richards, care frecventau la rândul lor cluburile londoneze de blues. Curtat insistent de aceştia din urmă, în 1963 Charlie Watts a fost de acord să se alăture trupei The Rolling Stones.

Charlie Watts a rămas împreună cu The Rolling Stones pe tot parcursul vieții. A lansat de-a lungul deceniilor 30 de albume de studio, alături de Stones, fiind de altfel singurul membru al formației, cu excepția lui Mick Jagger şi Keith Richards, care să cânte pe toate albumele The Rolling Stones. Participând la celebra „Invazie Britanică" a trupelor din Regatul Unit în Statele Unite ale Americii, vânzând peste 200 de milioane de albume pe cuprinsul globului, Rolling Stones a devenit un fenomen mondial, iar Watts s-a aflat mereu în prima linie a formației, susținând rock-ul marca Stones cu ritmurile sale rhythm & blues. Formația a fost de asemenea nominalizată la 14 Premii Grammy, reuşind să câştige în patru rânduri: „Grammy Lifetime Achievement Award", în 1987; „Best Music Video, Short Form" pentru piesa „Love Is Strong" în 1995, în acelaşi an „Voodoo Lounge" a câştigat trofeul „Best Rock Album", iar în 2018, albumul „Blue & Lonesome", a fost distins cu trofeul „Best Traditional Blues Album". O parte din cântecele şi albumele Rolling Stones au fost incluse şi în Grammy Hall of Fame: „ (I Can't Get No) Satisfaction" (în 1998), „Beggars Banquet" şi „Sticky Fingers" (în 1999), „Let It Bleed" (în 2005), „Exile on Main St." (în 2012), „Honky Tonk Women" (în 2014) şi „Paint It Black" (în 2018).

Charlie Watts a fost un toboşar de talie mondială. Revista Modern Drummer l-a introdus pe Watts în Modern Drummer Hall of Fame, alături de alți toboşari de marcă: Ringo Starr, Keith Moon, Steve Gadd, Buddy Rich. Publicația Rolling Stones l-a aşezat pe locul 12 în topul celor mai buni 100 toboşari din istorie, în timp ce criticul Robert Christgau îl caracterizează pe Watts ca fiind cel mai bun toboşar rock.

Sfera activității artistice a lui Watts a depăşit, de-a lungul anilor, granițele formației The Rolling Stones. Fie că a revenit la vechea sa pasiune, design-ul grafic (de altfel, o parte dintre copertele albumelor Rolling Stones este realizată de Watts), fie că a colaborat cu alți muzicieni celebri, activitatea lui Charlie Watts a fost mereu prolifică. Dragostea pentru jazz s-a concretizat în numeroase albume de studio, înregistrate cu diferite formații jazz înființate de toboşarul Rolling Stones, care s-au întins pe o plajă largă, de la Big Band la cvintet: „The Charlie Watts Orchestra", „The Charlie Watts Quintet" sau „The Charlie Watts Tentet". Cu toate acestea, cariera sa este marcată de deceniile petrecute alături de Mick Jagger şi Keith Richards, alături de Rolling Stones, formație care l-a propulsat pe tânărul grafician pasionat de jazz, la statutul de vedetă rock internațională.

The Rolling Stones a ocupat şi ocupa încă un loc aparte în istoria muzicii rock. Cântecele Stones au însemnat magie, extaz, răzvrătire, iar în urma pierderii lui Charlie Watts, formația îndoliată va continua activitatea începută cu peste jumătate de secol în urmă, fără cel pe care publicația The Guardian l-a numit „arhetipul toboşarului rock".

David LAPADAT

Albumul cu amintiri

Aşa arătau în 1980 frumoasele componente ale grupului vocal 5T, surprinse de fotograful Dan Atanasoaie înaintea unui spectacol. Multă vreme cele cinci grații au fost nelipsite de pe scena tuturor manifestărilor importante ale muzicii uşoare româneşti – festivalul de la Mamaia, concursul „Şlagăre în devenire", Concursul de muzică de dans pentru tineret, festivalul „Melodii". La un moment dat numărul lor s-a redus, devenind 3T, pentru ca pe urmă ele să se răspândească în cele patru zări ale lumii, continuând, mai mult sau mai puțin, activitatea muzicală.

Protocoalele succesului (3)

La ediţia a 8-a, concursul „Şlagăre în devenire" a revenit pe scena familiară a Studioului de concerte al Radiodifuziunii (cum se numea pe atunci), în str. Nuferilor. Ediţia respectivă a avut loc pe 26 octombrie 1981, fiind difuzată pe micul ecran pe 7 noiembrie. Titus Munteanu a reuşit să convoace din nou compozitori importanţi (numai

Vasile Veselovschi

el ştie cum făcea, avea un dar aparte al persuasiunii), în premieră concurând maestrul Edmond Deda, cu „De-ar şti omul dinainte, dragoste!", solistă Mihaela Oancea (ulterior ea s-a dedicat muzicii religioase). Au revenit, cuceriţi de popularitatea emisiunii şi de corectitudinea notărilor, Dan Pavelescu, Doina Limbăşanu, Silviu Hera, Trio Expres, Ionel Bratu Voicescu (a mizat din nou pe Ioan Luchian Mihalea şi pe copilul Cătălin Munteanu – acesta nu era rudă cu Titus! - în piesa „Jocul", tot pe versurile poetului George Ţărnea, dar de această dată fără succes). La debuturi în

Margareta Pâslaru

concurs s-au înscris cunoscutul muzician ieşean Titel Popovici („Cântecul meu", solistă Margareta Pâslaru), Mihai Elekeş, Valeria Dogaru şi, inspirat cu siguranţă de succesul fratelui său Mircea, Adrian Romcescu – ultimii trei şi în postură interpretativă. Mihai Elekeş, redactor la Radio România, a cântat alături de soţia sa din acea perioadă, Liana Elekeş, în prezent regizor muzical la TVR. Deşi s-a mizat mult pe tineri, primele două distincţii au fost cucerite tot de campioni: Premiul Juriului a mers către şlagărul incipient (consacrat la înalt nivel ulterior) „Inima ta" de Horia Moculescu, versuri Mihai Maximilian, solista Corina Chiriac jucându-se cu inima noastră aşa cum ştie numai ea, iar Premiul de Popularitate a revenit piesei ce acumulase doar 1 punct mai puţin din partea juriului de specialitate, „Numai lângă tine" de Marcel Dragomir, interpretă Angela Similea. Cucerind Premiul Tinereţii, s-a strecurat alături de ei tânărul compozitor Dumitru Lupu, giurgiuvean la origine şi absolvent de Conservator la... Canto clasic, cu piesa „Un copil în faţa poeziei", solistă Viorela Filip. De remarcat că, spre deosebire de momentul actual din toate genurile muzicii „lejere", când „texte" semnează absolut oricine (de aceea multe din ele sunt jenante), la acea ediţie

Vasile V. Vasilache

înafara textierilor consacraţi, între care Mihai Maximilian era un veritabil maestru al cuvântului (reamintesc că el era fiul altui textier celebru, Puiu Maximilian), au fost piese pe versurile poeţilor Virgil Carianopol, George Ţărnea, Dan Verona, semn că se acorda o mare atenţie şi valorii literare. Aşa cum n-a trecut neobservată intervenţia la... mandolină a compozitorului Corneliu Meraru, trombonist în orchestra de muzică uşoară Radio.

Au trecut câteva luni bune până la ediţia a 9-a, care a avut loc pe 15 mai 1982. Am avut din nou o piesă înafară de concurs, care a deschis de altfel concertul - „Piciul" de Mihaela Boboc, cu grupul vocal 3T (deci fetele nu mai erau cinci...). A fost o ediţie specială din mai multe puncte de vedere, în primul rând datorită prezenţei unui mare maestru, Henry Mălineanu, care a semnat muzica şi versurile piesei „Cine a iubit cu-adevărat", care a prilejuit reîntâlnirea cu solista Valeria Dogaru. Alte nume importante de pe genericul ediţiei au fost cele ale lui George Grigoriu, Ion Cristinoiu, Dan Stoian, Marcel Dragomir.

Creaţia acestuia din urmă, „Carte minunată” (cu versuri adaptate de Ovidiu Dumitru după Octav Pancu-Iaşi), l-a adus la microfon pe actorul Ion Dichiseanu, care nu o dată a cochetat cu muzica uşoară, neuitată fiind melodia „Strada” de Radu Şerban. Au revenit pe podiumul concursului Janina Matei (în piesa „Visul ar pieri”, muzică şi versuri Ion Cristinoiu), duetul Stereo („Eu şi tinereţea” - Dan Stoian), Mirela Voiculescu („Aşa e dragostea” - George Grigoriu), în timp ce debuturi absolute au fost cele ale compozitoarei Ileana Toader şi grupului vocal Astral, cu piesa „Păstrăm aici”. După mai multe tentative, Vasile V. Vasilache a reuşit să intre în posesia Premiului Juriului, cu piesa „În zori”, solistă fiind buna sa prietenă şi colaboratoare Mirabela Dauer, iar Mircea Romcescu şi-a mai adăugat o statuetă în colecţie, cucerind Premiul Tinereţii cu melodia pe versuri proprii „Copii, voi sunteţi primăvara!”, solistă Doina Limbăşanu. În schimb Premiul de Popularitate a fost împărţit, două cântece primind punctaj egal: „Primăverii n-ai ce-i face”, muzica, co-autor la versuri şi interpretarea Horia Moculescu, respectiv „Copilul meu” de Ionel Tudor, solistă Eva Kiss.

Marina Scupra

Nu-mi mai aduc aminte ce s-a întâmplat de a trecut mai bine de un an până la ediţia următoare, una festivă, dar şi specială, subintitulată „Cântec de pace”. Această a 10-a ediţie a avut loc pe 13 iunie 1983, fiind difuzată pe micul ecran cinci zile mai târziu. Juriile pentru premiile de popularitate şi al tinereţii au fost în studiourile din Bucureşti, Iaşi, Craiova şi Timişoara. Evident, o adevărată performanţă aceea de a alinia la start nume de primă mărime, doi compozitori mai tineri, dar deja laureaţi, Mircea Romcescu (recordman) şi Dumitru Lupu, dar mai ales pe Cornel Fugaru, Horia Moculescu, Vasile V. Vasilache, Marcel Dragomir sau Temistocle Popa. Acesta din urmă, un maestru al şlagărului, „hit maker”, cum spun englezii, a semnat piesa „Toţi copiii României”, interpretată de o parte din Corul de copii al Radioteleviziunii; doar 1 punct a despărţit acest cântec de punctajul maxim al ediţiei, 68 (7 membri în juriu), totuşi a intrat în posesia Premiului Tinereţii. Şi-au împărţit Premiul Juriului melodiile „Pământ” de Horia Moculescu (interpretare vibrantă Marina Florea, la debut în concurs în anul cînd, peste câteva luni, avea să triumfe la festivalul de la Mamaia), respectiv „Cântăm pacea lumii” de Vasile V. Vasilache (orchestraţia Dan Dimitriu), interpretă Mirabela Dauer. Tematica ediţiei a fost respectată în diverse moduri de textieri, cele patru jurii amintite acordând cel mai mare punctaj pentru Premiul de Popularitate melodiei lui Marcel Dragomir cântate de Angela Similea „Dormi odorul meu în pace”. Cum spuneam, tematica a fost tratată în felurite moduri (între noi fie vorba, ce o fi ruşinos într-un cântec despre pace? Le preferăm oare pe cele despre... război?), titlurile fiind edificatoare: „Pace codrilor albaştri” (Cornel Fugaru, la prima colaborare cu viitoarea soţie Mirela Voiculescu), „Florile în pace înfloresc” (Dumitru Lupu), „În pace şi liniştе” (Mircea Romcescu). Au existat numeroase reveniri (Eva Kiss, Viorela Filip, 3T, Trio Expres, Doina Limbăşanu, Claudia Daniela Nacu), dar şi debuturi componistice - Dragoş Rolea şi Decebal Gaspar (textiera piesei acestuia, „Eu cânt lumina”, a fost talentata solistă Adina Chivulescu, al cărei tată a fost la un moment dat ministru al Justiţiei). Pentru prima oară am anunţat şi semnatarii aranjamentelor orchestrale, alţii decât autorii pieselor fiind Dan Dimitriu, de 3 ori, şi Corneliu Meraru.

Teatrul de vară „Soveja” din Constanţa a fost inaugurat pe 4 august 1983, cu ocazia ediţiei a 11-a a concursului „Şlagăre în devenire”, având tematica „Vară românească”. Spectacolul a fost transmis pe micul ecran pe 20 august (să nu uităm că a fost anul când s-a reluat festivalul de la Mamaia, întrerupt din 1976), iar juriul, fireşte, a fost deplasat pe litoral. Grădina din parcul constănţean Soveja a căpătat numele „Fantasio” din clipa în care a trecut în administrarea teatrului omonim, instituţie

Mircea Romcescu

care astăzi e doar o simplă amintire, fiind distrus de aceiaşi oameni care au dus la decesul festivalului de la Mamaia, unul dintre aceştia căpătând la un moment dat un post de conducere în...TVR, fiindcă faptele bune se cer, nu-i aşa, răsplătite! Grădinile de vară de pe litoral sunt în prezent neîngrijite, de fostul Teatru din Mamaia nu mai vorbim (am scris pe acest subiect), semn că la nivel judeţean, dar şi local, în Constanţa au dispărut iubitorii de cultură. În fine, pe vremea aceea era încă soare, frumos şi din punct de vedere artistic, aşa încât în finală au fost 10 melodii valoroase, semnate atât de compozitori importanţi, cât şi de câţiva

tineri, interpretările aparţinând celor mai bune voci ale momentului. Se conturase deja, aşa cum s-a observat, un nucleu de „prieteni ai concursului", salutar fiind faptul că mulţi compozitori cu cotă înaltă nu evitau concurenţa şi nu se temeau de un eventual eşec, respectând competiţia. La această ediţie, de pildă, n-au intrat în palmares, deşi au întrunit sufragii (a se citi punctaje ridicate din partea juriului), piesele semnate de Cornel Fugaru, Ionel Tudor, Dan Stoian, Mircea Romcescu (şi-a încredinţat creaţia fratelui său Adrian). A concurat pentru prima dată Dinu Giurgiu („Când încep vacanţele", solist Aurel Moga), au

Titel Popovici

revenit tinerii Dragoş Rolea (cu o piesă cântată de Angela Stoenescu şi orchestrată de Corneliu Meraru) şi Ilie Mihai („Privelişte românească", solistă Natalia Guberna). La nivel de solişti a fost pentru prima dată solicitat, după cum se vede, Aurel Moga, care a evoluat alături de colegii de generaţie Natalia Guberna sau Angela Stoenescu, în timp ce Marina Florea (cu o piesă de Ionel Tudor) şi Mirela Voiculescu (cu două melodii în concurs, de Cornel Fugaru şi de Dan Stoian) îşi croiau încet-încet drumul către popularitate. O mare performanţă, dobândirea totalului maxim din partea juriului de specialitate, 70 de puncte, a reuşit piesa „Ce mică-i vacanţa mare!" de Ion Cristinoiu, text Eugen Rotaru, în interpretarea Corinei Chiriac, cucerind evident Premiul Juriului. Juriile teritoriale de la Craiova, Cluj-Napoca şi evident Radio-Vacanţa au decis ca Premiul de Popularitate să revină melodiei „De tinereţe" de Vasile V. Vasilache (orchestraţia: Ionel Tudor), versuri Aurel Storin, solist Cornel Constantiniu. Lupta a fost aprigă şi pentru Premiul Tinereţii, adjudecat de justeţe în cele din urmă (primise al doilea punctaj din partea specialiştilor, 69) de piesa „Au venit vacanţele" de Dan Dimitriu, interpretată de Cvintetul vocal „Luchian" (botezat de mine ca atare) condus de Ioan Luchian Mihalea.

Emulaţia stârnită de concurs s-a menţinut în continuare la cote înalte, cu toată reluarea festivalului de la Mamaia. Compozitorii laureaţi glumeau între ei pe seama premiilor în obiecte pe care le puteau ridica de la magazinul Bucur-Obor, unii nu aveau nevoie de electrocasnice, aşa încât optau pentru... covoare, pe care le revindeau pe loc! Vă daţi seama, să păşeşti în casă pe un covor cumpărat de la o celebritate a muzicii uşoare... La ediţia a 12-a, desfăşurată pe 26 noiembrie 1983, s-a revenit cu arme şi bagaje la sala Radio, tematica propusă candidaţilor fiind „Melodiile Bucureştilor" (încă o dată se poate constata că pe atunci pluralul era cel corect...). Deşi a avut câţiva rivali puternici, cântecul „Trenul galben fără cai" de Marcel Dragomir, pe versurile lui George Ţărnea (de ce or ocoli azi compozitorii colaborarea cu poeţii?), în binecunoscuta interpretare a Angelei Similea, a mers la fel de iute ca tânărul metrou, repetând performanţa anterioară a lui Ion Cristinoiu: Premiul Juriului, cu punctajul maxim de 70 de puncte! Juriile din Bucureşti, Târgu-Mureş, Craiova şi Iaşi au acordat punctaje totale identice unor melodii frumoase, aşa încât Premiul de Popularitate a revenit ex aequo pieselor „La Gara de Nord" de Temistocle Popa, versuri Ovidiu Dumitru, solistă Corina Chiriac, respectiv „Vino pe strada mea" - muzică, versuri, interpretare Mihai Constantinescu, aranjament orchestral Dan Dimitriu. După câteva încercări anterioare, iată că Premiul Tinereţii a revenit detaşat (11 puncte, maximul fiind 12) unui tânăr compozitor lansat de competiţia „Slagăre în devenire", Dragoş Rolea (ce s-o mai fi întâmplat cu el?). Piesa sa „Copiii din Bucureşti" (bine apreciată şi de specialişti, 68 de puncte), versuri George Ţărnea, orchestraţie Corneliu Meraru, a fost cântată cu aplomb de Mirela Voiculescu alături de un grup de copii din Corul Radio. I-am avut din nou între finalişti pe Ion Cristinoiu („Te iubesc, drag Bucureşti!", solistă Eva Kiss, altminteri născută ca şi mine în judeţul Mureş), Dan Stoian („Bucureşti, oraş al păcii", cu Gina Pătraşcu), Dinu Giurgiu („Poveşti din vechiul Bucureşti", cu Doina Limbăşanu), Ionel Bratu Voicescu

Dinu Giurgiu

(„Fotografii din Bucureşti", cu minunata, regretata Marina Scupra), Claudia Daniela Nacu (piesa sa „Oraşul studenţiei mele", cântată de 3T, a fost orchestrată de Viorel Gavrilă). În plan interpretativ au revenit, după cum se vede, Doina Limbăşanu, Eva Kiss, 3T, debutând Marina Scupra şi Gina Pătraşcu. Creaţia lui Ionel Tudor, pe versuri de Andreea Andrei, „Cetate de lumini" (pesemne încă mai era ceva curent electric în case...), solistă Mirabela Dauer, a fost distinsă cu Premiul special al Municipiului Bucureşti, acordat de Comitetul de cultură şi educaţie socialistă al Capitalei.

Octavian URSULESCU

Ziua Muzicilor Militare

“Muzica este podoaba oştirii” -
Teodor Burada, muzicolog

În fiecare an, la începutul verii este sărbătorită cu mare fast Ziua Muzicilor Militare. Acum doi ani a fost marcată cu dezvelirea Monumentului Artiştilor Muzicii Româneşti, un edificiu impresionant realizat la inițiativa Generalului-locotenent Dr. Cătălin Zisu, comandant şi coordonator al Instituțiilor de Cultură din Armata României. Amplasat la intrarea în Inspectoratul General al Muzicilor Militare, acesta este o lucrare a sculptorului Valentin Tănase, director al Studioului de Arte Plastice al Armatei, din comitetul de realizare făcând parte Corina Chiriac, Stela Enache, Horia Moculescu, Jolt Kerestely,

Horia Moculescu

Marius Țeicu, Octavian Ursulescu, Daniel Iordăchioae, Oana Georgescu, Prof.Univ.Dr.Nicolae Gheorghiță, Col. Aurel Gheorghiță, Col.(r) Ion Ciontea, Stelian Ungureanu ş.a. Pe frontispiciul monumentul se află înscris „Glorie artiştilor români, moştenitori şi continuatori ai tradițiilor străbune!”. În acest ansamblu memorialistic, încrustate adânc în marmură, sunt trecute numele tuturor muzicienilor (interpreți, compozitori, instrumentişti, textieri, libretişti, aranjori, editori, prezentatori, realizatori de radio şi televiziune) care, de-a lungul timpului, şi-au onorat profesia şi pasiunea puse în slujba artei şi “au construit fundamentul bogat, valoros şi etern al muzicii româneşti, în toată diversitatea sa’’.

Anul acesta, aceiaşi promotori şi păstrători ai muzicii, artei şi culturii s-au reunit în acelaşi loc pentru a marca aniversarea a 190 de ani de când, la Iaşi, în cadrul Strajei Pământeşti, a fost înființată prima fanfară militară românească. “Muzica Ştabului Oştirii”, alcătuită din 1 tambur, 24 muzicanți şi 8 toboşari, care deschidea defilarea primelor trupe modern ale Armatei României!

Atunci, ostaşii muzicanți îşi începeau oficial “slujba sub drapel”, iar acum, urmaşii în uniformă ai celor care încântau publicul cu acordurile muzicii de fanfară sau îi însuflețeau pe militarii aflați în prima linie a frontului, în Războiul de Independență şi în cele două Războaie Mondialei, i-au sărbătorit pe înaintaşii lor şi au marcat la sediul Inspectoratului General al Muzicilor Militare aproape două veacuri de istorie muzicală militară. Au fost prezenți Corina Chiriac, Horia Moculescu, George Natsis, Octavian Ursulescu, Alina Negoiasă (formația Alesis), Carmen Rădulescu şi zeci de invitați de onoare care şi-au adus contribuția şi au marcat prin activitatea lor muzica românească.

***“Să ne amintim fie şi numai de succesul imens al şlagărului* <<Trecea fanfara militară>> *şi avem, întreagă, imaginea impactului emoțional pe care muzica militară îl generează, în tonuri şi armonii inconfundabile”* – Gen.lt.dr. Cătălin Zisu**

“Este un minunat prilej de a prezenta, în mod solemn, onorul cuvenit personalităților remarcabile din lumea muzicală românească, să le mulțumim pentru arta şi talentul lor strălucit, care a dăinuit în timp” – a spus Gen.lt.dr. Cătălin Zisu, Comandantul Comandamentului Logistic întrunit care i-a înmânat Col. Aurel Gheorghiță, dirijorul Orchestrei Reprezentative a Ministerului Apărării Naționale şi inspector general al Muzicilor Militare, Emblema de Onoare a Logisticii şi Ordinul „Meritul Cultural”, în grad de Cavaler atribuit prin decret Prezidențial. *“Imaginea armatei este puternic legată de muzica de fanfară, atât de îndrăgită şi spectaculoasă, un adevărat simbol identitar, în manieră artistică. Sunetul alămurilor dă farmec ceremoniilor militare, ritmurile bărbăteşti ne însoțesc la instrucție atrăgând admirația şi toate privirile asupra noastră (...). Muzica militară reflectă bogăția şi diversitatea culturii şi educației militare şi ne mândrim cu faptul că puține națiuni au o istorie atât de bogată a muzicilor militare, precum cea a armatei noastre. Ca militari, prin fapte dar şi prin muzică ne-am afirmat spiritul onoarei şi al demnității, puterea de sacrificiu şi iubirea de țară”.*

Muzicile militare au avut un rol extrem de important în momente care au marcat istoria țării noastre, de la sărbători naționale, manifestări sociale sau cultural-artistice, până la prezența pe front alături de trupele românești.

Corina Chiriac

Prima muzică militară din Țara Românească a fost înființată de spătarul Alexandru Dimitrie Ghica. La începutul anului 1831 au fost redactate primele regulamente militare privind numărul ‘‘ostașilor muzicanți’’ care intrau în componența celor trei regimente înființate în 1830 în Țara Românească și în Moldova. De atunci, activitatea muzicală în saloanele elitelor politice și culturale de la Iași și București a fost înnobilată de concertele noilor orchestre militare regimentare care beneficiau de un repertoriu, de partituri și instrumente aduse de la Viena, Berlin sau Sankt Petersburg.

În 1858, muzicile militare treceau de la “Străjile pământene” la Regimente, iar din 1859 și până în 1867, toate regimentele au fost dotate cu muzici militare; în 1864 a fost creat un departament în cadrul Ministerului de Război, care avea în subordine toate Muzicile Militare. În Războiul de Independență, trupele au fost dotate cu fanfare și gorniști.

“Dincolo de genurile miniaturale specifice promovate de aceste fanfare - marșuri, valsuri, polci, hore, sârbe”, nota Prof.Univ.Dr. Adrian Iorgulescu, Președintele UCMR, “unele dintre ele aparținând repertoriului otoman de curând abandonat – marșul turcesc, de exemplu, în timp, repertoriul de gen s-a dezvoltat și s-a îmbogățit cu fantezii, suite, uverturi, potpuriuri și rapsodii compuse de compozitori străini sau de autori autohtoni, lucru ce va conferi genului de fanfară un binemeritat prestigiu național”.

Marele George Enescu a compus în 1906 “*Imnul Jubiliar*”, o creație vocal-simfonică dedicată aniversării celor 40 de ani de domnie a Regelui Carol I.

“Arta a însoțit cu entuziasm armele, conferind un relief distinct spiritualității militare”

Cum să nu remarcăm faptul că în timpul Primului Război Mondial (1916–1918) muzicienii militari luptau umăr la umăr cu soldații din linia întâi a frontului? Faptele lor de curaj și eroism au atras admirația și respectul trupei și al înaltelor oficialități militare. De exemplu, în timpul luptelor de la Oituz, Fanfara Regimentului 4 “*Roșiori*”, condusă de căpitanul Ioan Cutrupi, străbătea în fiecare noapte câmpul de bătălie, asigurând aprovizionarea în linia întâi, în timp ce ziua cântau marșuri și muzică populară pentru destinderea soldaților. Ostașii muzicanți ai Regimentului 13 Infanterie “*Ștefan cel Mare*”, condus de căpitanul Ioan Vlăduță, se deplasau pe jos ore în șir pentru a ajunge la locurile de refacere a trupei, pentru a susține concerte care să îi însuflețească și să le dea curaj. Memorabile rămân faptele de eroism săvârșite de Regimentul 40 “*Călugăreni*„ condus de locotenentul Sava Radu în luptele de la Topraisar - Amzacea; sub ploaia de gloanțe, cântând înflăcăratul “*Deșteaptă-te, române!*”, i-a determinat pe ostași să tragă asupra inamicului cu și mai multă înverșunare și să respingă atacul. Pentru vitejia sa, a fost avansat la gradul de căpitan, decorat cu “*Steaua României*” cu spade, în titlu de *Cavaler*, citat prin ordin de zi al armatei franceze și decorat cu “*Crucea de război*”, distincție prinsă în pieptul său de însuși mareșalul Joseph Joffre.

Maiorul Ioan Vlăduță, inspector al muzicilor militare între anii 1918 – 1928, absolvent al Conservatorului de Muzică din Leipzig și din Viena și discipol al reputaților Max Reger și Hans Sitt, organizează, pregătește și susține în anul 1920, la Alba Iulia, un concert simfonic cu un

Gral. lt. Cătălin Zisu și invitații: G. Natsis, O. Georgescu, A. Negoiasă, C. Rădulescu, H. Moculescu. C. Chiriac

impresionant ansamblu alcătuit din 500 de instrumentişti care au interpretat lucrări de George Enescu, L. van Beethoven, Franz Liszt şi Richard Wagner.

"Pe înserat, în zi de sărbătoare,/ Ne adunam, copii de vârsta mea/ Şi ne duceam, cu toții-n strada mare/ Să fim aproape, să putem vedea/ Trecea fanfara militară/ În frunte c-un tambur major/ Tras prin inel cu mustăcioară/ Şi buzdugan strălucitor(...)/ Şi într-o zi, în zi de sărbătoare,/ Privind pe bolta stelele cum ard,/ Am tresărit şi plin de încântare,/ Am alergat spre noul bulevard./ În pragul unei nopți de vară,/ Sub strălucirea stelelor,/ Trecea fanfara militară,/ Cu tot alaiul ei sonor" (compozitor Temistocle Popa, versuri Mircea Block)

Gral. lt. Cătălin Zisu premiindu-l pe Col. Aurel Gheorghiță

Un alt demn reprezentant al istoriei muzicii de fanfară a fost locotenent-colonelul Egizio Massini, absolvent al Conservatorului din Pesaro (Italia), membru fondator al Operei din Bucureşti, al cărei director a fost. A fost şi dirijor permanent al Orchestrei Operei Naționale şi, ca inspector general al muzicilor militare, a organizat un concert la Arenele Romane cu un ansamblu de 500 de instrumentişti; după succesul repurtat, a inițiat un turneu internațional cu o orchestră alcătuită din 725 de membri. Egizio Massini a înființat la 1 octombrie 1936 Şcoala elevilor muzicanți militari, prima formă de învățământ muzical preuniversitar din România. De-a lungul anilor, aici s-au format instrumentişti şi dirijori valoroşi ai Muzicilor Armatei, care au beneficiat de aportul unor mari dascăli, precum, George Breazul, Mihail Jora, Marțian Negrea, Iosif Prunner, Achim Stoia, Viorel Cosma, fost General în rezervă. Mari muzicieni români au urmat cursurile acestei şcoli; amintim pe compozitorul Gheorghe Dumitrescu, dirijorul Iosif Conta, compozitorul Temistocle Popa cu al său celebru şlagăr "Trecea fanfara militară" lansat de Dan Spătaru în 1967, cornistul şi dirijorul Paul Staicu, trompetistul Iancu Văduva, cornistul Ion Bădănoiu, dirijorul Tiberiu Soare.

În 1941 Inspectoratul Muzicilor Militare a fost restructurat, funcționând pe lângă Direcția Superioară a Infanteriei, sub denumirea Serviciul Muzicilor Militare. Dacă până în august 1944, Armata Regală avea 110 fanfare militare, în 1946, regimul comunist a restrâns numărul acestora la 47. În martie 1949 s-a înființat Secția Muzicilor Armatei, devenită în 1965, Inspectoratul General al Muzicilor Militare, iar în 1990 Inspectoratul Muzicilor Militare

În 1958 este înființată secția de Fanfară în cadrul UCMR, condusă de Inspectorul Muzicilor Militare de atunci, General Maior Dumitru Eremia. Scopul a fost îmbogățirea repertoriului muzicii Armatei cu creații originale, culminând cu înființarea unui curs de perfecționare pentru orchestrații de fanfară, gen muzical care s-a bucurat de un real succes în rândul compozitorilor, dar şi cu organizarea Concursului Național de Creație "Iosif Ivanovici" pentru muzică de fanfară, competiție unică în Europa. Mai mult, anul acesta, Marele Premiu al UCMR a fost conferit Gen.Maior Emilian ursu, compozitor şi dirijor, cel care a condus timpde 15 ani destinele muzicii militare (1976 – 1991), dar şi Subsecția de Fanfară din cadrul UCMR.

Astăzi, Inspectoratul General al Muzicilor Militare găzduieşte trei structuri importante, respectiv Centrul de Instruire, Inspectoratul acestei arme şi Muzica Reprezentativă a MApN.

"Muzicile Militare se află într-o continuă transformare şi adaptare", a declarat colonelul Aurel Gheorghiță. "Ele i-au însoțit pe militarii români pe câmpul de luptă, îmbărbătându-i. Au fost mereu aproape de sufletul soldatului, în tranşee, în momente critice, dar şi sublime, şi-au îndeplinit datoria cu onoare şi devotament. Pentru mine, astăzi, este o mare onoare să pot sta în fața Muzicii Reprezentative a MApN!".

2021 este un an al aniversărilor în domeniul Muzicilor Militare: pe lângă cei 190 de ani de la înființarea Muzicilor Militare Moderne, la 1 august s-au împlinit 70 de ani de la înființarea Muzicii Reprezentative a MApN, iar pe 1 octombrie, 85 de ani de la înființarea Şcolii Militare de Muzică.

Oana GEORGESCU

Va veni o clipă...

Versuri: Mihai Dumbravă

Muzica: Paul Urmuzescu

Zi-le, reci, lungi tă - ceri, Nu mai ești cel de ieri Jo-cul tău pre-fă - cut S-a sfâr - şit, m-ai pier - dut. Va ve - ni o
Nu-mi mai spui un cu - vânt, Ai alt vis, ai alt gând, În za - dar îți do - rești Alt des - tin, mă iu - bești! Va ve - ni o

soul

cli - pă când vei re - gre-ta, Pri-ma ta iu - bi - re n-ai s-o poți ui - ta.
cli - pă ce-o aş - tept de mult Ai să-mi ceri ier - ta - re. dar n-am să te-as-cult.

Pre - simt că vei re - ve - ni cu-o spe - ran - ţă de-m-pă - ca - re ce nu se va-m - pli - ni. Va ve-
Pri - vind dru-mul

tău pier - dut, Ştiu că vei do - ri să luăm to - tul de la în - ce - put.

Dal 𝄋 *al* 𝄌 *e poi la* **Coda**

𝄌 **Coda**

rit.

tău pier - dut, Vei do - ri să luăm to - tul de la în - ce - put.

à piacere

Şi rock, şi folk...

Într-un alt articol din paginile noastre am încercat să aducem în faţa cititorului tânăr de azi (nemaivorbind de nostalgicii care au trăit acele vremuri) câteva tablouri legate de viaţa muzicală a deceniilor 8 şi 9 ale veacului trecut, în care probabil unii îşi închipuie că se cântau doar imnuri, melodii despre partid şi eventual ceva muzică populară „angajată” şi ea, cu refrene despre tractorişti şi depăşiri la planul de grâu şi porumb. Ori, cu toate interdicţiile, am arătat că s-au organizat festivaluri folk şi rock, chiar dacă de cele mai multe ori erai nevoit să numeşti o formaţie rock drept una „vocal-instrumentală”, genul folk - „muzică tânără”, iar ca să-i salvăm activitatea am transformat denumirea „Pop-Club”-ului de la „303” în... „Oop-Club”. Am prins şi perioada, scurtă din fericire, când eram obligaţi, la Radio, să nu mai anunţăm numele formaţiilor cu titulatura originală, ci să le... traducem! Ne-am conformat (vă daţi seama cum sunau în limba română Beatles, Rolling Stones, Pink Floyd, Led Zeppelin sau Who!), bucuroşi că totuşi puteam să difuzăm muzica acestora. Să recunoaştem, erau şi oameni inteligenţi, „descuiaţi” la secţiile presă/cultură de la partid (Constantin Mitea, de pildă), UTC (am amintit de Vasile Bontaş, dar şi Ion Traian Ştefănescu), Consiliul culturii (Ladislau Hegheduş, căruia i se datorează reînvierea festivalului de la Mamaia în 1983, după o întrerupere de 7 ani), care făceau atmosfera respirabilă şi permiteau discret desfăşurarea unor manifestări artistice unde tinerii să se simtă bine alături de artiştii din generaţia lor. Una dintre acestea, am mai scris, era „Gala artei tinere”, cu peste 90 de reprezentaţii la activ în total în toată ţara, în faţa a sute de mii de spectatori. Sunt în cunoştinţă de cauză, am iniţiat-o, prezentat-o şi „produs-o” împreună cu fratele meu Florin-Silviu şi îmi aduc aminte cu plăcere de entuziasmul publicului. În decembrie 1983 a fost o primă aniversare, al 25-lea spectacol, la Palatul sporturilor şi culturii (Sala polivalentă) din Capitală. Între protagonişti, între alţii: violoniştii Gabriel Croitoru şi Andra Giugariu, grupurile de muzică uşoară Expres şi Stereo, tineri pictori valoroşi, poeţii Carolina Ilica, George Ţărnea, Aurelian Titu Dumitrescu, actorii Eugen Cristian Motriuc şi Doina Micu. Ceea ce singulariza această manifestare de toate celelalte, în special de Cenaclul „Flacăra”, era complexitatea, diversitatea programelor, în care înafară de rock, folk, muzică uşoară (Marina Florea, Marina Scupra, Carmen Rădulescu, Sorina Moldvai), populară, jazz (Hary Tavitian) erau oferite momente poetice, actoriceşti (Ion Caramitru, Horaţiu Mălăele), muzică cultă (violonista Cristina Anghelescu), balet clasic (Adina Cezar, Raluca Ianegic), dans modern („Contemp”, „Izvor”), plus lansări de carte şi disc, expoziţii de artă plastică, proiecţii de filme, dialoguri cu mari sportivi (Nadia Comăneci, Emilia Eberle) şi alte personalităţi. Cea mai bună dovadă este faptul că de-a lungul anilor pe scena „Galei” au urcat formaţiile Holograf, Sfinx, Roşu şi Negru, Krypton, Florian din Transilvania, Valeriu Sterian şi Compania de sunet, Continental, Post-Scriptum (Timişoara), Creativ (Constanţa), Compact (Cluj-Napoca), Accent (Tulcea). Muzica folk a avut de fiecare dată reprezentanţi autorizaţi, cum ar fi Victor Socaciu, Mircea Vintilă, Zoia Alecu, Mircea Baniciu, Ştefan Hruşcă, Anda Călugăreanu, Nicu Alifantis, Mihaela Bustuchină sau chitaristul Dan Bădulescu, mereu alături de toţi colegii săi.

Anton Şuteu

O altă manifestare muzicală gândită expres pentru publicul tânăr a fost „Concursul de muzică de dans pentru tineret”, cu trei ediţii ce nu au concurat nicidecum festivalul de la Mamaia, chiar dacă mulţi dintre compozitori au luptat pe ambele fronturi, ştiind însă să respecte specificul fiecăruia din aceste două evenimente. Nesocotind criteriul cronologic, mă voi opri mai întâi la cea de-a II-a ediţie, desfăşurată în august 1987, dintr-un motiv simplu: organizatorii au ales cel mai bun loc de desfăşurare, „staţiunea tineretului” (şi chiar aşa era pe atunci) Costineşti. Cunoscuta staţiune marină a oferit un cadru ideal, atât prin

Romanticii şi Mirabela Dauer

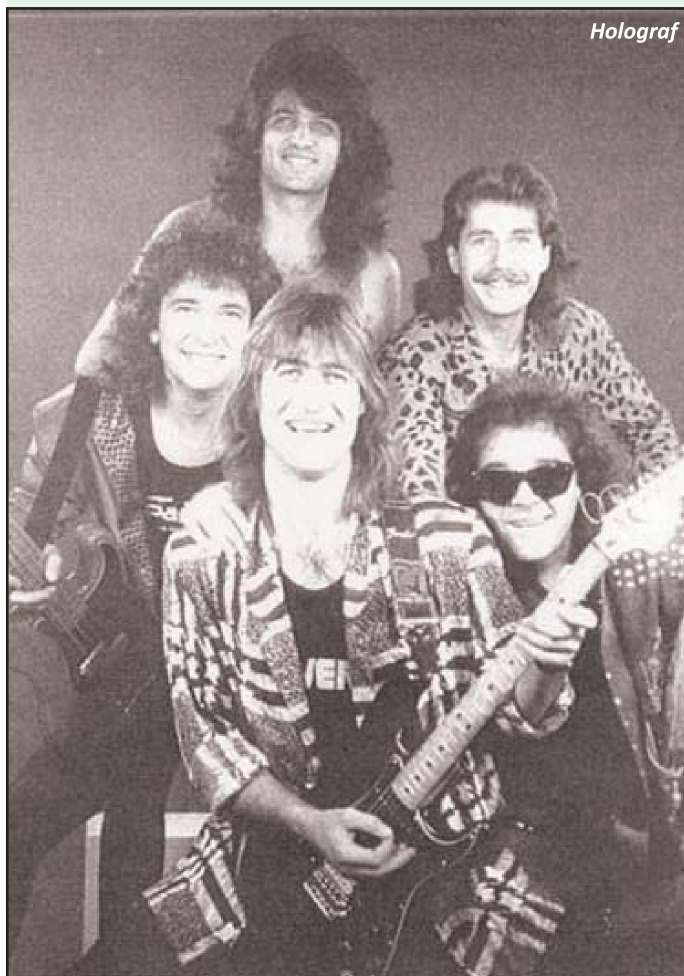
ambianță, cât şi prin faptul că, la urma urmei, această muzică a avut, în cele 3 seri de festival, aproape zece mii de „consumatori" care au degustat-o din plin la Teatrul de vară. Aplauzele lor furtunoase, insistente adesea, înclină către părerea că ținta a fost lovită în plin, că melodiile au plăcut şi aveau toate şansele ca pe ritmurile lor să se danseze în curînd, inclusiv în discoteci (pe atunci exista obligativitatea – firească, aş spune – unui procent de muzică autohtonă în programe). De pildă, chiar în timpul concursului, la „Disco-Ring" din Costineşti se dansa de mama focului pe melodia „Te voi iubi" de Mircea Drăgan, cu formația Romanticii! Şi cum vara, în vacanță, se dansează cel mai mult, nu doar locul, ci şi anotimpul a fost inspirat ales. Că se putea dansa pe muzica lucrărilor finaliste au dovedit-o numeroasele ilustrații coregrafice oferite de grupurile „Izvor" sau „Total". În ce priveşte concursul propriu-zis, s-a ales inspirat formula înregistrării pieselor, ceea ce a permis finisarea minuțioasă a „negativelor", cu realizarea unor sonorități adeseori complexe, mai greu de dobândit în acompaniament orchestral „live". Juriul a avut o componență echilibrată şi de înalt nivel profesional, aşa încât palmaresul nu poate fi contestat, deşi încă de atunci, chiar dacă fusesem prezentator, am apreciat în presă că ieharhia finală putea fi uşor alta (asta a făcut să fiu antipatizat şi incomod: „Cum, domnule, e de-al nostru şi ne critică?"). Între membrii juriului: Anton Şuteu, Adrian Enescu, Laurențiu Profeta, Cornel Fugaru. Cum competența acestora a fost solicitată probabil încă din faza de selecție a celor 32 de titluri (din peste 100 înscrise), majoritatea a meritat postura de finaliste. Premiul I a răsplătit două lucrări ale compozitorului Dan Dimitriu, „Cât eşti tânăr" (Marina Scupra) şi „Lumea dansului" („cântată" şi dansată de grupul coregrafic „Izvor"). Reacția spectatorilor a dovedit că şi alte melodii laureate au fost premiate absolut pe merit: „Vom cânta" de Ionel Tudor, solist Gabriel Cotabiță alături de grupul vocal Stil (premiul U. C. M. R.); „Dans şi muzică" de Dan Creimerman, cu simpaticul cvartet vocal feminin alcătuit din Oana Sârbu, Dana Bartzer, Sorina Moldvai, Eugenia Dan (premiul II); „Iubire din nesfârşit" de Octav Firulescu (premiul Consiului Culturii) şi „Ce minunată-i vremea tinereții" de Dragoş Nedelcu (mențiune), ambele cu un Adrian Daminescu în admirabilă formă; „Oare de ce?" de Ion Cristinoiu (Premiul Special al Juriului), în interpretarea rafinată a Danielei Nicol (numele real era Nicoi...); Tinerețea" de Corneliu Meraru (mențiune), cu grupul vocal „Ton" din Constanța, condus de Gabriela Sauciuc. Scriam mai sus că încă de atunci am apreciat în

Adrian Enescu

Loredana Groza

Mircea Vintilă

presă că au existat câteva piese care, datorită originalităţii concepţiei şi aranjamentului orchestral, ar fi meritat o clasare superioară. Este vorba de cele două lucrări distinse cu premiul III, „Dorule" de Ilie Vorvoreanu (o mică bijuterie, cu un delicat filigran folcloric), solistă Cornelia Vorvoreanu, respectiv „Nu pot să cred" de Alexandru Simu (un rock viguros, cu intervenţii de excepţie ale chitarei), solistă Loredana Groza. De asemenea, de autenticul şlagăr „Te voi iubi" de Mircea Drăgan (doar menţiune), cu formaţia Romanticii, solişti vocali Alina Mara Neuhauser şi Doru Căplescu. Premiul Ansamblului artistic al UTC a revenit piesei instrumentale „Anotimpuri" de Ion Văduva Necşoiu (în egală măsură interpret la sintetizatoare), agrementată vizual de o reuşită coregrafie a grupului „Izvor". Consideram atunci că aceste patru titluri, împreună cu „Lumea dansului", vor „ataca" prioritar topurile şi programele radiofonice, precum şi cele din discoteci. Înafara melodiilor laureate au mai fost câteva ce ar fi putut emite pretenţii la premii, dar fatalmente numărul acestora a fost limitat. Distincţiile sunt mai puţin importante, la urma urmei, istoria nu le reţine, important este că piesele respective au fost difuzate în anii următori la radio, că s-au cântat în spectacole. În categoria acestora ar

Holograf

intra melodiile „Alege drumul" de Dani Constantin (cu Loredana Groza), „Viaţa merge înainte" de Corneliu Meraru (Cornelia Vorvoreanu), „Împreună suntem lumea" de Ionel Tudor (Gabriel Cotabiţă). Notabil a fost atunci faptul că o serie de compozitori consacraţi (Ion Cristinoiu, Jolt Kerestely, Dan Ardelean, Dan Beizadea, Valenţiu Grigorescu, Viorel Gavrilă, Petre Găluşanu, fireşte înafara celor amintiţi anterior) n-au evitat confruntarea cu cei mai tineri, chiar dacă, pentru unii, evoluţia pe un tărâm muzical

Dan Dimitriu

de actualitate a ridicat unele probleme de...adaptare, descurcându-se însă de minune. Absolut firesc, la un concurs de muzică de dans pentru tineret generaţia de compozitori în ascensiune a fost bine reprezentată, alte nume prezente în finală fiind ale unor Daniela Claudia Nacu, Cristian Simionică, Decebal Gaspar (foarte activ, s-a observat, şi la „Şlagăre în devenire"), Mihai Vanica, Mihai Elekeş, Mihai Prisăcaru. Un alt câştig a fost reprezentat de faptul că s-a înţeles că „dans" nu înseamnă doar disco! Astfel, succesul meritat, nu o dată fulminant al momentelor în afară de concurs din domeniul dansului sportiv („de societate") a indicat că publicul tânăr gustă din plin (cel puţin o făcea atunci...) şi un vals, un tango, quick-step, cha-cha-cha, samba sau rumba atunci când sânt dansate elegant, profesionist. Meritul a revenit atât coregrafilor, cât şi perechilor campioane naţionale din Piteşti şi Oradea care au alunecat pe cimentul scenei ca pe parchet. Dintre cele 5 piese în afară de concurs s-au remarcat „Non-stop" - lucrarea orchestrală a lui Anton Şuteu ce a deschis şi a închis fiecare seară de festival, „Avem o singură lume" (Holograf) şi mai ales „Măcar o clipă" de Adrian Enescu, pe versurile poetului Lucian Avramescu. Interpretată de Sorina Moldvai, piesa a intrat apoi pe albumul „Bună seara, iubito" al Loredanei Groza, care a bătut toate recordurile, atingând un tiraj uriaş. Celelalte două au fost „Zile de vară" de Cornel Fugaru, cu Dana Bartzer (mare păcat că această solistă de mare muzicalitate a renunţat la muzica uşoară...), şi „Ca o zi de sărbătoare" de Laurenţiu Profeta- textieră şi solistă Roxana Popescu. Puţini au fost soliştii din generaţia de mijloc (Dorin Anastasiu, într-un frumos dialog dansant în piesa Claudiei Nacu, Marcela Alexandru, înafara celor deja amintiţi), în schimb detaşamentul tinerilor a fost impresionant, subliniind faptul că anii 80 au fost extrem de productivi pentru muzica uşoară românească şi la capitolul

interpretare. Au evoluat cu siguranţă şi dezinvoltură Loredana Groza (într-un progres fantastic, evidenţiind un temperament de mare vedetă), Silvia Dumitrescu, Camelia Florescu, Cornelia Vorvoreanu, Sorina Moldvai, Valeriu Crişan, Marina Scupra, Oana Sîrbu, Gabriela Sauciuc, Cristian Simionică, Dana Bartzer, grupul Stil, Liana şi Mihai Elekeş. Faptul că mulţi dintre ei s-au menţinut în actualitatea geneului şi în anii următori (iar unii o fac şi acum) dovedeşte convingător că muzica uşoară românească stătea foarte bine şi la acest capitol.

Octavian URSULESCU

Mircea Florian

Marina Voica - 85

De fapt puteam intitula acest mic articol "Legende", pentru că Marina Voica este cu adevărat o legendă a muzicii uşoare româneşti, un adevărat lider al "Generaţiei de aur", care, ca şi în fotbal, nu va fi niciodată egalată ca performanţe şi valori. Sosită în România la 23 de ani, din URSS, după ce absolvise facultatea la Moscova, artista s-a impus rapid prin calităţile sale vocale remarcabile, stilul modern, evoluţiile dansante, cunoştinţele muzicale (este o bună pianistă), devenind o vedetă a genului cu accentul ei şarmant, primele discuri de succes incluzând în general

melodii cântate în limba spaniolă, de unde şi confuzia publicului. Nu insistăm, toate detaliile legate de viaţa ei zbuciumată şi cariera aşişderea se găsesc în cartea biografică "Marina Voica, drum spre legendă" (Editura ProUniversitaria). Suişurile şi coborâşurile din carieră au avut un substrat politic, cum se răceau relaţiile cu URSS, cum interpreta era interzisă, aşa încât la un moment dat a ales să rămână în Germania împreună cu soţul ei. Dar acesta a fost răpus de o boală incurabilă, iar artista a fost nevoită să revină în ţară şi, după obligatoriul purgatoriu, a reînceput să-şi recâştige cu greu poziţia la care-i dădeau dreptul talentul şi realizările anterioare. Asta cu toate că un memoriu adresat Elenei Ceauşescu n-a primit nici un răspuns... După 1990 şi-a pus în valoare înzestrările de compozitoare şi textieră, cu numeroase creaţii proprii ce au devenit mari şlagăre. Multe premii la festivalul de la Mamaia (deşi şi aici cu numeroase şicane şi "depunctări"), turnee în întreaga lume, colaborări cu toţi compozitorii noştri, sute de melodii înregistrate, zeci de discuri de succes, emisiuni TV memorabile, apariţii scenice absolut cuceritoare şi originale – iată un succint bilanţ al unei cariere de 60 de ani, din care din păcate lipsesc acele recunoaşteri oficiale fireşti – n-a fost invitată niciodată să cânte la "Cerbul de aur" şi nici n-a fost decorată vreodată la Cotroceni. În schimb, mai important, la urma urmei, este singurul artist de la noi laureat de 3 ori al premiilor revistei "Actualitatea Muzicală" a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România. Citeam de curând că stadionul de fotbal din capitala Macedoniei de Nord, Skopje, poartă numele lui Toje Proeski, un îndrăgit cântăreţ pierit într-un accident rutier la numai 26 de ani. Iar noi nu ştim să dăm numele unor străzi măcar (o alee, o intrare, o uliţă, ceva, domnilor primari!) sau să acordăm distincţii marilor valori muzicale ale ţării... La aniversarea celor 85 de ani, pe 3 septembrie (nu vă mai încredeţi în falsurile de pe google, aceasta este data corectă), Marina Voica a fost sărbătorită la Bucureşti de câţiva apropiaţi: soţii Livia şi Ioan Gauzin, organizatori (ei au trimis maşina care a adus-o de la Breaza), Alina şi Romeo Negoiasă (Alesis), Octavian Ursulescu şi chirurgul care i-a salvat viaţa în acest an, operând-o pe cord deschis, dr. Zoltan Galajda. Micuţă şi vioaie, Marina a impresionat prin tonus şi umor. După ce în urmă cu câţiva ani a fost protagonista unui spectacol omagial organizat de Anghel Stoian la Sala Palatului, ea a promis cu această ocazie că intenţionează să dea curs invitaţiei aceluiaşi impresar pentru un concert similar în luna noiembrie. Aşa cum o ştim, artista va oferi multe surprize de neuitat. La mulţi ani, Marina Voica!

Marius GHERMAN

alături de Alina şi Romeo Negoiasă (Alesis), Livia şi Ioan Gauzin

Redutele şlagărului (IV)

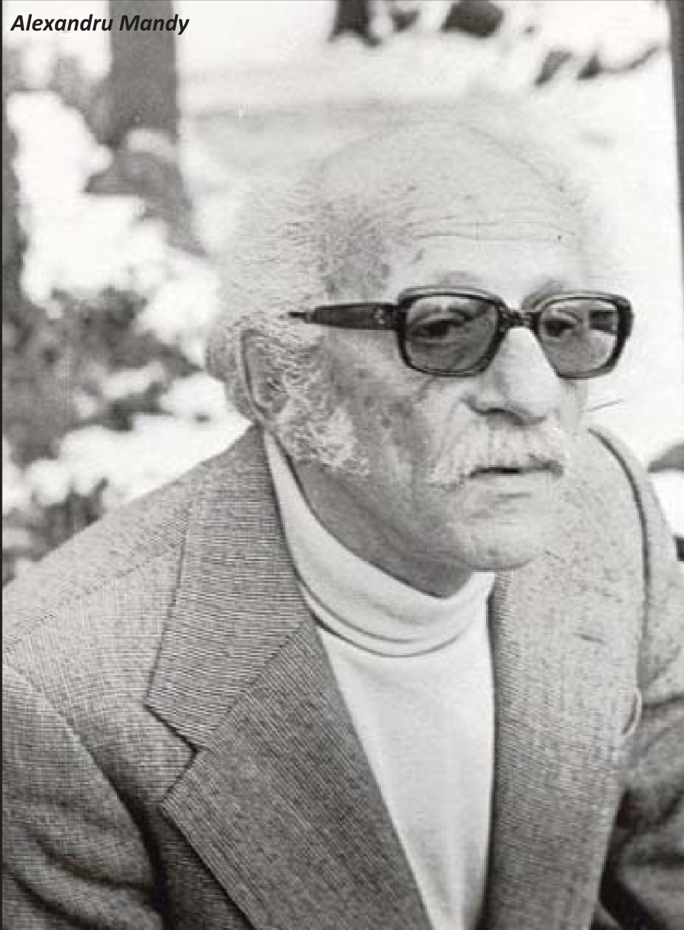
Ediția a V-a a festivalului, “Melodii ’83”, a păstrat coordonatele încetățenite deja: a avut loc în prima parte a anului următor, mai precis între 6 şi 11 martie 1984, tot la “Polivalenta” bucureşteană (Palatul sporturilor şi al culturii), fiind organizată de Consiliul culturii (sub coordonarea secretarului de stat Ladislau Hegheduş), Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor şi Radioteleviziunea Română. Două seri au fost consacrate melodiilor lansate în 1983, alte două pieselor în primă audiție şi, ca noutate, a apărut o secțiune de muzică de dans, la care membrilor juriului li s-au adăugat coregrafii Cornel Patrichi şi Mihaela Atanasiu. Componența juriului denotă importanța acordată acestei manifestări: prof. univ. Nicolae Călinoiu, preşedinte al U.C.M.R., rector al Conservatorului “Ciprian Porumbescu” (preşedintele juriului), compozitorii Nicolae Kirculescu, Laurențiu Profeta, Richard Bartzer, Dan Ardelean, Paul Urmuzescu, Sabin Păutza, criticii muzicali Smaranda Oțeanu şi George Sbârcea, artistul emerit Sile Dinicu, plus doi reprezentanți ai publicului (dintre ei, cu ing. Laurențiu Geambaşu de la “Automatica” mă întâlnisem când funcționasem ca inginer la F.E.A.!). O prestigioasă echipă tehnico-artistică a făcut ca şi de această dată totul să decurgă fără cusur, ceea ce pe atunci nu era deloc uşor: Bițu Fălticineanu, de la Teatrul satiric-muzical “Constantin Tănase” (regia artistică), Paul Enigărescu, Alexandru Pârlea, Dani Constantin (regia muzicală), Doina Anastasiu (regia de transmisie TV), Mariana Şoitu (redactor), arh. Theodora Dinulescu, arh. Mihaela Giuşcă (scenografia). Sonorizarea sălii a fost asigurată de ing. Radu Ionescu, de la Radio, împreună cu care îl “salvasem” pe Cornel Chiriac de mânia lui Tudor Vornicu la “Cerbul de aur” 1969, transportându-l cu greu (Cornel îşi făcuse curaj cu câteva pahare în plus...) la hotelul Sport, situat nu departe de Aro, unde s-a răzbunat pe nişte perdele, dându-le foc în semn de protest (Vornicu îi confiscase buletinul)...Acompaniamentul de bază a fost asigurat de Orchestra de estradă a Radioteleviziunii, dirijor Sile Dinicu, şi de grupul vocal Choralis (Anca Sârbu, Oana Albuțiu, Cătălina Soare, cărora li s-au adăugat în diverse seri Stelian Coman, Nicolae Antonescu, Sterică Florea, Constantin Negrilă), grup condus după cum se ştie de Voicu Enăchescu. Dar au apărut şi formațiile Ionel Tudor (înafara liderului, la claviaturi, instrumentişti de clasă: Dan Dimitriu – bass, Silviu Hera – chitară, Laurențiu Băcanu - percuție), Savoy (lider: Marian Nistor), Cupidon din Piatra-Neamț (şef formație – Vasia Negru), Vilmanyi. Componența acesteia din urmă, la respectiva ediție, ca trupă de acompaniament: Petrişor Stănciulescu (trompetă), Mihai Radu (saxofon), Cristian Ghetz (trombon), Cristi Dumitrescu (chitară solo), Picoliny (chitară bas), Gică Geambaşu (baterie) şi, se înțelege, Alexandru Vilmanyi (claviaturi). În seara în care au susținut un recital componența a suferit însă modificări, cu Garbis Dedeian (sax) – s-a cântat compoziția acestuia, “Centaurul”, Capriel Dedeian (chitară), Gheorghe Popescu (bass), Constantin Herescu (tobe), Doru Căplescu, Paul Marian (trompete).

Cornel Fugaru

Mihaela Runceanu

Artiştii noştri în recitaluri au fost Corina Chiriac, Mirabela Dauer, Dan Spătaru, Jeanina Matei, formația Savoy, Elena Cârstea, Gil Dobrică. Dincolo de atractivitatea concursului propriu-zis şi de dorința revederii vedetelor autohtone,

publicul a luat cu asalt sala şi datorită actorilor care au agrementat serile de festival (Marin Moraru, Silviu Stănculescu, Mişu Fotino, Ion Lucian, Mitică Popescu, Horaţiu Mălăele), nemaivorbind de artiştii invitaţi de peste hotare. Aceştia au fost Charlie Shaw (SUA), Stella (Belgia), Antonis Politis (Grecia), Katia Surjikova (URSS), Dina Straat (RDG), dar mai ales extrem de popularii Fraţi Arghirov. Era perioada când românii, mai ales cei din sudul ţării, se uitau mult la televiziunea bulgară, iar frumuşeii, simpaticii şi atât

Alexandru Mandy

de muzicalii fraţi gemeni Blagovest şi Svetoslav Arghirov înnebuniseră telespectatorii şi mai ales telespectatoarele noastre. Debutaseră în 1981, cu piesa care şi acum a fost de rezistenţă în recitalul lor, "O fată pentru doi", alături de "Oboseală de primăvară", "De luni până azi nu e de glumit", "Apus de soare" sau "Iluzie". Eu le-am tradus pe scenă, dar atunci cam toţi înţelegeau bulgăreşte!

Deşi cădeau marţi şi miercuri, iar pe vremea aceea lumea încă lucra serios (avea şi unde), serile de concurs consacrate melodiilor lansate în 1983 au suscitat un interes major, anunţând reaudierea unor mari şlagăre. De altfel tonul l-a dat piesa care a deschis festivalul şi care cucerise Marele Premiu în anul anterior, "Casa mea", muzică şi versuri Ion Cristinoiu, solistă Angela Similea. Sigur că era foarte greu să ierarhizezi cântece ce cuceriseră distincţii majore la festivalul de la Mamaia ("Nimic nu poate învinge iubirea" - Marius Ţeicu, "Eu cred în dragoste" - Cornel Fugaru, "La 5 şi jumătate, la Universitate"- Ionel Tudor, "Un semn de dragoste"- George Grigoriu, "Bine-ai venit, iubire!" - Temistocle Popa, "Apă şi foc" - Horia Moculescu, "Strada Speranţei" - Vasile Veselovschi, "Nu m-am gândit la despărţire" - Dan Dimitriu), laureate la ediţia anterioară a festivalului "Melodii" ("Să nu te joci cu dragostea"-Jolt Kerestely, "Îţi mulţumesc" - Vasile Veselovschi, "Un pământ al tuturor" - Marcel Dragomir, "Povestea valsului" - Mişu Iancu) sau la concursul "Şlagăre în devenire" ("Toţi copiii României" - Temistocle Popa, "Copiii din Bucureşti" - Dragoş Rolea, "Ce mică-i vacanţa mare" - Ion Cristinoiu, "Copii, voi sunteţi primăvara!" - Mircea Romcescu, "Cântăm pacea lumii" - Vasile V. Vasilache). Acestea deja cuceriseră premii importante la cele trei competiţii majore de creaţie, ce rost avea să încerci să le cântăreşti valoarea încă o dată? Am avut acest reproş şi referitor la festivalul de la Mamaia atunci când s-a introdus secţiunea "Şlagăre". Piesa este de-acum un succes, publicul a adoptat-o, dacă un juriu o exclude din palmares (aşa cum s-au petrecut lucrurile şi aici) ignoră, pe de o parte, decizia unor jurii alcătuite tot din specialişti şi profesionişti, iar pe de alta nesocoteşte votul suprem, cel al iubitorilor muzicii uşoare. A, dacă intenţionăm să trecem în revistă recolta muzicală a anului anterior facem pur şi simplu o paradă a melodiilor de succes, fără concurs, fără a le supune din nou unei jurizări care nu o dată nemulţumeşte şi aduce automat pe buzele autorilor întrebarea firească: "Păi cum, piesa a fost recompensată anul trecut cu un Trofeu sau cu premiul I şi acum nici măcar nu mai intră în palmares?". Dar şi semnatarii unor şlagăre uriaşe au avut de reproşat. Şi cum să nu fie aşa, când nu premiezi un piesă aflată pe toate buzele, cum este "Noapte de mai" de Marian Nistor, cu Mirabela Dauer? Sau marile şlagăre lansate de Angela Similea, "De singurătate" de Ion Cristinoiu şi "Să te gândeşti din când în când la mine" de Marcel Dragomir, nemaivorbind de titlurile pe care deja le-am amintit? Este frustrant şi am dat doar câteva exemple. Am considerat obligatoriu să anunţ şi semnatarii aranjamentelor

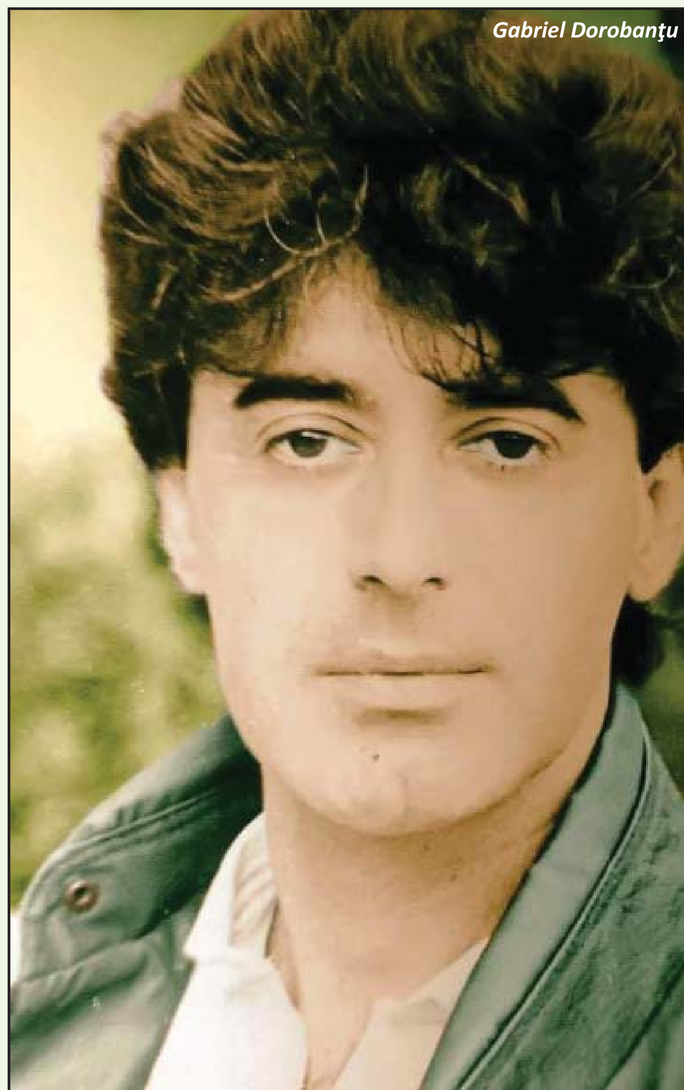

Marina Florea

orchestrale, pentru că rolul acestora este decisiv. În primele două seri între aceştia s-au numărat George Grigoriu, Cornel Fugaru, Corneliu Meraru, Cornel Popescu, Ionel Tudor, Dani Constantin, Dan Dimitriu (repet, aceştia au semnat orchestrații la piesele altor autori), iar compozitorii

Temistocle Popa

George Grigoriu, Ion Cristinoiu şi Dan Stoian au ținut să dirijeze orchestra la creațiile proprii. Sigur, criteriile pe baza cărora au fost acordate unele premii țin seama şi de contextul epocii, dar este evident că mai toate piesele premiate şi-au meritat din plin distincțiile, cu atât mai mult cu cât au fost aduse la microfon de două excepționale voci feminine (aşadar premii pentru creație, dar şi pentru interpretare!). Premiul I: "Strada Speranței" de Vasile Veselovschi (Corina Chiriac); Pemiul II: "Bine-ai venit, iubire!" de Temistocle Popa (Mirabela Dauer); Premiul III: "Apă şi foc" de Horia Moculescu (Corina Chiriac); Premiile Publicului: "Ce mică-i vacanța mare" de Ion Cristinoiu (Corina Chiriac), "Eu cred în dragoste" de Cornel Fugaru (Mirabela Dauer); Premiul special al juriului: "Copiii din Bucureşti" de Dragoş Rolea (Mirela Voiculescu); Marele Premiu: "Cântăm pacea lumii" de Vasile V. Vasilache (Mirabela Dauer).

Cum prima seară dedicată melodiilor în primă audiție a avut loc chiar pe 8 martie, ea nu numai că a fost deschisă de piesa distinsă cu Marele Premiu la ediția anterioară, "Mama, doar mama" de Marius Țeicu, solistă Corina Chiriac, care se potrivea perfect, dar organizatorii au programat câteva melodii în afară de concurs închinate evenimentului: "De ziua ta" de Temistocle Popa (cu Dorin Anastasiu), "Pentru voi, femei şi mame" de George Grigoriu, care a şi dirijat (solist Nicolae Nițescu), "Cât de frumos" de Dan Ardelean (cu Mihaela Runceanu), "Mamă, iubită mamă" de Sile Dinicu (solistă soprana Florența Marinescu), "E totuşi o artistă" - compozitoare şi interpretă Corina Chiriac, care s-a şi acompaniat la pian. Înafara numelor cunoscute, s-au strecurat în finală piese semnate de Liviu Larionescu (din Piatra-Neamț), Adam Czako (şi-a şi dirijat lucrarea), Alexandru Dobondy (de la Deva), Viorel Covaci (aflat la începutul unei frumoase cariere), Decebal Gaşpar, Radu Odeşteanu, Marcel Ionescu, Marius Marchiş, Elena Cârstea. Şi la această secțiune formația Savoy a avut o implicare serioasă, atât ca trupă de acompaniament, cât şi interpretativ (alături de Zoe Alecu, de pildă). La nivel de interpreți, fireşte, aici au apărut multe voci mai puțin cunoscute sau difuzate, dar asupra lor vom reveni. Iată palmaresul secțiunii de Prime audiții: Premiul I: "Veniți pe strada cu copii" de Alexandru Mandy, solistă Marina Scupra alături de un grup de copii, acompaniată de formația Ionel Tudor, care a semnat şi orchestrația; Premiul II: "Sub semnul dorului" de Dan Dimitriu (cu Dan Spătaru); Premiul III: "De când pe lume-i lumea" de Camelia Dăscălescu (cu Cornel Constantiniu), "Ne despărțim de noaptea dintre noi" de George Grigoriu (cu Marina Florea); Premiile Publicului: "Fântânile albastre" de Horia Moculescu (cu George Nicolescu), "Trăiesc" de Marius Țeicu (cu Angela Similea), "Ochii tăi" de Elena Cârstea şi Alexandru Vilmanyi (solistă Elena Cârstea). Între orchestratorii de la această secțiune: Sile Dinicu, Dan Stoian, Gheorghiță Ursan, Corneliu Meraru, Ionel Tudor, Marian Nistor, Alexandru Vilmanyi. Interesant ar fi, aici, de

Gabriel Dorobanțu

urmărit traiectoria ulterioară a unor piese nepremiate, în cazul cărora juriul n-a reuşit să anticipeze succesul la public. În această categorie ar intra "Inimă nebună" de Vasile Veselovschi (Corina Chiriac), "Iubeşte-mă de-ţi plac aşa cum sunt" de Marcel Dragomir (Angela Similea), "Nu ştiam că mă iubeşti şi tu" de Vasile V. Vasilache (Mirabela Dauer şi Dan Spătaru) sau "Soarele apare iar" de Marius Ţeicu (Marina Voica), toate cu refrene aflate şi după decenii în memoria melomanilor.

Cum spuneam, în a 5-a zi de festival a fost lansat în premieră un concurs cu piese de muzică de dans. Au existat şi ilustraţii coregrafice, cu soliştii de la Teatrul de Operetă Eugenia Moroşanu şi Marian Şuşu, în coregrafia lui Victor Vlase. Se înţelege, compozitorii s-au întrecut să aducă pe scenă toate ritmurile, de la twist, rock, disco, country-rock la bossanova (cum de nu s-a gândit nimeni să apeleze la specialista noastră nr. 1 pe muzică braziliană, Ileana Popovici?). A fost o primă tentativă de a-i atrage pe compozitorii de muzică uşoară către ritmurile dansante, chiar în anul următor, 1985, fiind inaugurat în Capitală Concursul de muzică de dans pentru tineret. În seara respectivă greul l-au dus formaţiile Ionel Tudor şi Alexandru Vilmanyi, înafara acestora semnând aranjamente Sile Dinicu, Corneliu Meraru (trombonist în orchestra Radio), iar George Grigoriu şi Valenţiu Grigorescu şi-au dirijat creaţiile, câteva piese fiind instrumentale. Remarcări speciale pentru fetele din grupul vocal Choralis (Anca Cioranu, Oana Albuţiu, Cătălina Soare), pentru alt grup vocal, 3T (Călina Mihai, Adriana Anastasiei, Sanda Alexandru), pentru puştoaica de 16 ani din Oneşti Mioara Feraru, pentru Ligia Oancea (care tocmai absolvise Conservatorul). Liana Elekeş a şi cântat, în duet cu soţul ei Mihai Elekeş, dar a şi oferit un solo de...tobe, iar Ionel Tudor a invitat în formaţia sa, la "Bossanova" lui Temistocle Popa, pe colegii săi din orchestra Radio – Bebe Prisada (sax tenor), Micky Ştefănescu (sax alto), Vasile Spătaru (flaut). Şi-au încercat norocul la acest concurs interesant câţiva compozitori de care din păcate se aminteşte tot mai rar şi al căror nume figurează doar în lexicoane şi la Monumentul Muzicii Româneşti de la Inspectoratul Muzicilor Militare: Adalbert Winkler, Ştefan Kardoş, Dan Ştefănică, Mişu Iancu, Valenţiu Grigorescu. Tânărul Virgil Popescu era instrumentist (chitară bas) în orchestra teatrului de revistă "C. Tănase", aşa încât a apelat în piesa sa la colega de teatru, solista Domnica Sorescu, ploieşteancă de felul ei (ulterior a devenit un nume respectat pe tărâmul romanţei). Palmares: Premiul I - "Concurs de dans" de Horia Moculescu (cu Cvintetul vocal "Luchian", condus de Ioan Luchian Mihalea); Premiul II: "Pentru tine" de Alexandru Vilmanyi (instrumentală); Premiul III: "Dansează twist" de Dan Ştefănică (Gabriel Dorobanţu); Menţiune acordată de juriu: "Nu-i nimeni vinovat" de Mihai Elekeş (Liana şi Mihai Elekeş); Menţiune (opţiunea publicului): "Să dansăm rock" de Valenţiu Grigorescu (piesă instrumentală, cu solo de trompetă al compozitorului). Piesele selecţionate pentru cele trei finale au fost gravate pe discuri Electrecord aflate la standuri în timpul festivalului, ceea ce reprezenta o mare performanţă. La Gala laureaţilor s-au reluat, dintre piesele prezentate în afară de concurs, "Acolo" de Nicolae Kirculescu (cu Jean Păunescu – ce voce frumoasă, uitată...) şi "La poarta către soare" de Sile Dinicu, cu acelaşi Jean Păunescu.

Mirabela Dauer, Dan Spătaru

Aminteam undeva că voi reveni asupra interpreţilor pe care nu i-am citat deja şi o voi face acum, deoarece unii dintre ei au fost trecuţi într-o nedreaptă uitare. Astfel, de efect a fost duetul dintre Dorin Anastasiu şi actriţa Trixy Abramovici în piesa "Melomanul" a lui Edmond Deda (la Mamaia avusese altă interpretare), aşa cum formaţia Savoy a evoluat alături de orchestra Radio în piesa lui Marian Nistor, pe versurile poetului Corneliu Vadim Tudor, "Hai să facem pace". Un duet a fost şi cel dintre Viorela Filip şi Vasile Filipescu, acesta din urmă actor la Teatrul "Al. Davila" din Piteşti, unde era dirijor autorul melodiei "Şi vom trăi", Dumitru Lupu. Au evoluat frumos soliştii Marian Spânoche (cîştigător al concursului "Steaua fără nume"), Nicu Pop, Janina Matei, Doina Limbăşanu, Eva Kiss (toate trei stabilite în prezent în străinătate)), reputatul Nicolae Niţescu, Emilia Basarabeanu (menţiune de interpretare la Mamaia), Irina Soroiu (solistă la "Estrada" din Deva), Decebal Gaşpar, Angelica Odeşteanu, în timp ce Marina Scupra şi Gabriel Dorobanţu (abia lansat, la Mamaia 83) îşi consolidau poziţiile în ascensiune pe firmamentul genului.

Amintiri şi nostalgie din vremuri nu chiar de demult, ce ne aduc aminte începutul uneia din melodiile laureate, aparţinând lui Horia Moculescu, pe versurile poetului George Ţărnea: "Se răscolesc de dor/ Fântânile albastre/ Şi ţipă un cocor/ Prin inimile noastre..." (va urma)

Octavian URSULESCU

● Valoroasă cântăreaţă de jazz şi de muzică uşoară, Puica Igiroşanu a cunoscut succesul în anii 70. Bună prietenă cu Ileana Popovici, a înregistrat, ca şi aceasta, câteva teme muzicale aparţinând lui Richard Oschanitzky, parte din ele incluse în banda sonoră a unor filme de succes. De asemenea are la activ o serie de interpretări rafinate ale melodiilor compozitorului Paul Urmuzescu, cum ar fi „Ai plecat" sau „Nu cred". După 1990 a abandonat total muzica, dedicându-se vieţii monahale...

● Stabilită de ani buni la Breaza, Marina Voica nu este nicidecum, aşa cum declară chiar ea, „retrasă". Acolo compune mult şi pleacă în turnee sau la televiziuni de fiece dată când este solicitată. Iar prietenii şi colegii o vizitează, cum este cazul lui Doru Tufiş, venit special s-o felicite de ziua ei, în septembrie, sub mărul din grădină.

● Cea mai cunoscută şi populară formaţie vocal-instrumentală adolescentină, la noi, a fost cu siguranţă Amici (atenţie deci, nu Amicii!). Chiar dacă n-au avut decât un hit major, puştii au marcat cu talentul şi prospeţimea lor peisajul genului. Remarcaţi de organizatori, doi dintre ei au fost co-prezentatori ai primei ediţii a festivalului „Mamaia copiilor, sub bagheta colegului nostru Octavian Ursulescu. Este vorba de fiul regretatului Leo Iorga (al doilea din dreapta) şi de solistul vocal Florin Ristei, adevărat lider al grupului. Aşa încât nu este deloc de mirare că acesta se menţine în prim-planul genului, cu propria sa formaţie, dar mai ales ca autentic personaj TV de succes.

● Întâlnire în mijlocul naturii, cu ani buni în urmă, între şapte nume îndrăgite ale muzicii pop de la noi. În rândul din faţă trei mari prieteni, la un moment dat umăr lângă umăr şi pe afişul spectacolelor secţiei de revistă, „Majestic", a Teatrului „Toma Caragiu" din Ploieşti, unde erau angajaţi: Daniel Iordăchioae, Adrian Enache şi Aurelian Temişan. În spatele lor, în picioare, „trup şi suflet", componenţii trupei de succes în epocă „Body and Soul". (**M. G.**)

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef:
Mihai COSMA
Redactori: Octavian URSULESCU
Norela-Liviana COSTEA
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Corespondenţi naţionali:
Sanda HÂRLAV-MAISTOROVICI, Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Alex VASILIU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Andra APOSTU, Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR, Emilian BERCEANU, Carmen CÂRNECI-CAVASSI, Teodora CONSTANTINESCU, Doru IONESCU, Ozana KALMUSKI ZAREA, David LAPADAT, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Rodica-Andreea PITIC, Edward SAVA, Carmen STOIANOV, Vasile VASILE, Alex VASILIU

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x